

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

การรับรู้และพฤติกรรมเกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยว
และผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว : กรณีศึกษา เกาะเสม็ด จังหวัดระยอง

Perception and Behavior of Tourists and Tourism Entrepreneurs on
Environmental Impact : A Case Study of Koh Samet, Rayong Province



โดย

นางสาวดารารพร ไชยรัตน์

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารทรัพยากรป่าไม้)

พ.ศ. 2545

ISBN 974-160-580-3



ใบรับรองวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (การบริหารทรัพยากรป่าไม้)

ปริญญา

การบริหารทรัพยากรป่าไม้

โครงการสหวิทยาการระดับบัณฑิตศึกษา

สาขา

ภาควิชา

เรื่อง

การรับรู้และพฤติกรรมเกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว: กรณีศึกษา เกาะเสม็ด จังหวัดระยอง

Perception and Behavior of Tourists and Tourism Entrepreneurs on Environmental Impact: A Case Study of Koh Samet, Rayong Province

นามผู้วิจัย

นางสาวดารารพร ไชยรัตน์

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

ประธานกรรมการ

(อาจารย์นภวรรณ จูณะกาญจน์, Ph.D.)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์สิทธิชัย ตันธนะสุภชาติ, Ph.D.)

กรรมการ

(อาจารย์ปนัดดา ชำนาญสุข, วทม.)

หัวหน้าภาควิชา

(รองศาสตราจารย์สันต์ เกตปราณิต, Ph.D.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(ศาสตราจารย์ทัศนีย์ อัดตะนันท์, D.Agr.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ 13 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2545

คำนิยม

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ด้วยความความกรุณาของ อ.ดร. นภวรรณ ฐานะกาญจน์ ประธานกรรมการ รศ.ดร. สิทธิชัย ตันธนะสฤทธิ์ กรรมการวิชาเอก อ.ปนัดดา ชำนาญสุข กรรมการวิชาการ ที่ได้ให้คำแนะนำปรึกษา ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยดี ตลอดมา และ รศ.ดร. สันต์ เกตุปราณีต ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัย ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำเพิ่มเติม ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบคุณ หยก ที่ให้คำแนะนำ เก็บข้อมูล และช่วยเหลือทุก ๆ ด้าน ในวิทยานิพนธ์ ฉบับนี้ ขอขอบคุณ ดร. ทงธรรม สุขสว่าง หัวหน้าอุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า-หมู่เกาะเสม็ด คุณศักดิ์สิทธิ์ ศรีทับทิม ผู้ช่วยหัวหน้าอุทยานแห่งชาติ ฯ และเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติ ฯ ทุกท่าน ที่ช่วยอนุเคราะห์และอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกาะเสม็ดจนสำเร็จลุล่วง ขอขอบคุณ คุณสุวรรณ ประเสริฐผล คุณสมชัย ตั้งอนุรัตน์ ส่วนอุทยานแห่งชาติทางทะเล ที่ช่วยเหลือเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของเกาะเสม็ด ขอขอบคุณ ผึ้ง เอ็กซ์ ลูกแมว พี่หยาม ต็อก พี่ดำ ที่ช่วยเก็บรวบรวมข้อมูล ขอขอบคุณว่า ที่ช่วยเหลือในการนำเข้าสู่ข้อมูลจนสำเร็จเรียบร้อย ขอขอบคุณ อึ้ง พี่อนุสรณ์ ที่ช่วยทำแผนที่ รวมทั้งขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ที่ให้การสนับสนุน และน้องชายให้กำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้จนสำเร็จ

ประโยชน์อันเนื่องมาจากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ จะพึงมีเพียงใด ขอขอบแต่ คุณพ่อ คุณแม่ และคณาจารย์ทุกท่านที่ได้เมตตาสั่งสอนให้มีความรู้จนถึงปัจจุบัน


ดารافر ไชยรัตน์

พฤษภาคม 2545

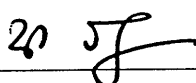
ดาราพร ไชยรัตน์ 2545 : การรับรู้และพฤติกรรมเกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว : กรณีศึกษา เกาะเสม็ด จังหวัดระยอง ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารทรัพยากรป่าไม้) สาขาการบริหารทรัพยากรป่าไม้ โครงการสหวิทยาการระดับบัณฑิตศึกษา ประธานกรรมการที่ปรึกษา : อาจารย์นภวรรณ ฐานะกาญจน์, Ph.D. 175 หน้า
ISBN 974-160-580-3

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรับรู้ และพฤติกรรมเกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมและปัจจัยบางประการที่มีผลต่อการรับรู้และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว บนเกาะเสม็ด จังหวัดระยอง กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาประกอบด้วย นักท่องเที่ยว 400 คน และผู้ประกอบการกิจการบังกละ รีสอร์ท ที่พัก และร้านอาหาร 48 ราย ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ และการวิเคราะห์การถดถอยพหุ

ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ รับรู้ที่เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมมาก ในขณะที่ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวส่วนใหญ่ รับรู้ที่เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมปานกลาง ทั้งนักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวมีพฤติกรรมที่ช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมในระดับปานกลาง ผลการทดสอบสมมติฐาน กรณีตัวแปรตาม คือ การรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม ในส่วนนักท่องเที่ยว พบว่า ตัวแปรอิสระ 3 ตัวแปร มีอิทธิพลต่อตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ การพักค้าง ($\text{Beta} = -0.11$; $\text{Sig.} = 0.02$) การให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ($\text{Beta} = 0.10$; $\text{Sig.} = 0.04$) และความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ($\text{Beta} = 0.13$; $\text{Sig.} = 0.01$) ส่วนผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว พบว่า มีตัวแปรอิสระ 2 ตัวแปร มีอิทธิพลต่อตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ภูมิสำเนา ($\text{Beta} = -0.31$; $\text{Sig.} = 0.05$) และความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ($\text{Beta} = 0.39$; $\text{Sig.} = 0.01$) กรณีตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมที่ช่วยรักษาสิ่งแวดล้อม ในส่วนของนักท่องเที่ยว พบว่า มีตัวแปรอิสระ 2 ตัวแปร มีอิทธิพลต่อตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ รายได้ ($\text{Beta} = 0.14$; $\text{Sig.} = 0.01$) และความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ($\text{Beta} = 0.09$; $\text{Sig.} = 0.05$) ส่วนผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว พบว่า ไม่มีตัวแปรอิสระตัวใดเลยที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมกับพฤติกรรมที่ช่วยรักษาสิ่งแวดล้อม ในส่วนนักท่องเที่ยวพบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่มีขนาดความสัมพันธ์ค่อนข้างต่ำ ($r = 0.10$) ส่วนผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวพบว่ามีความสัมพันธ์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05



ลายมือชื่อนิสิต



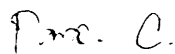
ลายมือชื่อประธานกรรมการ

8 / ๓ / ๕5

Daraporn Chairat 2002: Perception and Behavior of Tourists and Tourism Entrepreneurs on Environmental Impact : A Case Study of Koh Samet, Rayong Province.
Master of Science (Forest Resource Administration), Major Field Forest Resource Administration, Interdisciplinary Graduate Program. Thesis Advisor : Miss Noppawan Tanakanjana, Ph.D. 175 pages.
ISBN 974-160-580-3

The objectives of this research were to study perception and behavior related to environmental impacts of tourism of tourists and tourism entrepreneurs at Koh Samet, Rayong Province and to determine factors affecting their perception and behavior. The study sampled consisted of 400 tourists and 48 tourism entrepreneurs. Questionnaire was used in data collection. The researcher used descriptive statistics, correlation analysis, and multiple regression analysis in data analysis and testing research hypothesis.

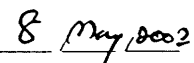
The study found that most tourists perceived that environmental impacts of tourism was high while most tourism entrepreneurs perceived that they were moderate. Both tourists and tourism entrepreneurs maintained moderate level of environmentally related behaviors. Multiple regression analysis found that length of stay, value on environmental conservation and knowledge about environment significantly influenced tourists' perception (Beta were -0.11, 0.10, 0.13 respectively), while only two variables, place of residence and knowledge about environment, significantly influenced perception of tourism entrepreneurs (Beta were -0.31 and 0.39 respectively). Income and knowledge about environment significantly influenced tourists' behaviors (Beta were 0.14 and 0.09 respectively), while none of the independent variables significantly influenced behavior of tourism entrepreneurs. Correlation analysis found that there was significant relationship between perception and behavior of tourists but the strength of the relationship was weak ($r = 0.10$; sig. 0.05). However the relationship between perception and behavior of tourism entrepreneurs was not significant.



Student's signature



Thesis Advisor's signature



สารบัญ

	หน้า
สารบัญ	(1)
สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(7)
คำนำ	1
วัตถุประสงค์	2
ขอบเขตของการวิจัย	3
นิยามศัพท์	3
การตรวจเอกสาร	4
กรอบแนวคิดและสมมติฐาน	43
กรอบแนวคิด	43
สมมติฐานในการวิจัย	47
อุปกรณ์และวิธีการ	48
อุปกรณ์	48
วิธีการ	49
สถานที่และระยะเวลาทำการวิจัย	62
สถานที่	62
ระยะเวลาทำการวิจัย	62
ผลและวิจารณ์ผล	63
ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับนักท่องเที่ยว	63
ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว	90
ตอนที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐาน	112
ตอนที่ 4 วิจารณ์ผล	131

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
สรุปและข้อเสนอแนะ	146
สรุป	146
ข้อเสนอแนะ	149
เอกสารอ้างอิง	151
ภาคผนวก	157
แบบสอบถามการรับรู้และพฤติกรรมเกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยว	158
แบบสอบถามการรับรู้และพฤติกรรมเกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมของผู้ประกอบการ	
ด้านการท่องเที่ยว	166

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า	
1	รายชื่อผู้ประกอบการบังกะโล รีสอร์ท ที่พัก และร้านอาหารบนเกาะเสม็ด	49
2	จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยว จำแนกตามภูมิภาค	64
3	จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยว จำแนกตามภูมิลำเนาและที่พักอาศัย	66
4	จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยว จำแนกตามประสบการณ์ในการมาเยือน แหล่งท่องเที่ยว กลุ่มในการท่องเที่ยว ขนาดกลุ่มท่องเที่ยว ประเภทของการพักค้าง และประเภทของที่พักรวม	67
5	จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยว จำแนกตามกิจกรรมที่ต้องการประกอบ อันดับที่ 1 – 3	69
6	จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยว จำแนกตามชนิดและจำนวนกิจกรรม การท่องเที่ยวที่ประกอบจริง	70
7	จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยว จำแนกตามการรับรู้ข่าวสาร และสื่อที่ให้ข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม	72
8	จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยว จำแนกตามการให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	73
9	จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยว จำแนกตามความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเป็นรายข้อ	74
10	จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยว จำแนกตามความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	76
11	จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยว จำแนกตามการรับรู้เกี่ยวกับ ผลกระทบสิ่งแวดล้อมเป็นรายข้อ	79
12	จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยว จำแนกตามการรับรู้เกี่ยวกับ ผลกระทบสิ่งแวดล้อม	84
13	จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยว จำแนกตามพฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เป็นรายข้อ	86
14	จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยว จำแนกตามพฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	87

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
15	จำนวนและร้อยละของข้อเสนอแนะจากนักท่งที่เกี่ยวข้องในการแก้ไข ปัญหาสิ่งแวดล้อมบนเกาะเสม็ด	88
16	จำนวนและร้อยละของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว จำแนกตามภูมิหลัง	91
17	จำนวนและร้อยละของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว จำแนกตามลักษณะ การประกอบกิจการ และระยะเวลาในการประกอบกิจการ	92
18	จำนวนและร้อยละของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว จำแนกตาม การรับรู้ข่าวสารและสื่อที่ให้ข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม	93
19	จำนวนและร้อยละของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว จำแนกตาม การให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	94
20	จำนวนและร้อยละของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว จำแนกตาม ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเป็นรายข้อ	95
21	จำนวนและร้อยละของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว จำแนกตาม ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	97
22	จำนวนและร้อยละของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว จำแนกตาม การรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมเป็นรายข้อ	101
23	จำนวนและร้อยละของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว จำแนกตาม การรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม	106
24	จำนวนและร้อยละของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว จำแนกตาม พฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเป็นรายข้อ	108
25	จำนวนและร้อยละของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว จำแนกตามพฤติกรรม เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	109
26	จำนวนและร้อยละของข้อเสนอแนะจากผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว ในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมบนเกาะเสม็ด	110

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
27	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระหว่าง รายได้ ระดับการศึกษาสูงสุด อาชีพ ที่พักอาศัย ภูมิลำเนา ขนาดกลุ่มท่องเที่ยว จำนวนวันที่พักค้าง การพักค้าง การประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยว การมาเยือนแหล่งท่องเที่ยว จำนวนการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และการให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม กับการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม ของนักท่องเที่ยว	114
28	ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุเพื่อทดสอบสมมติฐาน เมื่อตัวแปรตาม คือ การรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยว	118
29	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระหว่าง รายได้ ระดับการศึกษาสูงสุด อาชีพ ที่พักอาศัย ภูมิลำเนา ขนาดกลุ่มท่องเที่ยว จำนวนวันที่พักค้าง การพักค้าง การประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยว การมาเยือนแหล่งท่องเที่ยว จำนวนการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และการให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม กับพฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ของนักท่องเที่ยว	120
30	ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุเพื่อทดสอบสมมติฐาน เมื่อตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยว	123
31	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระหว่าง รายได้ ระดับการศึกษาสูงสุด ลักษณะการ ประกอบการ ภูมิลำเนา ระยะเวลาการประกอบการ จำนวนการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับ ปัญหาสิ่งแวดล้อม ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และการให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม กับการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมของผู้ประกอบการ ด้านการท่องเที่ยว	125
32	ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุเพื่อทดสอบสมมติฐานเมื่อตัวแปรตาม คือ การรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว	127

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า	
33	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระหว่าง รายได้ ระดับการศึกษาสูงสุด ลักษณะการประกอบกร ภูมิลำเนา ระยะเวลาการประกอบกร จำนวนการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และการให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม กับพฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว	129
ตารางผนวกที่		
1	ผลการทดสอบค่าความสอดคล้องภายใน (internal consistency) และความน่าเชื่อถือ (reliability) ของคำถามการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยว	172
2	ผลการทดสอบค่าความสอดคล้องภายใน (internal consistency) และความน่าเชื่อถือ (reliability) ของคำถามการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว	173
3	ค่าความยาก (difficulty) เป็นรายชื่อของคำถามความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยว	174
4	ค่าความยาก (difficulty) เป็นรายชื่อของคำถามความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว	175

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	กระบวนการของการรับรู้	7
2	กระบวนการของการรับรู้พิจารณาในแง่ของพฤติกรรม	7
3	องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์	16
4	ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้และพฤติกรรม	18
5	แนวความคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและการเกิดผลกระทบ	21
6	แผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกากอุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า-หมู่เกาะเสม็ด	30
7	แผนที่เกาะเสม็ด	32
8	กรอบแนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยว	43
9	กรอบแนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว	44

การรับรู้และพฤติกรรมเกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยว
และผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว : กรณีศึกษา เกาะเสม็ด จังหวัดระยอง

Perception and Behavior of Tourists and Tourism Entrepreneurs on
Environmental Impact : A Case Study of Koh Samet, Rayong Province

คำนำ

ปัจจุบันการท่องเที่ยวของไทยมีการขยายตัวอย่างมาก ในตลาดการท่องเที่ยวโลก ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมในอันดับที่ 20 จัดอยู่ในอันดับ 3 ของภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก ในปี พ.ศ. 2543 มีอัตราการขยายตัวร้อยละ 10.5 ซึ่งสูงกว่าอัตราการขยายตัวของนักท่องเที่ยวโลก (+3.2%) และภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก (+7.5%) (จำไพพรรณ, 2544) ในแต่ละปีตามแหล่งท่องเที่ยวจะมีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศเดินทางไปท่องเที่ยวพักผ่อนเป็นจำนวนมาก ก่อให้เกิดผลกระทบต่อแหล่งท่องเที่ยวทั้งทางธรรมชาติและทางวัฒนธรรม ปัญหาผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากกิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นเรื่องที่สำคัญ เนื่องจากสภาพความสวยงามของพื้นที่เปรียบเสมือนสินค้าที่มีผู้ต้องการบริโภค เมื่อยังมีสภาพสมบูรณ์ สวยงาม ย่อมเป็นที่ต้องการของผู้บริโภค อันหมายถึง นักท่องเที่ยว รวมถึงผู้ประกอบการที่อาศัยพึ่งพิงพื้นที่เพื่อดำเนินกิจการทั้งที่เป็นอาชีพหลักหรือรอง ซึ่งผลตอบแทนที่ได้รับค่อนข้างสูง โดยเฉพาะพื้นที่ที่ได้รับความนิยม แต่หากเมื่อใดแหล่งท่องเที่ยวที่มีทรัพยากรอันเป็นสิ่งดึงดูดใจเสื่อมโทรมลง นั้นหมายความว่าความถึงความพอใจของนักท่องเที่ยวที่ลดน้อยลงตามไปด้วย และเป็นการยากที่จะกลับมาเยือนในสถานที่นั้น ๆ อีกครั้ง ซึ่งย่อมส่งผลให้ผู้ประกอบการเสียผลประโยชน์ที่ได้รับจากนักท่องเที่ยวผู้มาเยือนพื้นที่อย่างแน่นอน

อุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า-หมู่เกาะเสม็ด จังหวัดระยอง อันมีเกาะเสม็ดที่เลื่องชื่อใน

๖

ผลการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมของการท่องเที่ยวต่อเกาะเสม็ดของเกษมและคณะ (2531) ซึ่งให้เห็นว่าได้เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมขึ้นอย่างมากมาย ไม่ว่าจะเป็นปัญหาความเสื่อมโทรมของทัศนียภาพ ปัญหาขยะ น้ำเสีย และอื่น ๆ รวมทั้งยังคาดการณ์ไว้ว่าจะยิ่งเกิดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ แต่ผู้มีส่วนได้เสียด้านการท่องเที่ยว อันได้แก่ นักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ เช่น ผู้ดำเนินกิจการด้านโรงแรม รีสอร์ทต่าง ๆ จะรับรู้ปัญหาผลกระทบจากการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นหรือไม่และจะปฏิบัติตัวอย่างไรต่อผลกระทบดังกล่าวที่เกิดขึ้น เป็นสิ่งที่น่าสนใจยิ่ง ผู้วิจัยจึงจะทำการศึกษา เรื่องการรับรู้และการปฏิบัติหรือพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมบนเกาะเสม็ด อุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า-หมู่เกาะเสม็ด จังหวัดระยอง เพื่อผลการศึกษานี้ จะสามารถเป็นข้อมูลแก่ผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจนำไปใช้ในการวางแผนจัดการอุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า-หมู่เกาะเสม็ด โดยเฉพาะในส่วนของการจัดการด้านนันทนาการและการท่องเที่ยวต่อไป เพื่อคนในปัจจุบันและอนาคตได้ชื่นชมความงดงามของสถานที่แห่งนี้ได้อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการรับรู้และพฤติกรรมเกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวบนเกาะเสม็ด จังหวัดระยอง
2. เพื่อศึกษาการรับรู้และพฤติกรรมเกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวบนเกาะเสม็ด
3. เพื่อศึกษาปัจจัยบางประการที่มีผลต่อการรับรู้และพฤติกรรมเกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวบนเกาะเสม็ด
4. เพื่อศึกษาปัจจัยบางประการที่มีผลต่อการรับรู้และพฤติกรรมเกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวบนเกาะเสม็ด

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ได้ทำการศึกษาวิจัยเฉพาะการรับรู้และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวบนเกาะเสม็ด พ.ศ. 2544 และผู้ประกอบการที่ประกอบกิจการบังกะโล รีสอร์ท ที่พัก และร้านอาหาร เป็นกิจการถาวรบนเกาะเสม็ดรวม 48 ราย เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวบนเกาะเสม็ด โดยประเด็นของผลกระทบที่ศึกษา ประกอบด้วยผลกระทบทางชีวภาพ เศรษฐกิจ และสังคม

นิยามศัพท์

นักท่องเที่ยว หมายถึง ผู้มาเยือนเกาะเสม็ดเพื่อประกอบกิจกรรมด้านการพักผ่อนหย่อนใจที่เป็นชาวไทย

ผู้ประกอบการ หมายถึง ผู้ประกอบการที่ประกอบกิจการด้านการท่องเที่ยวบนเกาะเสม็ดอันได้แก่ บังกะโล รีสอร์ท ที่พัก และร้านอาหาร เป็นกิจการถาวร จำนวนรวมทั้งสิ้น 48 ราย

การรับรู้ หมายถึง การแสดงออกซึ่งความรู้สึกที่มีต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากกิจกรรมการท่องเที่ยว บนเกาะเสม็ด ของนักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว

พฤติกรรม หมายถึง การปฏิบัติหรือการประกอบกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว ของนักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว ที่อาจส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวบนเกาะเสม็ด เช่น การทิ้ง และการจัดการขยะ เป็นต้น

ผลกระทบสิ่งแวดล้อม หมายถึง การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมในเชิงลบทางชีวภาพ เศรษฐกิจ และสังคม อันเนื่องมาจากกิจกรรมการท่องเที่ยวบนเกาะเสม็ด

การตรวจเอกสาร

การศึกษาวิจัยเรื่อง การรับรู้และพฤติกรรมเกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว กรณีศึกษา เกาะเสม็ด ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้องใน 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 แนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

- 1.1 แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการรับรู้
- 1.2 แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรม
- 1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้และพฤติกรรม
- 1.4 แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากการท่องเที่ยว

ส่วนที่ 2 อุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า-หมู่เกาะเสม็ด

ส่วนที่ 3 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1.1 แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการรับรู้

1.1.1 การรับรู้

นักวิชาการได้ให้คำอธิบายเกี่ยวกับการรับรู้ไว้หลากหลาย สรุปได้ดังนี้

จรรยา (2531) ได้สรุปความหมายและคุณลักษณะต่าง ๆ ไว้ว่า การรับรู้หมายถึง กระบวนการด้านความคิด และจิตใจของคนที่สมองจะต้องแปลความหมายจากสิ่งเร้าที่สัมผัสกับบุคคล แล้วแสดงออกมาอย่างมีจุดมุ่งหมาย โดยมีแรงผลักดันจากการอาศัยความรู้เดิม และประสบการณ์เป็นเครื่องช่วยทำให้การรับรู้เป็นองค์ประกอบทางจิตวิทยาที่มีอิทธิพลต่อ

พฤติกรรม และการที่บุคคลจะเข้าใจสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งอาจจะมีเหตุผล หรือไม่มีเหตุผล หรืออาจจะเป็นไปในทางลบ หรือทางบวกก็ได้ จะทำให้บุคคลมีแนวโน้มที่จะปฏิบัติตามแนวคิด หรือการรับรู้ นั้น ๆ

วรลักษณ์ (2535) กล่าวว่า การรับรู้ คือ กระบวนการที่มีการจัดหมู่และการตีความข้อมูลการรับสัมผัส โดยการรวมกับประสบการณ์ในอดีต

กัญญา (2538) กล่าวว่า สัญชาตญาณ หรือ การรับรู้ คือ การใช้ประสบการณ์เดิม แปลความหมาย สิ่งเร้า ที่ผ่านประสาทสัมผัสแล้วเกิดความรู้สึกที่รู้ความหมายว่าเป็นอะไร

รัชนี (2540) กล่าวว่า การรับรู้ คือ กระบวนการประมวลและตีความข้อมูลต่าง ๆ ที่อยู่รอบๆ ตัวเราโดยผ่านอวัยวะรับความรู้สึก สิ่งที่มีชีวิตทุกชนิดจะมีความรู้สึกตอบโต้ต่อสิ่งที่มากระตุ้น จะเกิดการรับรู้ขึ้นได้ จะต้องมีพลังงานมากระตุ้นอวัยวะรับความรู้สึก นักจิตวิทยาการรับรู้ จะเรียกตัวกระตุ้นว่า เป็นพลังงานที่ส่งเข้า เรียกการสนองตอบว่า ผลที่ออกมา

รัชดา (2540) กล่าวโดยสรุปว่า การรับรู้ หมายถึง การตีความหมายต่อสิ่งเร้าต่าง ๆ ที่บุคคลได้ประสบโดยผ่านประสาทสัมผัสว่าสิ่งนั้นเป็นอย่างไร

บัณฑิต (2542) กล่าวโดยสรุปว่า การรับรู้ หมายถึง กระบวนการแปลหรือตีความหมายโดยผ่านประสาทสัมผัสของร่างกาย ไปสู่การรับรู้ที่สมอง และจะแสดงผลของการรับรู้ ออกมาเป็นรูปแบบของพฤติกรรมแต่ละบุคคล ดังนั้น การรับรู้จึงมีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมของบุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยเฉพาะ

บุรจิต (2542) กล่าวว่า การรับรู้ หมายถึง กระบวนการที่สมองตีความ หรือการแปลจากการสัมผัสที่ตนได้รับ โดยขึ้นอยู่กับองค์ประกอบต่าง ๆ เช่น สภาพแวดล้อม ประสบการณ์ และความรู้เดิมของแต่ละบุคคล ซึ่งจะถูกส่งต่อไปยังสมอง และแสดงออกมาเป็นพฤติกรรม

รัตนวรรณ (2542) กล่าวว่า การรับรู้ หมายถึง กระบวนการซึ่งสมองตีความ หรือแปลข้อมูลสิ่งเร้าจากอวัยวะรับรู้ความรู้สึก แล้วมีการแสดงออกถึงความรู้ ความเข้าใจนั้น อันจะนำไปสู่การเกิดพฤติกรรมโดยอาศัยประสบการณ์เดิม

Wolman (1989) ได้ให้ความหมายของ การรับรู้ ว่าเป็นผลที่เกิดขึ้นจาก กระบวนการรวบรวมภายในตนเอง ผ่านประสาทสัมผัสต่าง ๆ ซึ่งเบื้องต้นจะเป็นภาพรวมทั้งหมดที่ครอบคลุมและกำหนดแต่ละส่วนไว้ และกระบวนการรวบรวมภาพนี้ จะกระจ่างชัดเจนขึ้น ท่ามกลางการได้รับข้อมูลข่าวสารการติดต่อจากสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ

Gary (1992) อ้างโดย จันจิรา (2542) ให้ความหมายของการรับรู้ว่าเป็น กระบวนการของการแปลความหมายของประสาทสัมผัสของเรา เพื่อที่จะให้ความหมายต่อสิ่งแวดล้อม ความสำคัญของการรับรู้อยู่ที่การแปลความหมาย นั่นคือ คนเรามักจะมีการกระทำที่ขึ้นอยู่กับ การแปลความหมายสิ่งที่เกิดขึ้นตามระบบการรับรู้ของตนเอง มากกว่าจะตีความไปตามความจริงของสิ่งที่เกิดขึ้น

Dubrin (1994) อ้างโดย จันจิรา (2542) ให้ความหมายของการรับรู้ว่าเป็นวิธีการต่าง ๆ ที่คนเราแปลความหมายสิ่งแวดล้อมภายนอก และปฏิบัติต่อสิ่งเหล่านั้นตามพื้นฐานของการรับรู้ของตน

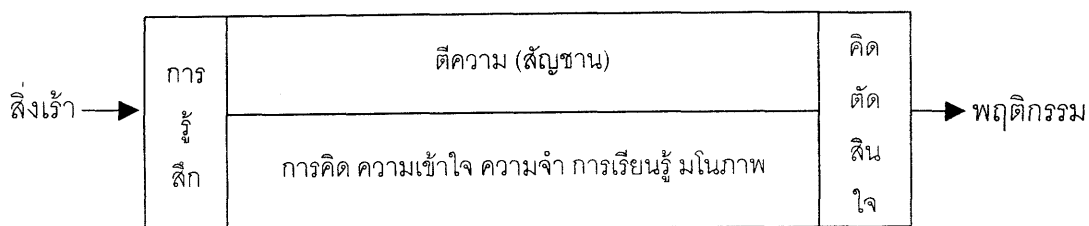
Schiffman และ Kanuk (1994) กล่าวว่า การรับรู้ หมายถึง กระบวนการซึ่งแต่ละบุคคลเลือกสรร จัดระเบียบและตีความหมายสิ่งกระตุ้นออกเป็นภาพที่มีความหมายเป็นภาพรวม หรือ อาจหมายถึง วิธีการที่เรามองโลกที่อยู่รอบ ๆ ตัวเรา บุคคล 2 คน ซึ่งได้รับสิ่งกระตุ้นอย่างเดียวกัน เจือปนไข้อย่างเดียวกัน แต่จะมีอิทธิพลแสดงอาการจัดระเบียบและการตีความหมายเป็นกระบวนการของแต่ละบุคคลซึ่งขึ้นอยู่กับความจำเป็น ค่านิยม และความคาดหวัง อิทธิพลซึ่งแต่ละตัวแปรเหล่านี้จะเกี่ยวข้องกับกระบวนการการรับรู้

จากความหมายข้างต้น ผู้วิจัยสรุปความได้ว่า การรับรู้ หมายถึง กระบวนการแปลความหมายสิ่งเร้าหรือข้อมูล ผ่านประสาทสัมผัสของร่างกาย ผ่านไปยังสมอง แล้วตีความว่า สิ่งเร้า นั้นคือ อะไร โดยอาศัย ประสบการณ์ ความรู้เดิม ฯลฯ เกิดเป็นความรู้สึกแล้วแสดงออกมา

เป็นพฤติกรรมของแต่ละบุคคลได้ตอบความรู้สึกนั้น ดังนั้น การรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมในการวิจัยครั้งนี้จึงหมายถึง การแสดงออกซึ่งความรู้สึกที่มีต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากกิจกรรมการท่องเที่ยว บนเกาะเสม็ด ของนักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว

1.1.2 กระบวนการของการรับรู้

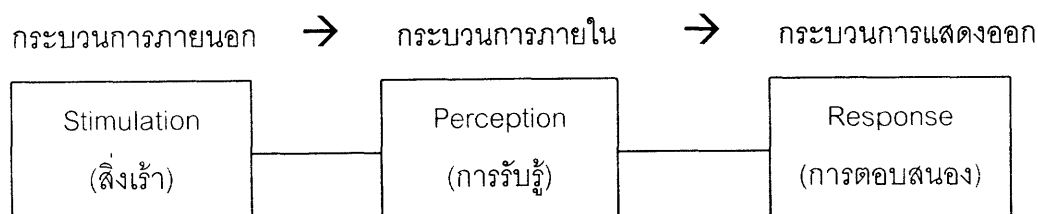
กันยา (2538) กล่าวว่า กระบวนการของการรับรู้ เป็นกระบวนการที่คาบเกี่ยวกันระหว่างความเข้าใจ การคิด การรู้สึก ความจำ การเรียนรู้ การตัดสินใจ การแสดงพฤติกรรม สามารถเขียนได้ดังภาพที่ 1



ภาพที่ 1 กระบวนการของการรับรู้

ที่มา: กันยา (2538)

ในกระบวนการของการรับรู้ ถ้าพิจารณาในแง่ของพฤติกรรม "การรับรู้" แทรกอยู่ระหว่างสิ่งเร้า กับการตอบสนองต่อสิ่งเร้า ดังแสดงในภาพที่ 2



ภาพที่ 2 กระบวนการของการรับรู้พิจารณาในแง่ของพฤติกรรม

ที่มา: กันยา (2538)

การรับรู้จะเกิดได้ต้องประกอบด้วย

- 1) มีสิ่งเร้าที่จะรับรู้ เช่น รูป รส กลิ่น เสียง
- 2) ประสาทสัมผัส และความรู้สึกสัมผัส เช่น หู ตา จมูก ลิ้น ผิวหนัง
- 3) ประสบการณ์เดิม หรือความรู้เดิมเกี่ยวกับสิ่งเร้าที่ได้สัมผัส เช่น รู้มาก่อน

แล้วว่าการยกมือไหว้ คือ แสดงความเคารพ

4) การแปลความหมายจากสิ่งที่สัมผัส เช่น ขับรถเห็นสัญญาณไฟแดงที่สี่แยก หมายถึง ให้รถหยุด

ชาคริต (2542) อธิบายถึง กระบวนการรับรู้ ว่าเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นภายในตัวบุคคล หลังจากได้รับสิ่งเร้าหรือข้อมูลต่าง ๆ แล้วเกิดการเลือกจัดการให้ความหมายต่อสิ่งเร้าทั้งภายในและภายนอก โดยมีการตีความหมายหรือแปลความของสิ่งเร้านั้น ๆ ออกมาในรูปความคิด ความรู้ ความเข้าใจ หรือ การกระทำได้

Kimbe และ Garmezy (1963) อ้างโดย รัตนวรรณ (2542) แบ่งกระบวนการรับรู้เป็น กระบวนการย่อยๆ 5 ประการ คือ

- 1) สิ่งเร้าหรือสถานการณ์
- 2) การบันทึกปรากฏการณ์ เป็นการบันทึกหรือรับทราบความรู้สึกบางอย่างที่ได้รับจากสิ่งเร้าหรือสถานการณ์ภายนอก โดยผ่านประสาททั้ง 5 ซึ่งในขั้นนี้เป็นการรับรู้ทางสรีระ
- 3) การตีความหมาย เป็นกระบวนการทางด้านจิตวิทยา ซึ่งเป็นผลมาจากการได้รับรู้สิ่งเร้าที่มากกระทบ
- 4) ข่าวสารย้อนกลับ เป็นปฏิบัติการทางด้านการรับรู้อย่างแท้จริง คือ นอกจากจะตีความสิ่งเร้าที่เข้ามาเกี่ยวข้องแล้วยังได้เพิ่มค่านิยมบางอย่าง เพื่อให้เกิดความหมายที่ก่อให้เกิดความรู้สึก
- 5) ปฏิกริยาตอบโต้ คือการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมบางอย่างที่เกี่ยวกับการรับรู้ คือ เมื่อมีความรู้สึก โดยเพิ่มค่านิยมบางอย่างเข้าไปในผลกระทบจากสิ่งเร้าที่รับรู้อย่างไร มนุษย์ก็มีแนวโน้มที่จะแสดงออกซึ่งปฏิกริยาตอบโต้ หรือพฤติกรรมภายนอกตามความรู้สึกนั้น

1.1.3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้

จากความหมายและสาระเกี่ยวกับกระบวนการรับรู้ที่นำเสนอข้างต้น จะเห็นได้ว่ามีปัจจัยหลายปัจจัยที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับกระบวนการดังกล่าว มีผู้อธิบายเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ ดังต่อไปนี้

พัชนี (2522) สรุปปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ ดังนี้

- 1) คุณสมบัติของผู้รับรู้ บทบาทของคุณสมบัติภายในของผู้รับรูมีส่วนในการรับรู้อย่างมาก เพราะบอกแนวโน้มว่าจะเกี่ยวข้องกับสภาวะที่เป็นจริงของสิ่งเร้าอย่างไร คุณสมบัติเหล่านั้น ได้แก่ ความต้องการ ทักษะคิด บุคลิกภาพ และการปรับตัวส่วนบุคคล
- 2) การใส่ใจ เกิดจากการมีสิ่งเร้าที่มีลักษณะผ่านเข้ามา ร่างกายเกิดความพร้อมและตอบสนอง เนื่องจากการใส่ใจทำให้คนได้ยินได้เห็นสิ่งนั้นก่อนเสมอ ความใส่ใจอาจเกิดจากสภาพการ สิ่งภายนอกและภายในที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ของบุคคล
- 3) การเตรียมพร้อมในการรับรู้ จะเกิดขึ้นก่อนมีสิ่งเร้ามากระตุ้น การเตรียมพร้อมจะช่วยให้บุคคลคาดการณ์ล่วงหน้าในสิ่งที่จะเกิดขึ้น และเตรียมตัวเองอย่างเต็มที่ และแสดงปฏิกิริยาตอบสนองให้เหมาะสมกับสถานการณ์นั้น ๆ
- 4) บุคลิกภาพของบุคคล บุคลิกที่สำคัญต่อการรับรู้ทางสังคม ได้แก่ บุคลิกที่มีนิสัยชอบทางสังคม และบุคคลที่ชอบเก็บตัว บุคคลที่มองโลกในแง่ดีย่อมเห็นแต่ส่วนดีของวัตถุที่มีลักษณะเป็นสองนัยต่างกัน

รัชดา (2540) สรุปว่า องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ของบุคคลแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับ 2 ปัจจัยใหญ่ๆ คือ ประการแรก ปัจจัยด้านลักษณะประชากร ได้แก่ เพศ อาชีพ ระดับการศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจ และประสบการณ์เดิม ประการที่สอง ปัจจัยเชิงสังคม จิตวิทยา ได้แก่ ความคาดหวัง ความต้องการ แรงจูงใจ อารมณ์ ทักษะคิด และบุคลิกภาพ

มานะ (2542) อธิบายว่า การรับรู้มิได้เกิดจากการถ่ายทอดทางพันธุกรรม แต่มีขึ้นได้ด้วยการเรียนรู้มาจากประสบการณ์ทางสังคม หรือการอยู่ร่วมกันในสังคมของมนุษย์แต่ละ

คน การเรียนรู้ของคน จึงมีลักษณะธรรมชาติ เป็นไปตามรูปแบบของสังคมที่เขาใช้ชีวิตอยู่ ซึ่งปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ของบุคคล มี 2 อย่าง คือ

- 1) บทบาทของปัจจัยภายใน ได้แก่ คุณสมบัติภายในของผู้รับรู้ เช่น ความต้องการหรือแรงขับ คุณค่า ความสนใจ และประสบการณ์เดิม
- 2) บทบาทของปัจจัยภายนอก ได้แก่ ความยึดมั่น ความเชื่อถือ คำบอกเล่า คำแนะนำ คำสอนที่ได้รับต่อๆ กันมา ทั้งหมดที่กล่าวมานี้มีอิทธิพลทำให้มีการรับรู้ต่อเรื่องราว เหตุการณ์ และภาวะแวดล้อมต่าง ๆ แตกต่างกัน

นอกจากปัจจัยสำคัญดังกล่าวแล้ว ยังมีปัจจัยอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้อีก ได้แก่ สมรรถภาพของอวัยวะรับสัมผัส เช่น หู ตา จมูก ปาก ลิ้น ผิวหนัง ฯลฯ ความสามารถของสมองและประสาทสัมผัสที่จะรับเลือกจัดหมวดหมู่ และตอบสนอง รวมทั้งลักษณะขนาด และชนิดของสิ่งเร้า กล่าวคือ บุคคลจะรับรู้สิ่งเร้าได้ดีและรวดเร็ว ถ้าสิ่งเร้าที่มีความเข้มข้นมากขนาดของสิ่งเร้าใหญ่และสะดุดตา โดยเฉพาะสิ่งเร้าใหม่ๆ ที่เราไม่คุ้นเคย บุคคลจะใส่ใจและเกิดการรับรู้ หากพบว่ามีความแตกต่างของสิ่งเร้าเกิดขึ้น และหากสิ่งเร้าที่นั้นเกิดขึ้นซ้ำๆ และมีการเคลื่อนไหว บุคคลจะรับรู้ต่อสิ่งเร้าที่นั้นได้ดีและรวดเร็ว

จากการตรวจเอกสารเกี่ยวกับการรับรู้แสดงให้เห็นว่า การเกิดการรับรู้ของแต่ละบุคคลจะเป็นไปในแนวทางใดนั้น ส่วนสำคัญส่วนหนึ่งเกิดจาก ความรู้ ความเข้าใจเดิม เจตคติ ทัศนคติ ฯลฯ อันจะนำไปสู่พฤติกรรมหรือ การปฏิบัติของคน ฉะนั้น การศึกษาการรับรู้จึงมีความสำคัญต่อการกำหนดแนวทางควบคุมพฤติกรรมการใช้ประโยชน์หรือลดกิจกรรมอันอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อการท่องเที่ยวได้

1.2 แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรม

1.2.1 พฤติกรรม

พฤติกรรมมนุษย์เป็นสิ่งซับซ้อน และมีแนวคิดและทฤษฎีเข้ามาเกี่ยวข้องมากมาย พบว่ามีผู้อธิบายเกี่ยวกับพฤติกรรมโดยสรุปได้ดังต่อไปนี้

ซูดา (2525) อธิบายว่า พฤติกรรมหรือการกระทำของบุคคลนั้นไม่รวมเฉพาะสิ่งที่แสดงปรากฏออกมาภายนอกเท่านั้น แต่ยังรวมถึงสิ่งที่อยู่ภายในใจของบุคคล ซึ่งคนภายนอกไม่สามารถสังเกตเห็นได้โดยตรง เช่น คุณค่า ทศนคติหรือเจตคติ ความคิดเห็น ความเชื่อ ทัศนคติ และสภาพจิตใจ ซึ่งถือได้ว่าเป็นลักษณะของบุคลิกภาพของบุคคลนั้น

มูลเหตุจูงใจสำคัญของพฤติกรรมของบุคคล คือ ความต้องการจำเป็นต่าง ๆ ซึ่งแยกพิจารณาได้ใน 3 ด้าน คือ

- 1) ความต้องการจำเป็นทางชีววิทยา มนุษย์ต้องการมีชีวิตอยู่รอดทั้งสำหรับตัวเองและเผ่าพันธุ์ของตน และสภาพทางร่างกายและการทำงานหรือสรีรวิทยาของอวัยวะต่าง ๆ ของมนุษย์ก็ก่อให้เกิดความกดดันและความต้องการต่าง ๆ ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการตอบสนองในการดำรงชีวิต คือ ปัจจัย 4 ประกอบด้วย อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม และยารักษาโรค
- 2) ความต้องการจำเป็นทางสังคมวิทยา มนุษย์มีความต้องการจำเป็นที่จะต้องมีการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น และพึงพาอาศัยผู้อื่นอยู่ตลอดเวลาทั้งในด้านวัตถุและจิตใจ
- 3) ความต้องการจำเป็นทางจิตวิทยา มนุษย์โดยทั่วไปมีสภาพจิตใจเหมือนกัน จิตของมนุษย์มีกระบวนการทำงานโดยอาศัยหลักการต่าง ๆ อย่างเดียวกัน เช่น การเรียนรู้ สัญชาตญาณหรือการรับรู้ การแสดงความรู้สึก การจูงใจ ย่อมเป็นไปโดยอาศัยหลักการอย่างเดียวกัน

นอกจากนี้ประเภทของพฤติกรรมมนุษย์ ยังแบ่งเป็น 2 แบบ คือ

- 1) พฤติกรรมเปิดเผย (overt behavior) คือ พฤติกรรมหรือการกระทำที่สามารถสังเกตเห็นได้ เช่น การพูด การหัวเราะ การร้องไห้ ฯลฯ
- 2) พฤติกรรมปกปิด (covert behavior) คือ พฤติกรรมหรือการกระทำที่ไม่สามารถสังเกตเห็นได้ นอกจากจะใช้เครื่องมือช่วยวัด เช่น การคิด การหายใจ อารมณ์ การรับรู้ ฯลฯ

หรือการแบ่งพฤติกรรมโดยอาศัยเกณฑ์อื่น อาจแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

1) พฤติกรรมที่ไม่ได้เป็นผลของการเรียนรู้ (unlearned behavior) หมายถึง พฤติกรรมที่อินทรีย์ทำได้เอง โดยมิได้มีโอกาสเรียนรู้มาก่อน อาจเกิดขึ้นนานหลังจากกำเนิดของอินทรีย์ก็ได้ อย่างไรก็ตามพฤติกรรมติดมาแต่กำเนิดได้เกิดขึ้นหลังจากที่อินทรีย์เกิดขึ้นแล้วนานๆ มักหลีกเลี่ยงผลของการเรียนรู้ไม่ได้

2) พฤติกรรมที่เป็นผลของการเรียนรู้ (learned behavior) หมายถึง พฤติกรรมที่อินทรีย์ทำขึ้นหลังจากที่ได้มีการเรียนรู้ หรือเลียนแบบจากบุคคลอื่น ๆ ในสังคม พฤติกรรมประเภทนี้อาจเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า พฤติกรรมทางสังคม

ซึ่งอิทธิพลทางสังคมเป็นตัวประกอบสำคัญในทางพัฒนาพฤติกรรมของคน ไม่ว่าจะเป็ประเภทปกปิดหรือเปิดเผย

สุภา และ ยงยุทธ (2531) อธิบายว่า พฤติกรรมมนุษย์ เป็นการโต้ตอบต่อสิ่งเร้า อันเกิดจากการทำงานของระบบประสาทกับร่างกาย เมื่อมีสิ่งเร้าเกิดขึ้น ระบบประสาทส่วนกลางทั้งหมด โดยเฉพาะอย่างยิ่งสมอง ซึ่งเป็นศูนย์รวมการรับรู้สิ่งเร้า จะสั่งการแสดงออกทางร่างกายทุกระบบ เมื่อมีสิ่งเร้าทั้งจากภายในและ/หรือภายนอกตัวบุคคลเกิดขึ้น บุคคลจะมีการแสดงออกเพื่อโต้ตอบต่อสิ่งเร้า นั้น โดยต้องผ่านกระบวนการทำงานของจิตใจเป็นขั้นตอน กระบวนการนี้จะถูกกระทบโดยปัจจัยต่าง ๆ หลายปัจจัยและมีเกณฑ์ที่บอความเหมาะสม พันธุกรรมเป็นตัวกำหนดคุณลักษณะสำคัญพื้นฐานของมนุษย์ สิ่งแวดล้อมเป็นเครื่องชี้ว่าบุคคลจะใช้ลักษณะสำคัญพื้นฐานเหล่านี้อย่างไร เนื่องจากบุคคลมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมตั้งแต่ก่อนเกิดจนตลอดชีวิต ดังนั้น ปัจจัยทั้งสองนี้จึงมีผลให้พฤติกรรมมนุษย์มีคุณภาพแตกต่างกัน

โสภา (2536) ให้ความหมายของพฤติกรรมว่าหมายถึง ปฏิกริยาหรือกิจกรรมทุกชนิดของสิ่งมีชีวิต จะสังเกตได้หรือไม่ก็ตาม ซึ่งแบ่งเป็นพฤติกรรมภายใน และพฤติกรรมภายนอก สำหรับพฤติกรรมภายในนั้นหมายถึง กิจกรรมหรือปฏิกริยาที่เกิดขึ้นภายในตัวของบุคคล รวมทั้งความคิด ความรู้สึก ทศนคติ ความเชื่อ และค่านิยม ส่วนพฤติกรรมภายนอกหมายถึง ปฏิกริยาหรือการกระทำของบุคคลที่แสดงออกมาให้ผู้อื่นเห็นได้ทั้งด้วยการพูด การกระทำ กิริยาท่าทางของบุคคล

มุกดา (2537) อ้างโดย วีรมลล์ (2541) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมว่า เป็นการกระทำหรือการแสดงออกของสิ่งมีชีวิตที่มีต่อสภาพแวดล้อมเพื่อการอยู่รอดของชีวิตนั้นเป็นเบื้องต้น โดยเฉพาะมนุษย์ยังเกิดจากความต้องการของจิตใจด้วย เช่น ความต้องการความปลอดภัย ความต้องการความรัก ซึ่งมาจากความต้องการภายในของมนุษย์เอง โดยการเกิดพฤติกรรมของมนุษย์ขึ้นอยู่กับสมมติฐาน 3 ประการ คือ

- 1) พฤติกรรมทุกชนิดจะต้องมีแรงผลักดัน คือ พฤติกรรมทุกอย่างต้องเกิดจากแรงผลักดันอย่างใดอย่างหนึ่ง
- 2) พฤติกรรมเดียวกันไม่จำเป็นต้องเกิดจากแรงผลักดันเดียวกัน
- 3) พฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งอาจจะเกิดจากแรงผลักดันหลาย ๆ อย่าง

คันสนีย์ (2543) อธิบายว่า พฤติกรรม คือ การปรับตัว พฤติกรรมบางอย่างสามารถรับรู้ได้ด้วยอวัยวะรับความรู้สึก แต่พฤติกรรมบางอย่างสังเกตเห็นไม่ได้ อาจรู้ได้โดยมีเครื่องมือวัดพฤติกรรม เช่น เครื่องมือจับเท็จ อาจแบ่งพฤติกรรมเป็น 2 แบบ คือ

- 1) special pattern เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากการทำงานของร่างกายหลาย ๆ ส่วน ร่วมกัน เช่น การเคลื่อนไหวของนิ้วหัวแม่มือและนิ้วชี้เวลาถือของเล็ก ๆ
- 2) temporal pattern เป็นพฤติกรรมที่เกิดจากการทำงานของร่างกายต่อเนื่องกัน เวลาเรายื่นมือไปหยิบวัตถุ เราต้องใช้สายตามองดูวัตถุพร้อมกับยื่นมือไปหยิบ

พฤติกรรมการปรับตัว (adjustment behavior) เป็นการตอบสนองเพื่อชดเชยต่อความต้องการของมนุษย์ ซึ่งอาจจะเกิดเนื่องจากการขาดทางด้านร่างกาย หรือทางด้านจิตใจก็ได้ จึงเป็นแรงผลักดันให้เกิดพฤติกรรมการตอบสนองขึ้น ความมากน้อยของพฤติกรรมจะแปรตามความต้องการหรือการขาดทั้งทางร่างกายและจิตใจว่ามากน้อยเพียงใด

แรงผลักดันที่เกิดจากความต้องการแบ่งออกได้ 2 รูปแบบ คือ

- 1) ความต้องการทางชีวภาพ หรือ ความต้องการทางสรีรภาพ (biological need / physiological need) เป็นความต้องการที่เกิดขึ้นจากการขาดของร่างกายมนุษย์ที่เกี่ยวกับ

ชีวิต ถ้าหากไม่มีการตอบสนองอาจถึงแก่ความตายได้ เพราะเป็นความต้องการของชีวิต เช่น ความต้องการอากาศหายใจ น้ำดื่ม อาหาร ฯลฯ

2) ความต้องการทางสังคม หรือ ความต้องการทางจิตวิทยา (social need / psychological need) เป็นความต้องการที่เกิดจากสังคมภายนอกเป็นแรงผลักดัน เป็นความต้องการทางด้านจิตใจ เป็นความอยากได้ใคร่ดี ความต้องการทางด้านจิตใจนี้ ไม่มีที่สิ้นสุด ขึ้นอยู่กับความอยากของแต่ละคนที่แตกต่างกัน ความต้องการทางด้านจิตใจนี้ หากไม่สามารถตอบสนองไปยังเป้าหมายที่ต้องการอาจจะเบนไปยังเป้าหมายอื่นทดแทนได้ เช่น นักศึกษาสอบเข้ามหาวิทยาลัยของรัฐไม่ได้ ก็เบนไปเรียนมหาวิทยาลัยเอกชนได้ ซึ่งการพัฒนาของพฤติกรรมจะอยู่ภายใต้อิทธิพลของกรรมพันธุ์ สภาพแวดล้อม และระยะเวลาที่ผ่านมา

1.2.2 ตัวกำหนดพฤติกรรม

ผู้อธิบายเกี่ยวกับตัวกำหนดพฤติกรรมมีหลายท่าน ดังต่อไปนี้

วิมลสิทธิ์ (2530) อ้างโดยวิรมลล์ (2541) กล่าวว่า พฤติกรรมที่เกิดขึ้นได้รับอิทธิพลจากสิ่งที่มีมนุษย์เกี่ยวข้อง อันเป็นตัวกำหนดพฤติกรรม ดังนี้

1) ตัวกำหนดจากมนุษย์ ซึ่งอิทธิพลที่เกิดจากมนุษย์มีดังนี้

1.1) อิทธิพลทางด้านสรีรวิทยา ได้แก่ อิทธิพลที่เกี่ยวกับความต้องการพื้นฐานทางชีวภาพของมนุษย์

1.2) อิทธิพลทางด้านบุคลิกภาพ อันเป็นลักษณะของบุคคลซึ่งบางส่วนเกิดจากการเรียนรู้ บางส่วนมีมาแต่กำเนิด

1.3) อิทธิพลทางด้านสังคม พฤติกรรมมนุษย์ขึ้นอยู่กับสถานการณ์เป็นสำคัญ แต่จะต้องสอดคล้องกับบทบาททางสังคมที่แต่ละสังคมกำหนดไว้อย่างเหมาะสมในขณะนั้นด้วย

1.4) อิทธิพลทางด้านวัฒนธรรม อันเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้ เป็นส่วนหนึ่งของประสบการณ์ของบุคคลในสังคม อันมีผลต่อพฤติกรรม

2) ตัวกำหนดทางด้านสภาพแวดล้อมกายภาพ มี 3 ประการที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมมนุษย์ ดังนี้

สำนักหอสมุด

15

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

๒๓
SD
๖๕๗
T35
๑๒๗/๑
C.1

2.1) โอกาสของสภาพแวดล้อมกายภาพที่มีต่อความสัมพันธ์ พฤติกรรมจะเกิดขึ้นหรือไม่ แล้วแต่โอกาสที่สภาพแวดล้อมกายภาพส่งเสริมหรือขัดขวางพฤติกรรมนั้น ๆ โอกาสเป็นสิ่งเร้าที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมขึ้นได้

2.2) คุณสมบัติต่าง ๆ ของสภาพแวดล้อมกายภาพ เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมที่ควบคู่กับโอกาสในฐานะที่เป็นสิ่งเร้า ซึ่งมีผลกระทบต่อความรู้สึก การรับรู้ การเรียนรู้ การจำ การคิด ความรู้สึก และต่อพฤติกรรมในสภาพแวดล้อม ตลอดจนการพัฒนาทางบุคลิกภาพและทางสังคม

2.3) ตำแหน่งของสภาพแวดล้อมกายภาพที่มนุษย์สัมพันธ์ด้วย มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมที่เกิดขึ้น เช่น คนที่มีบ้านพักอยู่นอกเมืองกับในเมือง อาจจะมีพฤติกรรมการเดินทางที่แตกต่างกัน เป็นต้น

สุชา (2540) อธิบายสิ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์ในการทำงานเดียวกันว่า สิ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์ แยกเป็น 2 ประเภท คือ

1) ลักษณะนิสัย ซึ่งหมายรวมถึง ความเชื่อ ค่านิยม บุคลิกภาพ และทัศนคติ

1.1) ความเชื่อ คือ การที่บุคคลยอมรับข้อเท็จจริงต่าง ๆ ซึ่งความคิดของเขาอาจจะถูกต้องหรือไม่ถูกต้องตามความเป็นจริงก็ได้ คนเรามีความเชื่อแตกต่างกันไป และเป็นสิ่งที่หักห้ามได้ยาก และมีอิทธิพลต่อบุคคลมาก บุคคลใดมีความเชื่ออย่างใด ก็จะมีพฤติกรรมเป็นไปตามความเชื่อของเขา

1.2) ค่านิยม เป็นเครื่องชี้แนวทางปฏิบัติอย่างกว้าง ๆ แก่บุคคลว่าจะไรเป็นจุดมุ่งหมายของชีวิต สิ่งใดที่ควรหรือไม่ควรประพฤติปฏิบัติ ค่านิยมอาจได้มาจากการอ่าน คำบอกเล่าหรือคิดขึ้นมาเองก็ได้ ค่านิยมของแต่ละคนจะไม่เหมือนกัน แต่โดยทั่ว ๆ ไปแล้วมักจะคล้ายคลึงกัน เช่น ความรัก ชื่อเสียง เกียรติยศ เงินทอง สุขภาพ ความรู้ ความสะอาดเรียบร้อย เป็นต้น

1.3) บุคลิกภาพ เป็นคุณลักษณะของแต่ละบุคคล ซึ่งมีหลายแบบ ซึ่งแต่ละแบบต่างก็มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลทั้งสิ้น

1.4) ทัศนคติ หมายถึง ความรู้สึกหรือท่าทีของบุคคลที่มีต่อบุคคล วัตถุ สิ่งของ หรือสถานการณ์ต่าง ๆ ความรู้สึกหรือท่าทีนี้จะนำไปในการทำงานที่พึงพอใจหรือไม่พึงพอใจ

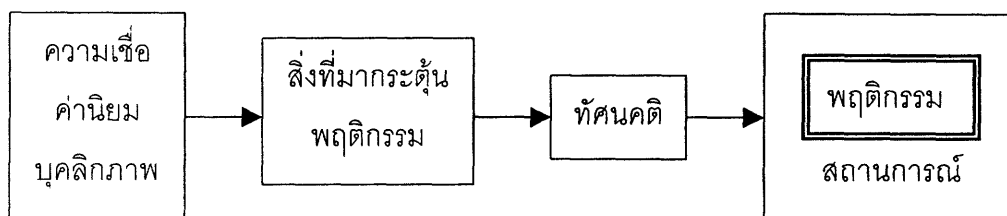
เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ได้ ทักษะคิดเป็นส่วนหนึ่งของบุคลิกภาพ มิได้ติดตัวมาแต่กำเนิด แต่เกิดจากประสบการณ์และการเรียนรู้ของบุคคล จึงเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลาขึ้นอยู่กับ การเรียนรู้และประสบการณ์ใหม่ ๆ ที่บุคคลได้รับเพิ่มขึ้น การเปลี่ยนแปลงจะเร็วหรือช้าขึ้นอยู่กับความเข้มข้นของทักษะคิดและประสบการณ์ใหม่ ๆ ที่ได้รับด้วย ทักษะคิดมีความสำคัญต่อการตอบสนองทางสังคมของบุคคลเป็นอย่างมาก นั่นคือ บุคคลที่มีพฤติกรรมอย่างไร หรือทำสิ่งใดลงไป ทักษะคิดจะเป็นเครื่องกำหนดให้มีพฤติกรรมเป็นไปอย่างนั้น

2) กระบวนการอื่น ๆ ทางสังคม ซึ่งไม่เกี่ยวกับลักษณะนิสัยส่วนตัวของมนุษย์ แบ่งออกได้เป็น 2 ประเด็น ดังนี้

2.1) สิ่งที่มากระตุ้นพฤติกรรม (stimulus object) สิ่งที่มากระตุ้นพฤติกรรมจะเป็นอะไรก็ได้ เช่น ความสวย ความหิว อาหาร หนังสือ ฯลฯ สิ่งที่มากระตุ้นพฤติกรรมนี้ มีความเข้มข้นแตกต่างกันไป และสิ่งที่มากระตุ้นพฤติกรรมอย่างหนึ่ง ก็อาจมีพลังกระตุ้นพฤติกรรมของแต่ละบุคคลไม่เท่ากัน

2.2) สถานการณ์ (situation) หมายถึง สภาพแวดล้อมหรือสภาวะที่บุคคลกำลังจะมีพฤติกรรม เช่น อากาศร้อน หากอยู่บ้านเราอาจจะถอดเสื้อ แต่ถ้ากำลังเดินกลางถนนเรา จะทำไม่ได้ ฉะนั้น สถานการณ์จึงเป็นสิ่งที่กำหนดพฤติกรรมที่สำคัญมาก แต่ถ้าสถานการณ์เปิดช่องให้แล้ว พฤติกรรมของคนก็จะแตกต่างกันไปตามลักษณะนิสัยของตนเอง

ดังนั้นอาจจะสรุปองค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์ ได้ดังภาพที่ 3



ภาพที่ 3 องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์

ที่มา: สุชา (2540)

Lewin (มปพ.) อ้างโดย วิมลสิทธิ์ (2535) อธิบายว่า พฤติกรรมของมนุษย์เกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างอิทธิพลภายในตัวบุคคลกับอิทธิพลภายนอกที่แต่ละบุคคลรับรู้ การที่บุคคลจะมีพฤติกรรมอะไร อย่างไร และเมื่อไร จึงไม่ได้ถูกกำหนดโดยความต้องการของมนุษย์หรือโดยสิ่งเร้าภายนอกอย่างใดอย่างหนึ่ง แต่ถูกกำหนดโดยอิทธิพลมากมาย ทั้งภายในและภายนอกที่สัมพันธ์กันตามที่เป็นประสบการณ์ของบุคคล ทฤษฎีสถานของ Lewin (Lewin's field theory) จึงได้เสนอสูตรในการศึกษาพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับขอบเขตสภาพแวดล้อมที่บุคคลมีประสบการณ์ในชีวิตของปัจเจกชนไว้ว่า พฤติกรรมย่อมขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างอิทธิพลต่าง ๆ ของบุคคลกับของสภาพแวดล้อมที่บุคคลนั้นรับรู้

1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้และพฤติกรรม

จากแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการรับรู้และพฤติกรรมที่นำเสนอไว้ข้างต้น จะเห็นได้ว่าการรับรู้และพฤติกรรมของบุคคลจะมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน ผู้วิจัยพบว่า มีผู้อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้และพฤติกรรม ไว้ดังต่อไปนี้

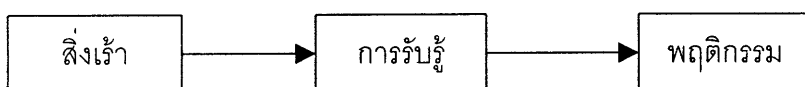
Feldman (1978) อ้างโดย สุขุมารมณ์ (2540) ได้สรุปว่า อิทธิพลของการรับรู้ที่มีต่อพฤติกรรมของบุคคลดังนี้

- 1) ความประทับใจ บุคคลจะรับรู้พฤติกรรมของบุคคลอื่น และอาจเกิดความประทับใจไปอีกนาน แม้จะเป็นเพียงเรื่องเล็กน้อยก็ตาม
- 2) เกณฑ์การประเมินผล เป็นหลักสำคัญมากในการใช้พิจารณา และแสดงออกซึ่งพฤติกรรม ว่าพฤติกรรมระดับใด บุคคลจะประทับใจในพฤติกรรมของบุคคลอื่น ถ้าชอบหรือพอใจก็จะแสดงพฤติกรรมตอบในทางที่ดี ถ้าไม่ชอบก็จะแสดงพฤติกรรมตอบในทางที่ไม่ดี
- 3) บุคคลที่มีสัมพันธภาพอันดีต่อกัน จะมีพฤติกรรมที่ดีต่อกันด้วย ในทางตรงกันข้าม บุคคลที่ไม่ต้องชะตากัน ย่อมจะมีพฤติกรรมที่ดีต่อกันได้ยาก
- 4) การสรุปผลการรับรู้ทางสังคมของบุคคลอาจจะมีข้อผิดพลาดได้ ซึ่งจะมีผลต่อการแสดงพฤติกรรมของบุคคลด้วย
- 5) การรับรู้ทางสังคมของบุคคล มักจะมีอคติเข้าไปเกี่ยวข้อง ทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากเกณฑ์มาตรฐานที่ควรจะเป็น ซึ่งเรียกว่า อคติ 4 คือ

- halo effect เป็นอคติในทางบวก โดยการมองคนในแง่ดีเพียงด้านเดียว
- negative halo effect เป็นอคติในทางลบ คือ เห็นใครก็ว่าไม่ดีทั้งนั้น หรือมองคนในแง่ร้ายเสมอ
- logical error เป็นอคติจากความผิดพลาดของการใช้เหตุผล
- assumed similarity เป็นอคติที่เกิดจากการสรุปผิดๆ

Kast และ Rosenzweig (1979) อ้างโดย รัตนวรรณ (2542) อธิบายว่า การรับรู้เป็นพื้นฐานในการเข้าใจถึงพฤติกรรมเพราะสิ่งเร้าที่มากกระทบกับอินทรีย์นั้น ถ้าบุคคลไม่รับรู้ก็จะมีผลมาสู่พฤติกรรมของบุคคล

จากการตรวจเอกสารข้างต้น พอจะสรุปได้ว่าการรับรู้กับพฤติกรรม มีความเกี่ยวข้องกัน โดยที่ในกระบวนการแห่งการรับรู้ ถ้าพิจารณาในแง่ของพฤติกรรม “การรับรู้” แทรกอยู่ระหว่างสิ่งเร้า กับการตอบสนองต่อสิ่งเร้า นั่นคือ การรับรู้จะมีผลต่อกระบวนการคิดและพฤติกรรมของบุคคลต่อสิ่งเร้า ซึ่งอาจเขียนได้ดังภาพที่ 4



ภาพที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้และพฤติกรรม

1.4 แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับผลกระทบบึงแวดล้อมจากการท่องเที่ยว

เกษม (2524) อธิบายว่า ผลกระทบ หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นใหม่ หรือการจับกลุ่มใหม่ในสิ่งแวดล้อมทั้งที่มนุษย์สร้างขึ้น หรืออาจจะเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ มีผลทำให้สิ่งแวดล้อมเดิมหรือสิ่งแวดล้อมอื่นได้รับความกระทบกระเทือน จนมีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง อาจเป็นการเปลี่ยนแปลงทางเคมีฟิสิกส์ หรือชีวภาพ ที่อาจมีผลร้ายต่อคุณภาพของสิ่งมีชีวิตและสภาวะแวดล้อมนั้น

นภวรรณ (2543) อธิบายถึง ผลกระทบ ว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงของอะไรก็ได้ไปจากสภาพเดิม ทั้งขนาด ปริมาณ และทิศทาง ทั้งที่สัมผัสได้และสัมผัสไม่ได้ เป็นการเปลี่ยนแปลง

ทิศทางทั้งทางบวก (เพิ่มขึ้น ดีขึ้น มากขึ้น) และทางลบ (ลดลง เลวลง) ซึ่งสามารถวัดได้ เช่น เศรษฐกิจ คุณภาพชีวิต ฯลฯ

Dve (1981) อ้างโดย สุชาติดา (2541) ได้อธิบายเรื่องผลกระทบ (impact) ว่าหมายถึง ผลทั้งหมดของนโยบายที่มีขึ้นในสภาพความเป็นจริงในโลก อันได้แก่

- 1) ผลกระทบที่มีต่อสถานการณ์ และกลุ่มเป้าหมาย
- 2) ผลกระทบที่มีต่อสถานการณ์ต่างๆ และกลุ่มอื่นๆ นอกเหนือไปจากกลุ่มเป้าหมาย
- 3) ผลกระทบที่เกิดขึ้นทั้งในปัจจุบันและในอนาคต
- 4) ค่าใช้จ่ายทางตรงสำหรับทรัพยากรของโครงการ
- 5) ค่าใช้จ่ายทางอ้อมต่าง ๆ รวมทั้งค่าเสียโอกาสด้วย

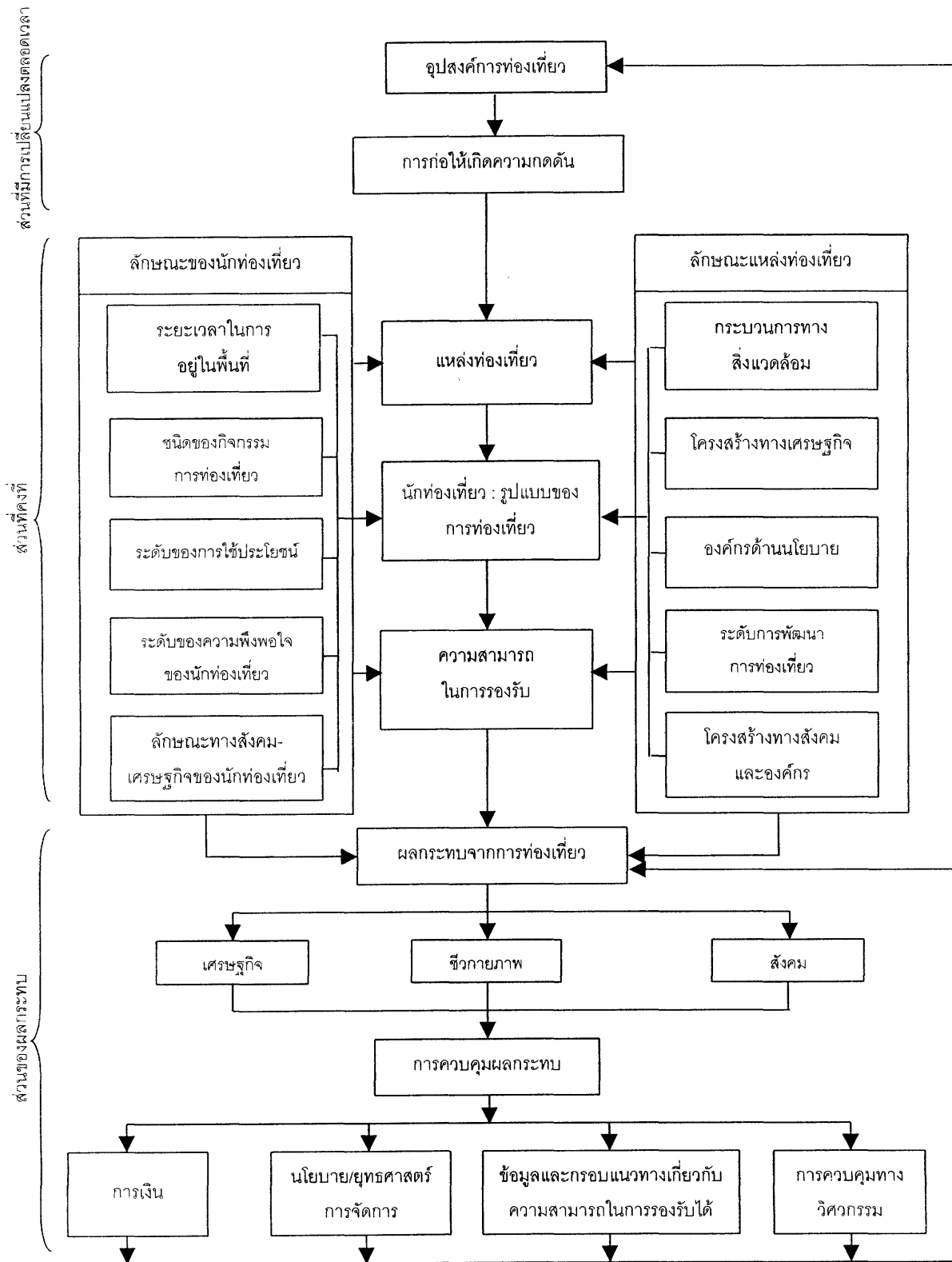
สุรเชษฐ (2535) ได้อธิบายถึง ผลกระทบด้านนันทนาการ ว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมในทางที่ไม่พึงปรารถนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับฝ่ายจัดการพื้นที่ โดยในการเปลี่ยนแปลงนั้น เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับทรัพยากรนันทนาการทั้งประเภทปริมาณและอัตรา อันเนื่องมาจากการใช้ประโยชน์ด้านนันทนาการ การเปลี่ยนแปลงหรือผลกระทบที่กล่าวนี้ ได้แก่ ความเสื่อมโทรมที่เกิดขึ้นกับดิน สัตว์ป่า แหล่งน้ำ และสังคม ในบริเวณโดยรอบแหล่งนันทนาการ

สำหรับผลกระทบจากการท่องเที่ยว (tourism impacts) Mathieson และ Wall (1993) ได้อธิบายถึงแนวความคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว และการเกิดผลกระทบไว้ว่า การท่องเที่ยวประกอบด้วยองค์ประกอบพื้นฐาน 3 ส่วน คือ

- 1) องค์ประกอบส่วนที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา หรือ Dynamic element: ส่วนของการเดินทางไปยังจุดหมายปลายทางที่ต้องการ
- 2) องค์ประกอบส่วนที่คงที่ หรือ Static element: ส่วนของการใช้เวลาในแหล่งท่องเที่ยว/ณ จุดหมายปลายทางที่เลือกเดินทางไปเยือน

3) องค์ประกอบที่เป็นผล หรือ Consequential element: ส่วนที่เป็นผลทั้งทางตรงและทางอ้อม จากการเดินทางไปเยือนแหล่งท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ต่อเศรษฐกิจ สังคม และสภาพทางกายภาพของแหล่งท่องเที่ยว

ทั้งสามส่วนมีตัวแปรหรือปัจจัยเข้ามาเกี่ยวข้องมากมาย และผลกระทบจะเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบทุกส่วนของการท่องเที่ยว เป็นปฏิกริยาของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากองค์ประกอบส่วนต่าง ๆ ของระบบการท่องเที่ยว ดังแสดงในภาพที่ 5



ภาพที่ 5 แนวความคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและการเกิดผลกระทบ

ที่มา: ดัดแปลงจาก Mathieson และ Wall (1993)

โดยจากแนวคิดดังกล่าว Mathieson และ Wall (1993) ได้อธิบายไว้ว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลกระทบในแหล่งนันทนาการ แยกออกเป็น 2 ส่วน คือ

1) ลักษณะของพื้นที่ (site characteristic หรือ environmental durability) หมายถึง ความทนทานของระบบนิเวศภายในแหล่งนันทนาการ พิจารณาจากความทนทาน (resistance) ต่อการใช้ประโยชน์ด้านนันทนาการของพื้นที่ วัดได้จากปริมาณการใช้ประโยชน์ที่พื้นที่สามารถดูดซับได้ก่อนที่จะถึงสภาวะของการเปลี่ยนแปลงหรือสภาวะที่ผลกระทบปรากฏ และความสามารถที่จะฟื้นคืน (resilience) จากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น วัดได้จาก ระยะเวลาที่พื้นที่ใช้ในการฟื้นคืนจากสภาพที่ได้รับผลกระทบ สู่อสภาพก่อนการถูกรบกวน

2) ลักษณะของผู้ใช้ประโยชน์กิจกรรมการใช้ประโยชน์ (use characteristics) วัดได้จากการกระจายของกิจกรรมการใช้ประโยชน์ (use distribution) ประเภทของกลุ่มผู้ใช้ประโยชน์ (type of user group) ซึ่งเป็นปัจจัยคาบเกี่ยวของระยะเวลาในการใช้พื้นที่ (length of stay) ประเภทของกิจกรรมการใช้ประโยชน์ (type of activity) ขนาดของกลุ่ม (party size) พฤติกรรมของผู้ใช้ประโยชน์ (user behavior) และประเภทของการเข้าถึงพื้นที่ (mode of travel)

สำหรับชนิดของผลกระทบ (type of impacts) สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่มหลัก คือ

- 1) ผลกระทบทางชีวกายภาพ (bio – physical impact)
- 2) ผลกระทบทางเศรษฐกิจ (economic impact)
- 3) ผลกระทบทางสังคม (social impact) หรือ ผลกระทบทางจิตวิทยา (psychological impact)

โดยที่ Mathieson และ Wall (1993) ได้ให้ข้อสมมติฐานเบื้องต้นเกี่ยวกับผลกระทบจากการท่องเที่ยว (assumption of tourism impacts) ไว้ 3 ข้อ คือ

- 1) มีตัวแปรมากมายที่เกี่ยวข้องกับการเกิดผลกระทบ และส่งผลถึงทิศทางและระดับผลกระทบของการท่องเที่ยวที่แตกต่างกันในแต่ละพื้นที่
- 2) ผลกระทบแต่ละประเภทมักมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกัน

3) ผลกระทบมักมีความต่อเนื่อง แต่ระดับของผลกระทบอาจเปลี่ยนแปลงไปตามเวลา และตามการเปลี่ยนแปลงของอุปสงค์การท่องเที่ยว

นภวรรณ (2543) ได้อธิบายรายละเอียดของผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากการท่องเที่ยว ไว้ดังนี้

1) ผลกระทบทางนิเวศ หรือ ผลกระทบทางชีวกายภาพ (ecological impact/bio-physical impact) ได้แก่

1.1) ผลกระทบต่อดิน กิจกรรมนันทนาการบางประเภท เช่น การเดินป่า และการพักผ่อนด้วยเต็นท์ส่งผลกระทบต่อปริมาณของอินทรีย์วัตถุตามผิวดิน ทำให้ดินอัดตัวแน่น รุพูนของดินลดลงทำให้อัตราการซึมซับน้ำของดินลดลง ทำให้น้ำไหลบ่าหน้าดินและดินถูกกัดชะพังทลาย

1.2) ผลกระทบต่อสังคมพืช จะมีความรุนแรงของความเสื่อมโทรมแตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อมและกิจกรรมที่ปรากฏในพื้นที่ เช่น กิจกรรมการเดินป่า อาจก่อให้เกิดการเหยียบย่ำทำลายลูกไม้ การหักเด็ดกิ่งและใบไม้ ของพรรณพืชริมเส้นทาง

1.3) ผลกระทบต่อสัตว์ป่า การรบกวนจากมนุษย์ทั้งทางตรงและทางอ้อม การเปลี่ยนแปลงถิ่นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การสืบพันธุ์ จำนวนประชากร องค์ประกอบและความหลากหลายของชนิดพันธุ์

1.4) ผลกระทบต่อแหล่งน้ำ ทั้งในเชิงคุณภาพและปริมาณ ทางด้านกายภาพชีวภาพและเคมี ซึ่งโดยทั่วไปเกิดจากการทิ้งขยะ ของเสีย และสิ่งปฏิกูลลงในแหล่งน้ำ สำหรับผลกระทบด้านปริมาณมักพบในแหล่งท่องเที่ยวที่มีปริมาณนักท่องเที่ยวสูงแต่มีแหล่งน้ำจำกัด เช่น แหล่งท่องเที่ยวทางทะเล

โดยสรุปตัวชี้วัดผลกระทบทางกายภาพที่สำคัญๆ ได้แก่ อุณหภูมิและการไหลของน้ำ ปริมาณธาตุอาหาร ปริมาณออกซิเจนในน้ำ ปริมาณ *Coliform bacteria* ในน้ำ จำนวนสารแขวนลอยในน้ำ ความขุ่นของน้ำ เป็นต้น

สำหรับตัวชี้วัดผลกระทบทางชีวภาพ ได้แก่ การลดลงของชั้นเรือนยอด ความหนาแน่นของชั้นเรือนยอด สัดส่วนขององค์ประกอบของพรรณพืชที่เปลี่ยนแปลงไป สัดส่วนของความหลากหลายทางชีวภาพของพืชที่เปลี่ยนแปลงไป จำนวนลูกไม้ สัดส่วนของพืชต่างถิ่น รากไม้ถูก

ทำลาย/ดินถูกเหยียบย่ำทำให้รากโผล่ขึ้นมา การปรากฏ/การหายไปของสัตว์ป่า การเปลี่ยนแปลงชนิดพันธุ์สัตว์ป่า และการทดแทนชนิดพันธุ์สัตว์ป่า

2) ผลกระทบทางเศรษฐกิจ (economic impacts) ระดับของผลกระทบทางเศรษฐกิจขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ ดังนี้

- 2.1) ความดึงดูดใจและสิ่งอำนวยความสะดวกหลักของแหล่งท่องเที่ยว
- 2.2) จำนวนค่าใช้จ่ายที่นักท่องเที่ยวจ่าย ณ แหล่งท่องเที่ยวที่ไปเยือน
- 2.3) ระดับการพัฒนาเศรษฐกิจโดยภาพรวมของแหล่งท่องเที่ยว
- 2.4) ระดับของการหมุนเวียนของค่าใช้จ่ายภายในแหล่งท่องเที่ยว
- 2.5) ระดับการปรับตัวของแหล่งท่องเที่ยวให้เข้ากับอุปสงค์ของการท่องเที่ยวแต่ละฤดูกาล

ละฤดูกาล

โดยผลกระทบทางบวกของการท่องเที่ยวต่อเศรษฐกิจ ได้แก่

- การท่องเที่ยวทำให้ได้เงินตราต่างประเทศ ทำให้งบดุลของประเทศดีขึ้น
- สร้างรายได้
- สร้างการจ้างงาน
- ปรับปรุงโครงสร้างทางเศรษฐกิจ
- เกิดกิจกรรมการลงทุนขนาดเล็ก

ผลกระทบทางลบของการท่องเที่ยวต่อเศรษฐกิจ ได้แก่

- อันตรรกะจากการพึ่งพาการท่องเที่ยวมากเกินไป/พึ่งพิงการท่องเที่ยวอย่างเดียวเป็นรายได้หลัก โดยเฉพาะในกรณีที่การท่องเที่ยวเป็นฤดูกาล ไม่ได้มีตลอดทั้งปี ทำให้เกิดความไม่มั่นคงในรายได้ของคน/ชุมชน

- ทำให้เกิดอัตราเงินเฟ้อ ราคาค่าครองชีพ และราคาที่ดินในแหล่งท่องเที่ยวสูงขึ้น
- เพิ่มการนำเข้าสินค้าอันเป็นวัตถุดิบเพื่อผลิตเป็นสินค้า ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวจากต่างประเทศให้กับนักท่องเที่ยว เกิดการหมุนเงินออกนอกระบบ
- ผลผลิตที่ได้จากการท่องเที่ยวเป็นลักษณะฤดูกาล ซึ่งถือว่าต่ำเมื่อเทียบกับการลงทุนและการดูแลรักษาตลอดเวลา
- เป็นการสร้างต้นทุนภายนอกให้เกิดขึ้น เช่น ค่ากำจัดของเสีย เช่น น้ำเสีย ขยะ ค่าดูแลรักษาพื้นที่ การบำรุงรักษาสสิ่งอำนวยความสะดวก เป็นต้น

3) ผลกระทบทางสังคม หรือทางจิตวิทยา (social/psychological impact) เป็นผลกระทบจากการท่องเที่ยว ได้แก่ ความแออัดของนักท่องเที่ยว และการประกอบกิจกรรมหรือมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักท่องเที่ยวบางกลุ่ม ผลกระทบนี้อาจกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านบวกและด้านลบต่อระบบการให้คุณค่า (value system) พฤติกรรมของบุคคล (individual behavior) ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว (family relationships) แบบแผนการดำเนินชีวิต (life styles/ collective life styles) ระดับความปลอดภัย (safety levels) พฤติกรรมเชิงศีลธรรมจรรยา (moral conduct) การแสดงออกซึ่งความคิดสร้างสรรค์ (creative expressions) ประเพณีและองค์การชุมชน (traditional ceremonies and community organization) กับสังคมในบริเวณเหล่านั้น ทัศนคติหรือชุมชนที่อยู่โดยรอบทั้งทางตรงและทางอ้อม ทั้งนี้ระดับของผลกระทบทางสังคมจะขึ้นอยู่กับ

3.1) ความทนทานของประชาชนผู้อาศัยอยู่ในชุมชนอันเป็นแหล่งท่องเที่ยว (tolerance of host communities) ได้แก่

- ระยะห่างหรือความแตกต่างของวัฒนธรรมระหว่างนักท่องเที่ยวกับประชาชนผู้อาศัยอยู่ในชุมชนอันเป็นแหล่งท่องเที่ยว

- ความสามารถของประชาชนผู้อาศัยอยู่ในชุมชนอันเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่จะรับมือกับกิจกรรมการท่องเที่ยว โดยปราศจากการทำลายกิจกรรมท้องถิ่นที่พึงปรารถนา

- ความเร็วและความเข้มข้นของการพัฒนาการท่องเที่ยว

3.2) พฤติกรรมของนักท่องเที่ยว (tourist behaviors) ได้แก่

- ลักษณะการแต่งกาย

- พฤติกรรม

รูปแบบของผลกระทบทางสังคม ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางประชากร การค้าประเพณี อาชญากรรม การพนัน ศาสนาและความเชื่อ ภาษา การแต่งกาย การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมด้านอื่น ๆ เช่น นิยมสินค้ามีี่ห้อ วัตถุนิยม หรือกิจกรรมยามว่างต่าง ๆ ฯลฯ

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2544) กล่าวถึง ผลกระทบที่เกิดจากการท่องเที่ยวว่า การท่องเที่ยวก่อให้เกิดทั้งผลดีและผลเสียใน 5 ด้าน ได้แก่ 1) เศรษฐกิจ 2) การเมือง 3) สังคม 4) วัฒนธรรม-ขนบธรรมเนียมประเพณี 5) สภาพแวดล้อม

1) เศรษฐกิจ

ข้อดี เมื่อนักท่องเที่ยวเดินทางเข้าไปเยือนสถานที่แห่งใดๆ ก็ตาม จะต้องมีการใช้จ่ายเพื่อเป็นค่าบริการ อาหาร ที่พัก และอื่น ๆ รายได้นี้ทางเศรษฐศาสตร์เรียกว่า “รายได้จำบัง” ประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยว มีดังนี้

1. ลดภาวะการขาดดุลในการชำระเงิน เนื่องจากการลงทุนทางด้านกิจการท่องเที่ยวใช้เงินไม่มากนัก แต่ได้ผลตอบแทนออกมาอย่างรวดเร็ว
2. การสร้างงานใหม่ให้แก่บุคคลในท้องถิ่น เมื่อกิจกรรมการท่องเที่ยวขยายตัวขึ้น ธุรกิจที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นที่พักอาศัย ซึ่งได้แก่ โรงแรม บังกะโล ร้านอาหารของที่ระลึก การบริการขนส่ง และอาชีพมัคคุเทศน์ จะต้องมีการปรับตัวเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่จะเดินทางเข้ามาใช้บริการ ซึ่งจำเป็นต้องใช้แรงงานระดับต่าง ๆ มากมาย จึงเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นมีงานทำเพิ่มขึ้น ทั้งเป็นแบบประจำและชั่วคราว
3. สินค้าพื้นเมืองและสินค้าเกษตรกรรมขายได้ราคาดี หากมีการพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวเกิดขึ้นในย่านใกล้เคียง จะทำให้สินค้าการเกษตรและสินค้าพื้นเมืองขายได้ราคาดีและมีปริมาณความต้องการเพิ่มขึ้น

ข้อเสีย จากการที่นักท่องเที่ยวเดินทางเข้าไปใช้สถานที่บริการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวมาก จะส่งผลทำให้ค่าใช้จ่ายในการให้บริการสูงขึ้น ทำให้เมืองท่องเที่ยวที่สำคัญจะมีค่าครองชีพสูงกว่าในบริเวณใกล้เคียงมาก ประชาชนที่มีรายได้ปานกลางหรือต่ำ ดำเนินชีวิตอยู่ในเมืองท่องเที่ยวด้วยความยากลำบาก

2) การเมือง

ข้อดี การขยายกิจการท่องเที่ยวเข้าไปสู่ภูมิภาค หรือประเทศต่าง ๆ มากเท่าไร และเมื่อมีชาวต่างถิ่นหรือต่างดินแดนเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวมากขึ้น นอกจากเป็นการลดสภาพการอยู่อย่างโดดเดี่ยวแล้ว เมื่อกลุ่มชนเหล่านั้นมีโอกาสพบปะสังสรรค์กันอยู่ตลอดเวลา จะทำให้ความเป็นมิตรกระชับมั่นคงยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อความมั่นคงทางการเมืองในท้องถิ่น ในประเทศหรือระหว่างประเทศได้เช่นกัน

ข้อเสีย การเดินทางของกลุ่มชนเข้าไปท่องเที่ยวยังต่างแดนที่เห็นความเจริญก้าวหน้าทางด้านการเมือง ประชากรของเขามีอิสระและเสรีภาพสูง จึงทำให้นักท่องเที่ยวเหล่านั้นนำกลับมาเปรียบเทียบกับประเทศของตน และในที่สุดจะกลายเป็นชนวนนำไปสู่การต่อต้านรัฐบาลที่ปกครองประเทศต่อไป นอกจากนี้การเดินทางเข้าไปท่องเที่ยวในกลุ่มชนที่มีพื้นฐานทุกด้านแตกต่างกัน แม้จะอยู่ในประเทศเดียวกันก็ไม่เกิดผลดีแต่อย่างใด คือ อาจจะนำไปสู่ความเข้าใจผิด และเกิดความไม่ไว้วางใจซึ่งกันและกัน (สุวัฒน์, 2521; อ้างโดย การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2544)

3) สังคม

ข้อดี การท่องเที่ยวมีผลกระทบต่อสังคม เช่น

1. การท่องเที่ยวทำให้ได้รับทราบถึง อารยธรรมที่แตกต่างกันออกไป ช่วยให้ประชาชนได้เห็นถึงความสำคัญของศิลปวัฒนธรรมประเพณีของแต่ละท้องถิ่นที่เดินทางไปถึง ซึ่งเปรียบเสมือนการทำให้เกิดความเข้าใจกันระหว่างประชาชน

2. ช่วยดูแลสภาพแวดล้อมของท้องถิ่น เพราะหากสถานที่ใดมีปัญหาในเรื่องเกี่ยวกับความเสื่อมโทรม ความสกปรก หรือความไม่ปลอดภัย ก็จะไม่เป็นที่ประสงค์ที่นักท่องเที่ยวจะเดินทางไป

3. เป็นการสร้างความมั่นคงให้กับประเทศ เพราะในสถานที่ที่นักท่องเที่ยวเดินทางไปถึงจะมีการสร้างปัจจัยขั้นพื้นฐานต่าง ๆ เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา โรงแรม ที่พักต่าง ๆ เพื่อสนองความต้องการ และการสร้างวัตถุสิ่งของเหล่านี้ จะช่วยขจัดปัญหา หรือภัยที่เกิดจากการแทรกซึม หรือบ่อนทำลายต่าง ๆ ได้อย่างดี นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างความเจริญให้แก่ท้องถิ่นได้อย่างมากอีกด้วย

ข้อเสีย การท่องเที่ยวมีผลกระทบต่อสังคม เช่น

1. ด้านศีลธรรม อาจกล่าวได้ว่ากิจกรรมท่องเที่ยวจะเป็นตัวเร่งที่ทำให้เกิดความเข้มของปัญหาสังคมจากความแตกต่างของนักท่องเที่ยวกับชาวพื้นเมือง ได้แก่ ปัญหาด้านอาชญากรรม โสเภณี ยาเสพติด และการประพฤติผิดทางด้านศีลธรรม และอื่น ๆ เป็นต้น

2. ความรู้สึกที่ไม่ดีต่อนักท่องเที่ยว จากความแตกต่างทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และระดับการศึกษา จะทำให้ชาวพื้นเมืองหรือชาวชนบทมีความรู้สึกที่ตัวเองต่ำต้อย และด้อยโอกาสกว่าชาวเมือง จึงทำให้มีความรู้สึกที่ไม่ดีต่อนักท่องเที่ยว

4) วัฒนธรรม-ขนบธรรมเนียมประเพณี

ข้อดี ขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมบางประการ ไม่ว่าจะเป็น การละเล่น การแสดง ประเพณี หรือเทศกาลต่าง ๆ ถือได้ว่าเป็นวัตถุดิบที่สำคัญของการท่องเที่ยว ได้รับการอนุรักษ์ไว้ เพราะจะเป็นสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวต่างถิ่นหรือต่างแดน อันมองเห็นสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็นของแปลกใหม่

ข้อเสีย ความแตกต่างด้านวัฒนธรรมจะถูกนำมาใช้เพื่อประโยชน์ทางการค้า เพื่อสนองตอบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว เช่น การลอกเลียนแบบวิถีการดำเนินชีวิตของชาวชนบท ชาวพื้นเมือง หรือชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ซึ่งนำมาแสดงตามศูนย์การค้าในกรุงเทพฯ หรือเมืองอื่น ๆ ยิ่งไปกว่านั้น ในบางท้องถิ่นที่มีนักท่องเที่ยวต่างแดน หรือต่างถิ่นเข้าไปใช้บริการมาก ๆ จะเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ชาวพื้นเมืองเสียสิทธิที่พึงได้ไป เช่น ชายหาดบางแห่งในเกาะภูเก็ต จะเป็นสถานที่ท่องเที่ยวสำหรับชาวต่างประเทศโดยเฉพาะ และไม่ต้อนรับนักท่องเที่ยวที่เป็นคนพื้นเมือง ทั้ง ๆ ที่สถานที่เหล่านี้เป็นของคนไทยอย่างแท้จริง

5) สภาพแวดล้อม

ข้อดี ได้รับความสนใจจากหน่วยงานของรัฐและผู้เกี่ยวข้องมากยิ่งขึ้น มีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้เหมาะสม หรือมีการเข้าควบคุมเพื่อให้คงสภาพที่ดีเหมือนเดิมให้มากที่สุด หรืออย่างน้อยก็ให้เกิดความเสียหายน้อยที่สุด

ข้อเสีย จากการที่ประชากรเดินทางเข้าไปท่องเที่ยวในสถานที่ต่าง ๆ มากเกินกว่าที่สถานที่ท่องเที่ยวแห่งนั้นจะรองรับได้ จะส่งผลทำให้สถานที่ท่องเที่ยวเสื่อมโทรม หรือถูกทำลายมากกว่าที่จะบูรณะให้คืนสภาพเดิมได้ ยิ่งไปกว่านั้น การที่นักท่องเที่ยวนำสิ่งปฏิกูลต่าง ๆ ที่เกิดจากเศษอาหารและวัสดุที่ใช้ห่อหุ้มไว้ในสถานที่ที่ท่องเที่ยว หรือแหล่งน้ำในบริเวณใกล้เคียง จะ

ทำให้เกิดสิ่งสกปรกและน้ำในแหล่งน้ำเกิดมลพิษ ซึ่งจะทำให้ทัศนียภาพสวยงาม โดยทั่วไปถูกทำลาย

โดยสรุปจากการตรวจเอกสารเกี่ยวกับผลกระทบจากการท่องเที่ยว พบว่าสามารถแบ่งผลกระทบออกได้เป็น 3 ด้านหลัก ๆ คือ ผลกระทบทางชีวกายภาพ ผลกระทบทางเศรษฐกิจ และผลกระทบทางสังคม โดยผลกระทบส่วนใหญ่ที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวนั้น มักจะเป็นไปในทิศทางลบ

2. อุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า-หมู่เกาะเสม็ด

กรมป่าไม้ (2544) ได้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า-หมู่เกาะเสม็ด ว่าอยู่ในท้องที่ตำบลเพ อำเภอเมือง และตำบลแกลง อำเภอแกลง จังหวัดระยอง ได้รับการประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2524 มีเนื้อที่ประมาณ 131 ตารางกิโลเมตร เป็นพื้นน้ำประมาณ 123 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 94 เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่ทั้งหมด ครอบคลุมพื้นที่ชายฝั่งและเกาะต่าง ๆ ประกอบด้วย หาดแม่รำพึง เขาแหลมหญ้า เกาะเสม็ด เกาะกุฎี เกาะท้ายค้างคาว เกาะกรวย เกาะมะขาม เกาะเกล็ดฉลาม เกาะปลายตีน เกาะยุงเกลือ เกาะทะเล เกาะสันฉลาม เกาะจันทร์ และเกาะหินขาว ดังแสดงในภาพที่ 6

หาดแม่รำพึง-บ้านก้นอ่าว อยู่ห่างจากเมืองระยองประมาณ 11 กิโลเมตร จากถนนสุขุมวิท มีทางแยกขวาท่บ้านตะพง กิโลเมตรที่ 229 เข้าหาดแม่รำพึง เป็นชายหาดที่มีความสวยงาม ยาวประมาณ 12 กิโลเมตร มีความลาดชันน้อย เหมาะแก่การเล่นน้ำ บริเวณชายหาดร่มรื่นด้วย ต้นไม้ เหมาะแก่การพักผ่อน

เขาแหลมหญ้า อยู่เลยบ้านก้นอ่าวไปเล็กน้อยตามเส้นทางไปบ้านเพ มีลักษณะเป็นเขาหินลูกตั้งเตี้ยๆ มีเนื้อที่ประมาณ 1 ตารางกิโลเมตร มีบางส่วนเป็นแหลมยื่นออกไปในทะเล มีชายทะเลเป็นอ่าวเล็ก ๆ ที่มีบรรยากาศเงียบสงบ ด้านทิศตะวันตกเป็นหาดทรายกว้างและยาว เป็นที่ตั้งของที่ทำการอุทยานแห่งชาติ

เกาะเสม็ด ตั้งอยู่ในเขตตำบลเพ อำเภอเมือง อยู่ห่างจากชายฝั่งบ้านเพประมาณ 6.5 กิโลเมตร มีเนื้อที่ ประมาณ 5 ตารางกิโลเมตร ลักษณะเป็นเกาะรูปสามเหลี่ยม สภาพเกาะมีสันเขาเป็นแกนยาวจากตัวเกาะด้านเหนือมาทางใต้ ฝั่งตะวันตกของเกาะ เป็นหน้าผาสูงชันและลาดชันลงสู่ฝั่งตะวันออกที่มีขนาดหน้าผาสูงชันทำให้เกิดหาดที่สวยงามหลายแห่งซึ่งส่วนใหญ่จะอยู่ทางด้านเหนือและตะวันออกของเกาะ ในบริเวณปลายแหลมด้านใต้มีเกาะเล็ก ๆ อยู่ใกล้ ๆ 3 เกาะ คือ เกาะจันทร์ เกาะสันฉลาม และเกาะหินขาว ซึ่งเป็นหินล้วน ไม่มีต้นไม้ เป็นที่อาศัยและวางไข่ของนกนางนวล อาจเป็นเพราะที่เกาะเสม็ดนี้มีหาดทรายขาวปานแก้วอยู่ทั่วไป จึงได้รับการขนานนามในกวีนิพนธ์ของสุนทรภู่ว่า เกาะแก้วพิสดาร ดังที่ปรากฏในวรรณคดีไทยเรื่อง พระอภัยมณี และเหตุที่ชื่อว่าเกาะเสม็ดก็เพราะมีต้นเสม็ดขาวและเสม็ดแดงขึ้นอยู่มาก ชาวบ้านนำมาใช้เป็นได้จุดไฟ สถานที่ท่องเที่ยวบนเกาะเสม็ดมีอยู่มาก ประกอบด้วย อ่าวและหาดทรายสวยงามมากมาย ได้แก่

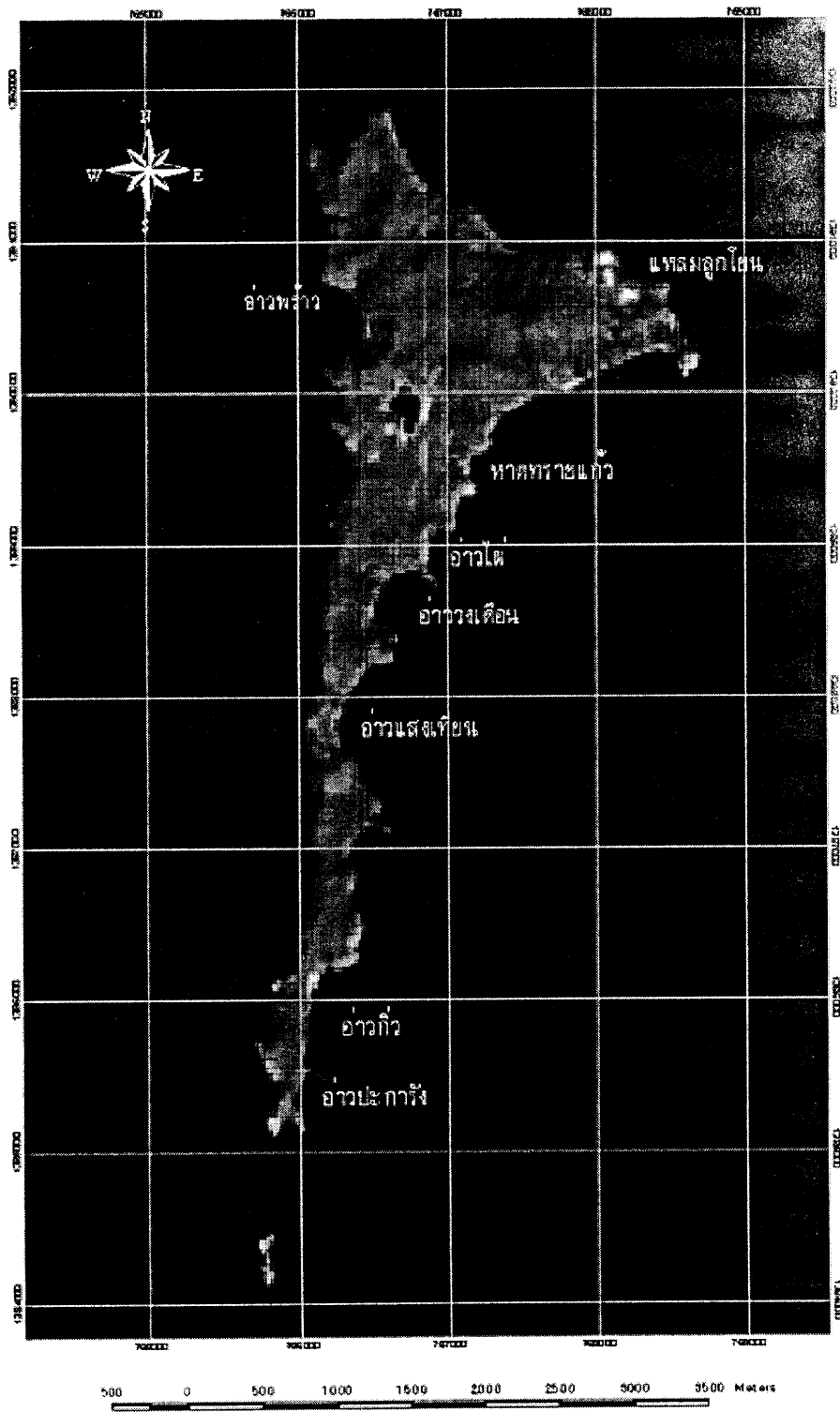
อ่าวกลาง อยู่ทางตอนเหนือของเกาะ มองเห็นจากฝั่งบ้านเพ มีหาดทรายขาวยาวประมาณ 1 กิโลเมตร เป็นที่ตั้งของชุมชน หมู่บ้านเกาะเสม็ด และเป็นที่จอดเรือท่องเที่ยว

หาดทรายแก้ว อยู่ทางตะวันออกเฉียงใต้ของเกาะห่างจากหมู่บ้านเกาะเสม็ดประมาณ 800 เมตร เป็นหาดทรายที่สวยที่สุดของเกาะ เป็นหาดทรายละเอียดขาว สะอาด ยาวประมาณ 780 เมตร

อ่าววงเดือน อยู่ทางด้านตะวันออกทางตอนกลางของเกาะ เป็นอ่าวโค้งคล้ายพระจันทร์ครึ่งดวง หาดทรายขาวสะอาดยาวประมาณ 500 เมตร

หาดอ่าวพร้าว เป็นหาดเดียวที่อยู่ทางด้านตะวันตกของเกาะมีความยาวประมาณ 200 เมตร

นอกจากนี้ยังมีอ่าวและหาดที่สวยงามอีกมาก ได้แก่ หาดหินโค้ง อ่าวไผ่ อ่าวทับทิม อ่าวนวล อ่าวคอก อ่าวช่อ อ่าวเทียน อ่าวหวาย อ่าวกิวนอก และอ่าวกระริง (ภาพที่ 7)



ภาพที่ 7 แผนที่เกาะเสม็ด
ที่มา: กรมป่าไม้, 2544

เกาะกุกี เป็นเกาะหนึ่งในวรรณกรรมของสุนทรภู่ อยู่ทางทิศตะวันออกของเกาะเสม็ด ห่างจากฝั่งประมาณ 6 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 100 ไร่ และมีเกาะขนาดเล็กเป็นบริวาร 2 เกาะ คือ เกาะท้ายค้างคาว และเกาะถ้ำฤๅษี เกาะกุกีเป็นที่ตั้งของหน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ มีธรรมชาติที่เงียบสงบ หาดทรายสวยงาม รอบ ๆ เกาะมีแนวปะการังตลอดชายฝั่งเหมาะแก่การดำน้ำดูปะการัง

เกาะกรวย เกาะขามและเกาะปลาตีน เป็นเกาะที่อยู่ทางตอนเหนือของเกาะกุกีเป็นเกาะที่มีธรรมชาติสวยงาม มีแนวหาดทราย เฉพาะที่เกาะขามและเกาะปลาตีน สภาพใต้ทะเลโดยรอบมีแนวปะการังที่สวยงาม

เนื่องจากสภาพภูมิประเทศของอุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า-หมู่เกาะเสม็ด มีขนาดเล็ก และมีประชากรอยู่หนาแน่นพอสมควร ทำให้มีสัตว์ป่าอยู่น้อยมาก จากการสำรวจความหลากหลายของสัตว์ป่าเมื่อปี พ.ศ. 2536 พบว่ามีสัตว์ป่าที่ไม่มีกระดูกสันประมาณ 70 ชนิด เช่น เสือปลา (*Felis temminckii*) กระเจง (*Tragulus sp.*) ชะมดแผงสันหางดำ (*Prionodon sp.*) อีเห็น (*Prionodon sp.*) ลิงแสม (*Macaca fascicularis*) พังพอนธรรมดา (*Herpestes javanicus*) กระต่าย (*Lepus pequensis*) กระรอก (*Callosciurus sp.*) งูเห่า (*Python reticulatus*) งูเห่า (*Naja sp.*) งูจงอาง (*Ophiophagus hannah*) งูกระจับ (*Calloselasma rhodostoma*) ตะกวด (*Varanus nebulosus*) เขี้ย (*Varanus salvator*) แย้จุด (*Leiolepis belliana*) เหยี่ยวนกเขา (*Accipiter trivirgatus*) นกยางทะเล (*Egretta sacra*) นกชายเลนเขียว (*Tringa ochropus*) นกคลุมพู (*Ducula aenea*) นกนางนวลเกลบสีทูลาบ (*Sterna dougallii*) นกกก (*Buceros bicornis*) นกแต้วแล้ว (*Pitta sp.*) นกเค้าโมง (*Glaucidium cuculoides*) เป็นต้น

ในส่วนของทรัพยากรใต้ทะเลจะพบแนวปะการังในบริเวณรอบ ๆ เกาะเสม็ด บริเวณหมู่เกาะกุกี และบริเวณเกาะทะลุ แนวปะการังมีความอุดมสมบูรณ์สูงอยู่ในบริเวณหินคันทา หินอ่าวไผ่ อ่าวเจ๊ก อ่าวกิวหน้าใน เกาะปลาตีน เกาะกุกี และเกาะทะลุ จะพบปะการังจำพวกปะการังแผ่นตั้ง ปะการังพุ่ม ปะการังก้อน ปะการังเขากวาง ในแต่ละชนิดจะมีมากน้อยปะปนกันไป ในแต่ละบริเวณที่พบคือ บริเวณหินคันทา จะพบปะการังอ่อน ปะการังแผ่นตั้ง ปะการังพุ่ม ปะการังก้อน โดยจะพบสิ่งมีชีวิตอื่นพวกดอกไม้ทะเล ปลาการ์ตูน หนอนดอกไม้ หนอนฉัตรด้วย บริเวณหินอ่าวไผ่ จะพบปะการังก้อนกระจายสลับกับ ปะการังเขากวาง บริเวณอ่าวเจ๊ก ชายฝั่งเป็นหิน จะพบ

ปะการังหนาแน่นในระยะห่างออกมา 45 เมตร เป็นพวกปะการังแผ่นตั้งสกุล *Pavona* ปะการังเขากวาง และปะการังพุ่มสกุล *Acopora* บริเวณเกาะปลาตีน จะพบปะการังเขากวาง ปะการังแผ่นตั้ง ปะการังก้อนอยู่หนาแน่น มีปะการังเห็ดปะปน เกาะภูเก็ต พบปะการังแผ่นตั้ง ปะการังเห็ด ปะการังก้อน เกาะทะลุ พบปะการังแผ่นตั้ง และปะการังก้อน

การเดินทางสู่อุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า-หมู่เกาะเสม็ด สามารถเดินทางโดยรถปรับอากาศหรือรถโดยสารธรรมดาสายกรุงเทพฯ-บ้านเพ ออกจากสถานีขนส่งเอกมัย ประมาณทุก ๆ ชั่วโมง ใช้เวลาเดินทางประมาณ 3 ชั่วโมง สำหรับการเดินทางระหว่างบ้านเพกับเกาะเสม็ด มีเรือบริการที่ท่าเรือหลายท่าเรือ และมีเรือหลายขนาดบรรจุคนได้ตั้งแต่ 10-100 คน ใช้เวลาเดินทาง 25 นาที สำหรับผู้ที่ไม่ต้องการเช่าเรือ สามารถเดินทางโดยเรือโดยสาร มีเรือให้บริการตั้งแต่ เวลา 06.00-17.00 น.

การเดินทางบนเกาะเสม็ด มีถนนซึ่งสร้างโดยใช้ดินถมให้สูงเป็นทางเดินเท้ายาว 3 กิโลเมตร สำหรับไปยังหาดต่าง ๆ ทางสายหลัก เริ่มจากตอนเหนือของเกาะบริเวณบ้านเกาะเสม็ด อ่าวทับทิม ตัดผ่านหนองอินตาชไปยังหาดทรายแก้ว ระยะทางประมาณ 800 เมตร มีรถสองแถวบริการ

3. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เกษมและคณะ (2531) ศึกษาการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมของการท่องเที่ยวต่อเกาะเสม็ด จังหวัดระยอง ผลการศึกษาพบว่าผลกระทบจากการท่องเที่ยวมีผลต่อการประกอบกิจการเกี่ยวกับกิจการท่องเที่ยว ซึ่งจะเป็นการเก็บรายได้ให้แก่ผู้ประกอบการ และเกิดอาชีพใหม่แก่คนในท้องถิ่น อันเป็นผลกระทบในทางบวก

นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ มีทัศนคติที่ดีและเห็นด้วยในการคงไว้ซึ่งการรักษาธรรมชาติ ให้สวยงาม ร่มรื่น และอากาศบริสุทธิ์ แต่ไม่เห็นด้วยกับการก่อสร้างอาคารที่ทันสมัย บดบังความสวยงามของทัศนียภาพ ขัดกับธรรมชาติ และมีความเห็นว่าการท่องเที่ยวมีผลกระทบต่อสภาพเศรษฐกิจ คือ ทำให้การคมนาคมสะดวก แต่ค่าครองชีพสูงขึ้น สำหรับทัศนคติทางด้านสังคมและวัฒนธรรม เห็นว่ามีความปลอดภัยสูง แต่ไม่เห็นด้วยว่าจะมีการบริการด้าน

สาธารณูปโภค ซึ่งขัดแย้งกับความเห็นของผู้ประกอบการที่ว่า น้ำดื่ม น้ำใช้สะอาดและเพียงพอ และนักท่องเที่ยวมีความเห็นว่าเรื่องความสะอาดเป็นเรื่องที่ต้องปรับปรุงมากที่สุด

สำหรับคุณภาพของธรรมชาติและทัศนียภาพเพื่อการนันทนาการ พบว่า หาดและอ่าวบนเกาะเสม็ดส่วนใหญ่พบปัญหาขยะ การปลูกสร้างร้านค้าต่าง ๆ อยู่ชิดชายหาด การตั้งเต็นท์ กระจาของนักท่องเที่ยวจัดกระจาย การระบายน้ำเสียลงสู่ชายหาด ร่องรอยการเผาขยะ การขุดขีดเขียนขีดหิน ซึ่งผลการศึกษาพบว่า แหล่งนันทนาการประเภทหาดทรายและขีดหินอันเป็นจุดเด่นของเกาะเสม็ดเป็นบริเวณที่รองรับนักท่องเที่ยวและกิจกรรมนันทนาการมากที่สุด เป็นบริเวณที่ได้รับผลกระทบจากนักท่องเที่ยวมากที่สุด สภาพป่าถูกทำลายเพื่อนำพื้นที่สร้างบังกะโล่ร้านอาหาร

งานวิจัยนี้ได้คาดการณ์ผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการพัฒนาการท่องเที่ยว ดังนี้

ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ผลกระทบที่จะเกิดมาก คือ การใช้ที่ดินและน้ำ

ด้านคุณภาพ ผลการวิเคราะห์ชี้ว่า การส่งเสริมการท่องเที่ยวบนเกาะเสม็ดมีแนวโน้มจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพน้ำทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยเฉพาะปริมาณของ *Coliform bacteria* , *Staphylococci bacteria* และปริมาณของไนเตรต ได้รับผลกระทบอย่างมากเนื่องจากการเพิ่มจำนวนของนักท่องเที่ยว และกิจกรรมเพื่อรองรับการท่องเที่ยวของชุมชนบนเกาะเสม็ด

ด้านการใช้ประโยชน์ของมนุษย์ จะได้รับผลกระทบมากในเรื่องน้ำดื่ม น้ำใช้ การระบายน้ำ การกำจัดของเสีย โดยเฉพาะผู้ประกอบการธุรกิจต่าง ๆ ซึ่งตั้งอยู่ใกล้ชายหาดจะระบายน้ำทิ้งลงสู่ชายหาด ปริมาณขยะมาก แต่การเก็บและกำจัดยังไม่เพียงพอ

ด้านสิ่งแวดล้อมทางเศรษฐกิจสังคม ต่อ ประชากรท้องถิ่น ผู้ประกอบการ และนักท่องเที่ยว มีดังนี้

ผลกระทบด้านสังคมต่อประชากรท้องถิ่นส่งผลกระทบทางดีมากที่สุดในเรื่อง การศึกษา การสาธารณสุขและการคมนาคม และผลเสียมากที่สุด คือ การสาธารณสุขโรค

ผู้ประกอบการ ได้รับผลกระทบทางดีมากที่สุดเกี่ยวกับ การศึกษา อาชีพ การคมนาคม ส่วนผลเสียมากที่สุด คือการสาธารณสุขโรค

นักท่องเที่ยว ได้รับผลกระทบทางดีมากที่สุด เกี่ยวกับการศึกษา อาชีพ การคมนาคม และผลเสียมากที่สุด คือ ขนบธรรมเนียมประเพณี

ส่วนผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยว ส่งผลดีต่อผู้ประกอบการมากที่สุด ส่งผลเสียแก่นักท่องเที่ยว และไม่ส่งผลกระทบต่อประชากรท้องถิ่น

ด้านคุณภาพธรรมชาติและทัศนียภาพ ชายหาด และชายหาดต่าง ๆ ได้รับผลกระทบในทางลบ การก่อสร้างต่าง ๆ ที่มีรูปแบบไม่กลมกลืนกับธรรมชาติ อยู่ใกล้ชายหาดมากเกินไป และขยะ ทำให้ทัศนียภาพด้อยลงไปได้

บุญลือ (2532) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความรู้และความตระหนักของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมบริเวณสถานที่ท่องเที่ยวชายทะเล : ศึกษาเฉพาะกรณีเกาะเสม็ด จังหวัดระยอง ผลการศึกษาปรากฏว่า ประชาชนในท้องถิ่นส่วนใหญ่มีความรู้ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมบริเวณสถานที่ท่องเที่ยวชายทะเลในระดับสูง โดยผู้ที่ประกอบอาชีพหลักเกี่ยวกับการท่องเที่ยวจะมีความรู้มากกว่าผู้ที่ประกอบอาชีพหลักไม่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างมีนัยสำคัญยิ่ง และมีความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมบริเวณสถานที่ท่องเที่ยวชายทะเลในระดับสูง โดยผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงกว่ามีความตระหนักมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาต่ำกว่า อย่างมีนัยสำคัญ ผู้ที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นน้อยกว่า มีความตระหนักมากกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นมากกว่า อย่างมีนัยสำคัญ ผู้ที่ประกอบอาชีพหลักเกี่ยวกับการท่องเที่ยวจะมีความตระหนักมากกว่าผู้ที่ประกอบอาชีพหลักไม่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างมีนัยสำคัญ และผู้ที่มีพฤติกรรมมารับข่าวสารที่แตกต่างกัน จะมีความตระหนักที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญยิ่ง โดยผู้ที่มีอาชีพหลักปัจจุบันเกี่ยวกับการท่องเที่ยว จะมีความรู้และความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมบริเวณสถานที่ท่องเที่ยวชายทะเลมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ

อาคม และคณะ (2533 - 2535) ทำการศึกษาเรื่องผลกระทบจากการส่งเสริมการท่องเที่ยวต่อวัฒนธรรมภาคใต้ ผลการศึกษาพบว่า การส่งเสริมการท่องเที่ยวมีผลกระทบต่อวัฒนธรรมภาคใต้อย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะผลกระทบที่เกิดขึ้นในด้านที่สำคัญ ๆ ได้แก่ วิถีการยังชีพ ความสัมพันธ์ทางสังคม ขนบประเพณี ทัศนกรรมพื้นบ้าน นันทนาการชาวบ้าน โบราณสถานและศาสนสถาน และเมื่อมีการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างจริงจัง และมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเป็นจำนวนมาก การจัดการด้านต่าง ๆ เพื่อการบริการและเอื้ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวก็มากขึ้น เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาเพิ่มขึ้น และพักอยู่ในแหล่งท่องเที่ยววนั้น ๆ ได้นานวัน จึงเกิดเป็นธุรกิจรูปแบบต่าง ๆ มากมาย เช่น โรงแรม บังกะโล ภัตตาคาร ศูนย์การค้า ร้านจำหน่ายของที่ระลึก ฯลฯ ผลกระทบที่เกิดขึ้น เป็นไปทั้งในทางที่เป็นผลดีและผลเสียมากมาย โดยเฉพาะผลเสียเกิดขึ้นมากเพื่อมุ่งแต่ “จุดขาย” โดยไม่คำนึงถึงความเป็นศิลปวัฒนธรรมที่แท้จริงของท้องถิ่นนั้น ๆ

ชูศักดิ์ (2537) ได้ทำการศึกษาในระดับการรับรู้และความตระหนักในปัญหาสิ่งแวดล้อมของเมืองเชียงใหม่ในด้านต่าง ๆ ผลการศึกษาพบว่า สิ่งที่มีผลต่อความตระหนักในปัญหาสิ่งแวดล้อมมากที่สุด คือ การศึกษา การรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อม และจำนวนความบ่อยครั้งในการเข้าร่วมกิจกรรมสาธารณะเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมตามลำดับ โดยหากยังมีการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อมมาก ความตระหนักในปัญหาสิ่งแวดล้อมก็ยิ่งสูง

นันทนา (2537) ศึกษามูลค่าของอุทยานแห่งชาติ : กรณีศึกษาเกาะเสม็ด ผลการศึกษาปรากฏว่า เฉพาะมูลค่าการใช้ประโยชน์ด้านการท่องเที่ยวในปัจจุบันของอุทยานฯ จากวิธีต้นทุนการเดินทาง (TCM, Travel Cost Method) มีมูลค่าประมาณ 27.15 ล้านบาทต่อปี และวิธีการประเมินมูลค่าจากการสำรวจที่เรียกว่า Contingent Valuation Method (CVM) ได้มูลค่าประมาณ 23.06 ล้านบาทต่อปี ส่วนมูลค่าการสงวนเกาะเสม็ดไว้ใช้ประโยชน์ด้านการท่องเที่ยวในอนาคต มีมูลค่าประมาณ 108.53 ล้านบาทต่อปี และมูลค่าความคงอยู่ต่อไปของอุทยานฯ มีมูลค่าประมาณ 3,604.86 ล้านบาทต่อปี ทำให้ได้มูลค่าทางเศรษฐศาสตร์รวมของอุทยานฯ ประมาณ 3,738.88 ล้านบาทต่อปี ซึ่งชี้ให้เห็นว่าการอนุรักษ์เกาะเสม็ดให้เป็นอุทยานแห่งชาติเป็นสิ่งที่มีความคุ้มค่าต่อสังคมอย่างยิ่ง เนื่องจากความสวยงามตามธรรมชาติของเกาะ เป็นปัจจัยสำคัญที่ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาเกาะเสม็ดทั้งในปัจจุบันและในอนาคต ปัจจัยที่นักท่องเที่ยวเลือกที่จะเดินทางมาเที่ยวเกาะเสม็ด คือ ปัจจัยทางด้านทรัพยากรธรรมชาติ และสภาพแวดล้อม

บนเกาะเสม็ด และมีความคิดเห็นร้อยละ 64.7 รู้สึกไม่พอใจในทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมบนเกาะเสม็ด สิ่งที่ไม่พอใจมากที่สุด คือ ปัญหาเรื่องขยะมูลฝอยที่มีการทิ้งขยะไม่เป็นระเบียบ แต่ความไม่พึงพอใจนี้ก็ยังไม่มากจนทำให้นักท่องเที่ยวไม่ต้องการเดินทางมาเที่ยวเกาะเสม็ดอีก

เพลงพิน (2540) ทำการศึกษาเกี่ยวกับความรู้และการปฏิบัติเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดพะเยา และได้ศึกษาความเป็นอิสระต่อกันระหว่างความรู้และการปฏิบัติกับตัวแปร อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพในองค์การบริหารส่วนตำบล ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น รายได้ และการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ผลการศึกษาพบว่า คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง และพบว่าความรู้ดังกล่าวขึ้นอยู่กับ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น และการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ทั้งนี้พบว่า คณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่มีการปฏิบัติเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับดี และการปฏิบัติเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมขึ้นอยู่กับ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสาร และเจ้าหน้าที่ของรัฐ

สุนทรี (2540) ศึกษาแนวทางการพัฒนาทางกายภาพของเกาะเสม็ด จังหวัดระยอง ผลการศึกษาพบว่าสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นภายในเกาะเสม็ด ได้แก่ ปัญหาความเสื่อมโทรมของพื้นที่ปัญหาด้านการจัดการทรัพยากร และปัญหาการขาดแคลนโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งปัญหาทั้ง 3 มีสาเหตุที่สำคัญมาจากการบุกรุกพื้นที่อุทยานแห่งชาติ ส่วนในด้านสมรรถนะในการรองรับนักท่องเที่ยว ได้แบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ สมรรถนะในการรองรับทางธรรมชาติและสมรรถนะการบริการโครงสร้างพื้นฐาน พบว่าในปัจจุบันสมรรถนะการบริการโครงสร้างพื้นฐานส่วนใหญ่เป็นผลจากการขาดการจัดการที่ดี ในขณะที่สมรรถนะในการรองรับทางธรรมชาติ เป็นปัจจัยที่ถูกจำกัดทำให้ไม่สามารถขยายตัวตามปริมาณความต้องการที่เพิ่มขึ้น

สภาพปัญหาความเสื่อมโทรมในเชิงกายภาพ มีประเด็นปัญหา ดังนี้ ความเสื่อมโทรมของสภาพชายหาดและพื้นที่เบื้องหลังหาด ความเสื่อมโทรมของคุณภาพสิ่งแวดล้อมทางทะเล มลพิษจากกิจกรรมทางน้ำ ปลุกที่พักประชิดชายหาดมากเกินไป มีระดับความรุนแรงมาก ส่วนความสับสนในการทำกิจกรรมในพื้นที่ มลพิษทางสายตาทางพื้นที่ทะเลมีระดับความรุนแรงปานกลาง และการขาดการควบคุมการใช้ที่ดินและอาคารมีระดับความรุนแรงน้อย

สภาพปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐาน มีประเด็นปัญหาดังนี้ การจัดการขยะ การกำจัดน้ำเสีย มีระดับความรุนแรงมาก ส่วนการคมนาคม ปริมาณน้ำจืด การให้บริการไฟฟ้า การเข้าถึงชายหาดแต่ละหาดค่อนข้างยากมีระดับความรุนแรงปานกลาง

สภาพปัญหาด้านการจัดการ มีประเด็นปัญหาดังนี้ การเอาวัดเอาเปรียบผู้มาเยือน คุณภาพความปลอดภัยในการโดยสารเรือข้ามฟาก ขาดแคลนเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโดยตรง สภาพเรือโดยสารที่ไม่ปลอดภัย มีระดับความรุนแรงปานกลาง

สุขุมภรณ์ (2540) ศึกษาสภาพปัญหาสิ่งแวดล้อมของเกาะรัตนโกสินทร์ในการรับรู้ของชาวกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ชาวกรุงเทพมหานครที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ระบุว่าบริเวณเกาะรัตนโกสินทร์มีปัญหาสิ่งแวดล้อมมาก แต่ยังคงติดตามข่าวสารอย่างต่อเนื่อง และให้ความสนใจเฉพาะเวลาที่มีปัญหาเกิดขึ้นเท่านั้น โดยพบว่าข้าราชการรับรู้ต่อสภาพและปัญหาสิ่งแวดล้อมของเกาะรัตนโกสินทร์มากกว่ากลุ่มนักศึกษา กลุ่มนักศึกษาที่มีการรับรู้มากกว่ากลุ่มเอกชน ผู้มองเห็นคุณค่าต่อเกาะรัตนโกสินทร์มาก มีการรับรู้ต่อสภาพและปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่าผู้ที่มองเห็นค่าน้อย ผู้ที่มีแนวคิดในการอนุรักษ์มากจะมีการรับรู้ต่อสภาพและปัญหาสิ่งแวดล้อมของเกาะรัตนโกสินทร์มากกว่าผู้ที่มีแนวคิดในการอนุรักษ์น้อย

ประภัสรา (2541) ศึกษาการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่เดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า การรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศก่อนเดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทยและหลังจากเดินทางมาท่องเที่ยวแล้วไม่แตกต่างกัน และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ ได้แก่ อายุ รายได้ ถิ่นที่อยู่ การรับรู้ข่าวสาร และการกลับมาท่องเที่ยวอีกครั้งอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศรับรู้ปัญหาการจราจร ปัญหาควันเสียจากยานพาหนะ ปัญหาฝุ่น ปัญหาเสียงจากยานพาหนะ และปัญหามลพิษทางน้ำ ของประเทศไทยเป็นปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ ซึ่งควรได้รับการแก้ไข นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่คิดว่าจะไม่กลับมาท่องเที่ยวในประเทศไทยอีกมีการรับรู้ประเทศไทยมีปัญหาสิ่งแวดล้อมมาก ซึ่งแตกต่างจากนักท่องเที่ยวที่คิดว่า จะกลับมาท่องเที่ยวในประเทศไทยอีก อย่างมีนัยสำคัญ และได้ทำการตรวจเอกสารเกี่ยวกับการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่เข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยทั้งในอดีตและปัจจุบัน นับตั้งแต่เริ่มมีกิจกรรมท่องเที่ยวจนพัฒนาเป็นอุตสาหกรรมบริการที่เติบโต

หน้าขึ้นเป็นอย่างมากว่า สภาพปัญหาที่นักท่องเที่ยวได้รับรู้และเกิดขึ้นมีลักษณะที่แบ่งได้ 2 ประการ ดังนี้

1) ผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ

1.1) ปัญหาความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยวและปัญหามลภาวะ คือ สภาพแหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรม สกปรก มีขยะและสิ่งปฏิกูลเคลื่อนกลาดอยู่ตามบริเวณแหล่งท่องเที่ยว องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวสูญเสียความสมดุลทางธรรมชาติ เช่น แหล่งน้ำเน่าเสีย หาดทรายสีคล้ำลาง มีเศษขยะมูลฝอยและสิ่งสกปรกเหม็น พืชพันธุ์และสัตว์ป่าตามธรรมชาติถูกทำลายจนลดจำนวนหรือสูญพันธุ์ไปอย่างรวดเร็ว สำหรับปัญหาน้ำเสีย ขยะ เป็นปัญหามลภาวะที่กำลังเกิดขึ้นจากนักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการ เช่น โรงแรม บังกะโล ร้านอาหาร ร้านค้า รวมถึงชุมชนที่ตั้งอยู่ใกล้เคียงกับแหล่งท่องเที่ยว นอกจากนี้แล้วยังมีปัญหาอากาศเสีย ฝุ่นละออง เสียงจากยานพาหนะ ปัญหาต่าง ๆ นี้ นอกจากจะทำให้แหล่งท่องเที่ยวเสื่อมคุณภาพและความสวยงามแล้ว ยังทำให้เกิดผลเสียต่อสุขภาพร่างกายและส่งผลกระทบต่อจิตใจในลักษณะที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญต่อผู้เข้าไปเยือน ไม่เกิดความประทับใจ และไม่อยากมาเยือนซ้ำอีกในโอกาสต่อไป

1.2) ปัญหาอาคารและสิ่งปลูกสร้าง คือ มีการก่อสร้างอาคารและสิ่งปลูกสร้างเกิดขึ้นตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ และได้รับความนิยมสูง การก่อสร้างอาคารดังกล่าวมิได้ควบคุมด้านความสูง รูปแบบ ดังนั้นจึงก่อให้เกิดปัญหาด้านทัศนียภาพเป็นอย่างมาก มีการก่อสร้างอาคารและสิ่งปลูกสร้างที่มีลักษณะทำลายธรรมชาติดั้งเดิมของพื้นที่รวมทั้งมีการจัดวางองค์ประกอบต่าง ๆ ในแหล่งท่องเที่ยวที่มีลักษณะขัดต่อสภาพธรรมชาติ ไม่กลมกลืนกับสภาพแวดล้อม เป็นการทำลายภูมิทัศน์อันเป็นความสวยงามและเป็นเสน่ห์ของแหล่งท่องเที่ยวดั้งเดิมไป ปัญหาความแออัดในอาคารสิ่งปลูกสร้างเป็นอีกปัญหาหนึ่งที่เกิดขึ้นมาในแหล่งท่องเที่ยวที่กำลังได้รับความนิยม โดยเป็นไปในรูปของเพิงขายอาหาร เครื่องดื่ม หาบเร่ แผงขายสินค้าของที่ระลึก และอาคารตึกแถว ซึ่งมีการก่อสร้างและจัดวางอย่างไม่เป็นระเบียบก่อให้เกิดทัศนอุจาด และที่สำคัญคือ แหล่งท่องเที่ยวจะเสื่อมโทรมเร็ว

1.3) ปัญหาการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกโดยไม่คำนึงถึงสภาพแวดล้อม คือ มีการถมที่ ถมทะเล หรือทะเลสาบ การสร้างถนนประชิดชายฝั่งจนเกินไป การตัดถนนผ่านพื้นที่ป่าชายเลน การขุดตักดินไปขาย การระเบิดหิน การสร้างเขื่อนในบางแห่งซึ่งก่อ

ให้เกิดการพังทลายของดิน เกิดตะกอนในแม่น้ำหรือทะเล เกิดจากการทำลายสภาพภูมิศาสตร์ทางธรรมชาติและความสมดุลทางระบบนิเวศ

2) ผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อสิ่งแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรม โดยเมื่อมีกิจกรรมการท่องเที่ยวเข้ามาเกี่ยวข้องจะกลายเป็นตัวเร่งให้เกิดผลกระทบในเชิงลบ ซึ่งพอจะสรุปประเด็นปัญหาสำคัญ ๆ ได้ดังนี้

2.1) ปัญหาเพศพาณิชย์ ปัญหานี้เกิดขึ้นมาเป็นเวลานานแล้ว มีพื้นฐานมาจากเศรษฐกิจ เมื่อการท่องเที่ยวเจริญเติบโตและพัฒนาขึ้น ธุรกิจด้านนี้จึงมีอัตราการขยายตัวที่สูงตาม และมีปัญหาอื่น ๆ ตามมาด้วย คือ การเกิดกามโรคการแพร่กระจายของโรคเอดส์ ความเสื่อมทางศีลธรรม การล่อลวงผู้หญิงและเด็ก ยาเสพติด รวมไปถึงปัญหาการล่อลวงเพื่อชิงทรัพย์ เป็นต้น

2.2) ปัญหาอาชญากรรม เป็นปัญหาเรื้อรังในสังคมซึ่งมักจะเกิดขึ้นชุกชุมในสังคมเมืองที่เติบโตขึ้นอย่างไม่ค่อยเป็นระเบียบ รูปแบบของปัญหาที่เกิดขึ้นในแง่การท่องเที่ยว ได้แก่ การล่อลวงข่มขืนนักท่องเที่ยว การปล้นชิงทรัพย์ การขโมยทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวตามสถานที่ต่าง ๆ เช่น สถานีรถปรับอากาศ สถานที่พักผ่อน และตามแหล่งท่องเที่ยว

2.3) ปัญหาค่าครองชีพ ในพื้นที่ที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว มักจะประสบปัญหาราคาสินค้าอุปโภคและบริโภคมีราคาแพง ซึ่งส่งผลกระทบต่อประชาชนในท้องถิ่น และผู้ประกอบการอาชีพในสาขาอื่น ๆ ที่มีรายได้ต่ำกว่า เช่น สาขาเกษตรกรรม

2.4) ปัญหาการหลอกลวงเอาเปรียบนักท่องเที่ยว อันมาจากพื้นฐานความคิดของผู้ประกอบการบางรายที่ต้องการกอบโกย มุ่งเอาเปรียบนักท่องเที่ยว เล็งเห็นแต่ประโยชน์ส่วนตนและคิดค้ำกำไรเกินควร กลุ่มที่มักจะเป็นต้นเหตุของปัญหา เช่น กลุ่มไกด์ผี แท็กซี่ป้ายดำ ร้านขายของที่ระลึกบางรายที่อาจสมรู้ร่วมคิดด้วยกัน เป็นต้น

2.5) ปัญหาความไม่เสมอภาคในการมุ่งเน้นพัฒนาเฉพาะพื้นที่ โดยการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ มักจะดำเนินการในพื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว ทำให้พื้นที่อื่น ๆ ที่มีได้เป็นแหล่งท่องเที่ยวมักเกิดความรู้สึกเปรียบเทียบในแง่ของความเสมอภาคในการพัฒนา และรู้สึกเหมือนว่าถูกทอดทิ้งไม่ได้รับการเหลียวแลเท่าที่ควร

2.6) ปัญหาค่านิยมที่ไม่ถูกต้อง อันได้แก่ ปัญหาการลอกเลียนแบบการบริโภคที่มุ่งให้ความสำคัญกับลักษณะการบริโภคนิยมตามอย่างสังคมตะวันตก การให้ความสำคัญกับเรื่องเศรษฐกิจและเงินตราจนละทิ้งขนบธรรมเนียม จารีตประเพณีและค่านิยมดั้งเดิม เป็นต้น

2.7) ปัญหาการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมประเพณี ในช่วงที่ผ่านมามีการนำเอาเรื่อง วัฒนธรรมประเพณีของไทยมาเป็นสิ่งจูงใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาเยือน มักมุ่งเน้นไปใน ด้านการค้า ด้านความสะดวกกลับลดความประณีต ตัดขั้นตอนที่เป็นหัวใจหรือเนื้อหาของวัฒนธรรมนั้น ๆ ไป การดำเนินงานมักจะเน้นเกี่ยวกับการจัดการแสดงเพื่อโชว์ความตื่นตาตื่นใจให้นักท่องเที่ยวชม โดยละเลยถึงสาระที่สัมพันธ์กับวิถีชีวิตของผู้คนในท้องถิ่น รวมทั้งคุณค่าที่แท้จริงที่มี ต่อสังคมท้องถิ่น

2.8) ปัญหาความขัดแย้งระหว่างเจ้าของท้องถิ่นกับนักท่องเที่ยว พฤติกรรมบางอย่าง ของนักท่องเที่ยว อันเนื่องมาจากความแตกต่างด้านขนบธรรมเนียมประเพณีบางประการ ความรู้ เท่าไม่ถึงการของนักท่องเที่ยว เช่น การเปลือยกายอาบแดด การแต่งกายไม่สุภาพเข้าไปยังศาสนสถานหรือปูชนียสถาน ก่อให้เกิดความขัดแย้งกับคนในท้องถิ่น ปัญหานี้หากเจ้าของท้องถิ่นไม่ พอใจมาก ๆ อาจถึงขั้นต่อต้านและไม่ต้อนรับนักท่องเที่ยวอีกต่อไป

2.9) ปัญหาการลดคุณค่าของงานศิลปหัตถกรรม อันเนื่องมาจากความเห็นแก่ได้ของผู้ผลิตและจำหน่าย โดยอาจลดมาตรฐานลงเพื่อให้ได้กำไรมากที่สุด มีการลอกเลียนแบบศิลป หัตถกรรม ไม่คำนึงถึงความประณีตและคุณภาพสินค้า เน้นไปในเรื่องของการค้ามากขึ้น ทำให้ ผลงานศิลปะและมีมือช่างหมดคุณค่าลงและเสียชื่อเสียงจนหมดความนิยมไปในที่สุด

สุชาติดา (2541) ทำการศึกษาเรื่องทัศนคติของประชาชนต่อผลกระทบที่เกิดจากการ พัฒนาการท่องเที่ยว: กรณีศึกษาจังหวัดมุกดาหาร ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มี ทัศนคติต่อผลกระทบที่เกิดจากการพัฒนาการท่องเที่ยวในภาพรวมระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.44 และเมื่อแยกพิจารณาทัศนคติต่อผลกระทบที่เกิดจากการพัฒนาการท่องเที่ยวเป็น รายด้าน มี 3 ด้าน คือ ด้านเศรษฐกิจมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.79 ด้านสังคมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.25 และด้านสิ่งแวดล้อมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.33 สำหรับข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ เชื้อชาติ ระดับการศึกษา อาชีพ และภูมิลำเนา ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของประชาชน ต่อผลกระทบที่เกิดจากการพัฒนาการท่องเที่ยว จังหวัดมุกดาหาร

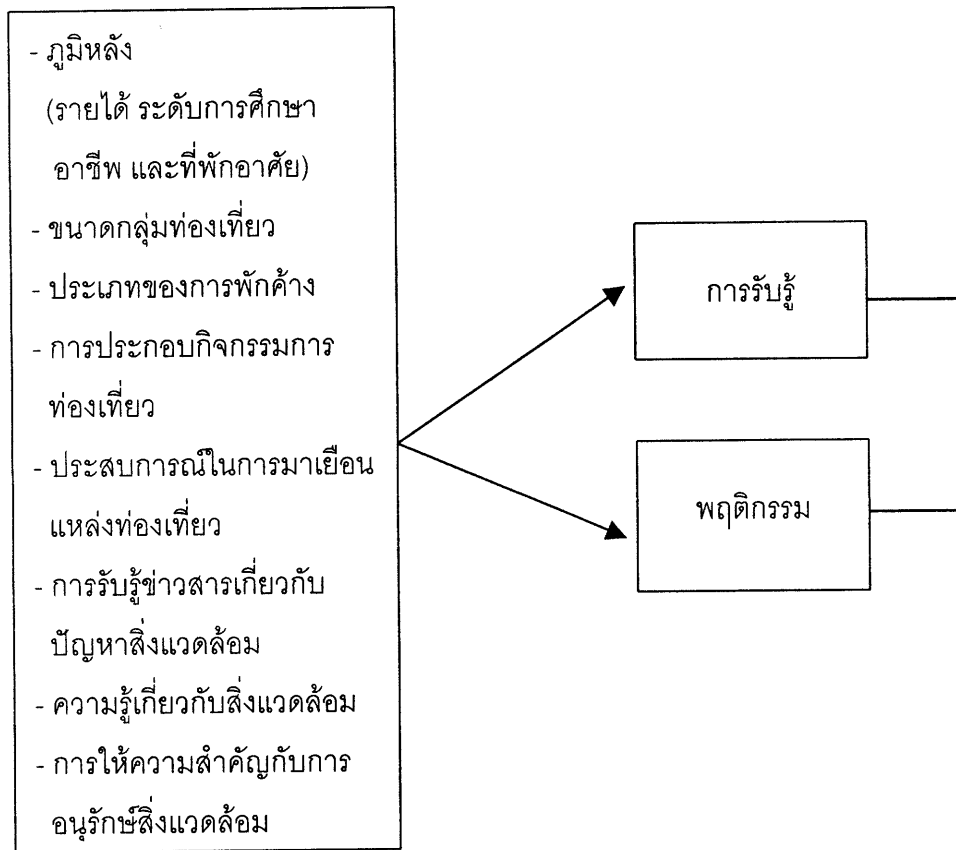
กรอบแนวคิดและสมมติฐาน

กรอบแนวคิด

ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยไว้ 2 ส่วน ดังปรากฏตามภาพที่ 8 และ 9

ตัวแปรอิสระ

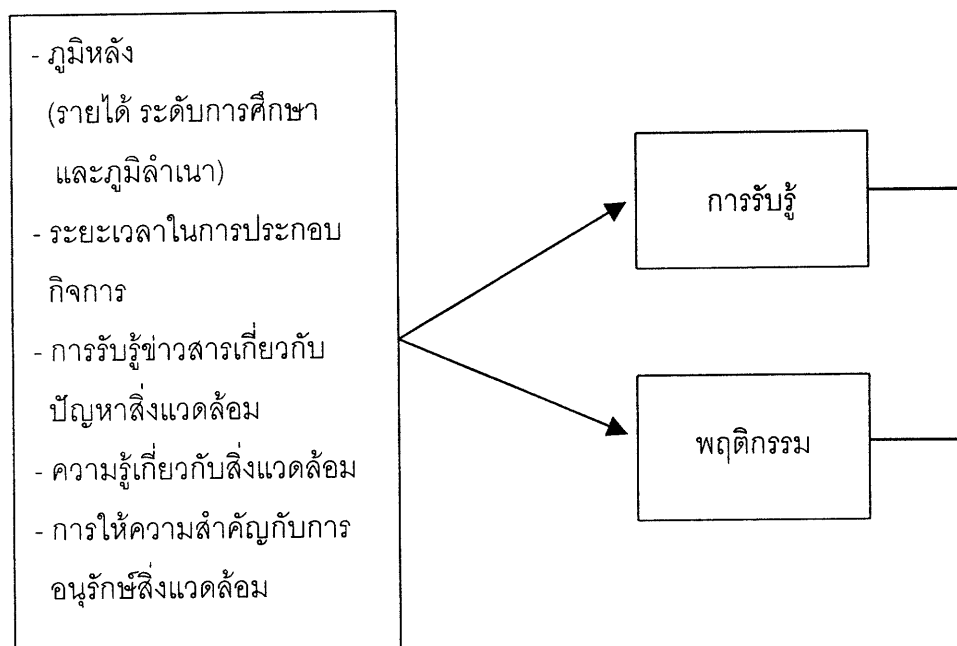
ตัวแปรตาม



ภาพที่ 8 กรอบแนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยว

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม



ภาพที่ 9 กรอบแนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว

โดยผู้วิจัยกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับตัวแปรตามกรอบการวิจัยไว้ดังนี้

ภูมิหลัง หมายถึง ตัวแปรทางสังคมประชากรของนักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการ อันได้แก่ รายได้ ระดับการศึกษา อาชีพ ที่พักอาศัย และภูมิฐานะ โดยแต่ละตัวแปรมีความหมายและระดับในการวัดดังนี้

รายได้ หมายถึง รายได้ของนักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการ ที่ได้รับจากการประกอบอาชีพโดยไม่หักรายจ่าย ระดับในการวัดเป็นแบบช่วง (interval scale) วัดเป็นรายได้จริงต่อเดือน หน่วยเป็นบาท

ระดับการศึกษา หมายถึง การศึกษาชั้นสูงสุดของนักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการ ระดับในการวัดเป็นแบบช่วง วัดเป็นจำนวนปี โดยเริ่มนับจากระดับชั้นประถมศึกษา จนถึงการศึกษาาระดับสูงสุด

อาชีพ หมายถึง อาชีพหลักที่ทำให้เกิดรายได้ประจำ วัดในลักษณะตัวแปรหุ่น (dummy variable) แยกเป็น 5 กลุ่มอาชีพ คือ

ยังไม่มีอาชีพ ได้แก่ นักเรียน นิสิต นักศึกษา

พ่อค้า นักธุรกิจ ประกอบกิจการส่วนตัว

พนักงานบริษัทเอกชน

รับราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ

อาชีพอื่น ๆ ได้แก่ รับจ้างเป็นครั้งคราว แม่บ้าน นักดนตรี ว่างาน ฯลฯ

ที่พักอาศัย หมายถึง ลักษณะที่พักอาศัยที่นักท่องเที่ยวใช้ระยะเวลาในการอยู่อาศัยมากที่สุดในรอบปี วัดในลักษณะตัวแปรกลุ่ม (nominal scale) แล้วนำมาจัดเป็นตัวแปรหุ่นตามลักษณะสภาพแวดล้อมที่อาจส่งผลกระทบต่อกรรับรู้และการพฤติกรรมเกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม แยกเป็น 4 ลักษณะ คือ

สภาพแวดล้อมแออัดมาก ได้แก่ หอพัก และชุมชนแออัด

สภาพแวดล้อมแออัดปานกลาง ได้แก่ ทาวเฮาส์ใจกลางเมือง คอนโดมิเนียม และอพาทเมนท์

สภาพแวดล้อมดี ได้แก่ บ้านเดี่ยวใจกลางเมือง ทาวเฮาส์ชานเมือง

สภาพแวดล้อมดีมาก ได้แก่ บ้านเดี่ยวชานเมือง

ภูมิลำเนา หมายถึง ที่อยู่ก่อนเป็นถิ่นกำเนิด วัดในลักษณะตัวแปรหุ่น แยกเป็น

ภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดระยอง

ภูมิลำเนาอยู่นอกจังหวัดระยอง

ขนาดกลุ่มท่องเที่ยว หมายถึง จำนวนนักท่องเที่ยวที่ร่วมเดินทางมาในกลุ่มเดียวกันกับผู้
ที่ตอบแบบสอบถาม ระดับในการวัดเป็นแบบช่วง หน่วยเป็นคน

ประเภทของการพักค้าง หมายถึง ประเภทการพักค้างของนักท่องเที่ยวที่มาเยือนเกาะ
เสม็ด วัดในลักษณะของตัวแปรหุ่น 2 กลุ่ม คือ

- ประเภทที่ใช้ทรัพยากรมาก หรือ นักท่องเที่ยวที่พักค้าง
- ประเภทที่ใช้ทรัพยากรน้อย หรือ นักท่องเที่ยวที่ไม่พักค้าง

การประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยว หมายถึง จำนวนกิจกรรมการท่องเที่ยว ที่นักท่องเที่ยว
เที่ยวกระทำขณะอยู่ในแหล่งท่องเที่ยว ระดับในการวัดเป็นแบบช่วง หน่วยเป็นประเภท

ประสบการณ์ในการมาเยือนแหล่งท่องเที่ยว หมายถึง จำนวนครั้งในการมาเยือนเกาะ
เสม็ดของนักท่องเที่ยว ระดับในการวัดเป็นแบบช่วง หน่วยเป็นครั้ง

ระยะเวลาในการประกอบกิจการ หมายถึง จำนวนปีในการประกอบกิจการบนเกาะเสม็ด
ระดับในการวัดเป็นแบบช่วง หน่วยเป็นปี

การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม หมายถึง ความถี่ของการได้รับข้อมูลข่าวสาร
เรื่องปัญหาสิ่งแวดล้อมจากสื่อประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ ระดับในการวัดเป็นแบบช่วง วัดเป็นจำนวน
จริงที่ได้รับข่าวสาร

ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม หมายถึง การที่นักท่องเที่ยว และผู้ประกอบการ มีความรู้
ความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากกิจกรรมการใช้ประโยชน์พื้นที่ธรรม
ชาติ วัดเป็นคะแนนถูกผิดในแต่ละข้อย่อย

การให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ หมายถึง การให้ความสำคัญของนักท่องเที่ยว และ
ผู้ประกอบการ ต่อการอนุรักษ์/ปกป้องสิ่งแวดล้อมโดยรวม ระดับในการวัดเป็นแบบช่วง 4 ระดับ
จากสำคัญอย่างยิ่ง ถึงไม่สำคัญอย่างยิ่ง

สมมติฐานในการวิจัย

1) ภูมิหลัง (รายได้ ระดับการศึกษาสูงสุด อาชีพ และที่พักอาศัย) ขนาดกลุ่มท่องเที่ยว ประเภทของการพักค้าง การประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยว ประสบการณ์ในการมาเยือนแหล่งท่องเที่ยว การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และการให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม ของนักท่องเที่ยว

2) ภูมิหลัง (รายได้ ระดับการศึกษาสูงสุด อาชีพ และที่พักอาศัย) ขนาดกลุ่มท่องเที่ยว ประเภทของการพักค้าง การประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยว ประสบการณ์ในการมาเยือนแหล่งท่องเที่ยว การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และการให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ของนักท่องเที่ยว

3) ภูมิหลัง (รายได้ ระดับการศึกษาสูงสุด และภูมิลำเนา) ระยะเวลาในการประกอบกิจการ การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม การให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม ของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว

4) ภูมิหลัง (รายได้ ระดับการศึกษาสูงสุด และภูมิลำเนา) ระยะเวลาในการประกอบกิจการ การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม การให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว

5) การรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ของนักท่องเที่ยว

6) การรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว

อุปกรณ์และวิธีการ

อุปกรณ์

1) แผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกา อุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า-หมู่เกาะเสม็ด

2) แบบสอบถามเกี่ยวกับการรับรู้และพฤติกรรมเกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม ของนักท่องเที่ยว บนเกาะเสม็ด ประกอบด้วย 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางและการประกอบกิจกรรมนันทนาการ

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม และการให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ตอนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้และพฤติกรรมเกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม

3) แบบสอบถามเกี่ยวกับการรับรู้และพฤติกรรมเกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม ของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว บนเกาะเสม็ด ประกอบด้วย 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม และการให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้และพฤติกรรมเกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม

4) เครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ และโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS

วิธีการ

1) รวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) จากเอกสารงานวิจัย วิทยานิพนธ์ บทความทางวิชาการ ที่เกี่ยวข้อง

2) กำหนดกลุ่มประชากร (population) ได้แก่

2.1) ผู้ประกอบกิจการบังกะโล รีสอร์ท ที่พัก และร้านอาหาร เป็นกิจการถาวรบนเกาะเสม็ดรวม 48 ราย

2.2) นักท่องเที่ยวชาวไทย อายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ที่มาเยือนเกาะเสม็ดทั้งที่มาพักค้างคืน (overnight user) และไม่พักค้าง (day user)

3) กำหนดขนาดตัวอย่าง (sample size)

3.1) ผู้ประกอบกิจการบังกะโล รีสอร์ท ที่พัก และร้านอาหาร เป็นกิจการถาวรบนเกาะเสม็ด ทำการสำรวจประชากรทั้งหมดรวม 48 ราย ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 รายชื่อผู้ประกอบกิจการบังกะโล รีสอร์ท ที่พัก และร้านอาหารบนเกาะเสม็ด

ชื่อกิจการ	ชื่ออำเภอ/หาด
(1) บานาน่าบีช	อำเภอลูกโยน
(2) พายแอ๊ปเปิ้ล	อำเภอลูกโยน
(3) แหลมใหญ่คอนเนอร์	หาดทรายแก้ว
(4) พลอยรีสอร์ท	หาดทรายแก้ว
(5) ทรายแก้วบีช	หาดทรายแก้ว
(6) สกายไฮ	หาดทรายแก้ว
(7) เสม็ดแกรนด์วิว	หาดทรายแก้ว
(8) โคโคไนท์ เรสเทอรอง	หาดทรายแก้ว
(9) จอนนี่บาร์ แอนด์ เรสเทอรอง	หาดทรายแก้ว

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ชื่อกิจการ	ชื่ออ่าว/หาด
(10) เร็กเก็ตคลับ	หาดทรายแก้ว
(11) บัดดี้บาร์	หาดทรายแก้ว
(12) ทรายแก้ววิลล่า 2	หาดทรายแก้ว
(13) สีนสมุทร	หาดทรายแก้ว
(14) จีวรวรรณ / ทรายแก้ววิลล่า 3	หาดทรายแก้ว
(15) ทรายแก้ววิลล่า	หาดทรายแก้ว
(16) พลอยทะเล	หาดทรายแก้ว
(17) เบบี้อย	หาดทรายแก้ว
(18) ปรายทะเล	หาดทรายแก้ว
(19) คิต แอนด์ ฟู้ด	หาดทรายแก้ว
(20) ไวท์แซนด์	หาดทรายแก้ว
(21) นาคกะ	อ่าวไผ่
(22) ลิตเติลฮัท	อ่าวไผ่
(23) เจียบ	อ่าวไผ่
(24) อ่าวไผ่ฮัท	อ่าวไผ่
(25) ซีบรีท	อ่าวไผ่
(26) ทรายเงิน	อ่าวไผ่
(27) เสม็ดวิลล่า	อ่าวไผ่
(28) พุทธาภิซ	อ่าวทับทิม
(29) อ่าวทับทิม	อ่าวทับทิม
(30) อ่าวนวล	อ่าวนวล
(31) โดม	อ่าวพร้าว
(32) อ่าวพร้าวรีสอร์ท	อ่าวพร้าว
(33) ไบเฟิร์น	อ่าววงเดือน
(34) โอเอซิส	อ่าววงเดือน
(35) เสม็ดคานาน่า	อ่าววงเดือน

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ชื่อกิจการ	ชื่ออ่าว/หาด
(36) มาลีบู	อ่าววงเดือน
(37) บิ๊กวัน	อ่าววงเดือน
(38) ไนซ์ แอนด์ ซีซี	อ่าววงเดือน
(39) ซีฮอर्स	อ่าววงเดือน
(40) โคโคนัทพีช	อ่าววงเดือน
(41) ซีฮอर्स น่องเมย์	อ่าววงเดือน
(42) วงเดือนริสอร์ท	อ่าววงเดือน
(43) วงเดือนวิลล่า	อ่าววงเดือน
(44) แสงเทียนบีช	อ่าวแสงเทียน
(45) ลุงดำฮัท	อ่าวลุงดำ
(46) เสม็ดวิลล์	อ่าวหวาย
(47) อ่าวกิว	อ่าวกิว
(48) อ่าวปะการัง	อ่าวปะการัง

ที่มา: จากการสำรวจของผู้วิจัยในพื้นที่ พ.ศ.2544

โดยผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บข้อมูลโดยนำแบบสอบถามให้เจ้าของกิจการหรือผู้จัดการกรอกข้อมูลในพื้นที่ศึกษา ในกรณีที่ไม่มีพบเจ้าของกิจการหรือผู้จัดการ จะฝากแบบสอบถามไว้เพื่อส่งแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทางไปรษณีย์ให้ผู้วิจัยในภายหลัง ในช่วงเดือน ตุลาคม – ธันวาคม พ.ศ. 2544 เป็นเวลา 3 เดือน การวิจัยครั้งนี้ได้รับแบบสอบถามกลับคืนรวมทั้งสิ้น 42 ราย คิดเป็นร้อยละ 87.5 ของประชากรเป้าหมาย

3.2) นักท่องเที่ยว คำนวณขนาดตัวอย่างจากสูตรของ Yamane (1973) อ้างโดย ประภัสรา (2541)

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ	n	=	ขนาดตัวอย่าง
	N	=	จำนวนประชากรทั้งหมด
	e	=	ความคลาดเคลื่อน

ค่า N ได้แก่ จำนวนนักท่องเที่ยวที่มาเยือนเกาะเสม็ด ในปี พ.ศ. 2543 จำนวนทั้งสิ้น 285,283 คน และค่า e เป็นค่าความคลาดเคลื่อน ซึ่งผู้วิจัยกำหนดค่าไว้ที่ 0.05 สำหรับการศึกษานี้ คำนวณขนาดตัวอย่างได้จำนวน 400 ตัวอย่าง โดยจะทำการสุ่มตัวอย่างจากนักท่องเที่ยวชาวไทย ระหว่างวันปกติ และวันหยุดราชการ ในช่วงที่นักท่องเที่ยวหนาแน่น ซึ่งพบว่าในปี พ.ศ. 2543 นักท่องเที่ยวหนาแน่นในช่วงเดือนมกราคมถึงเดือนพฤษภาคม และช่วงเดือนตุลาคมถึงเดือนธันวาคม สำหรับการศึกษานี้จะทำการเก็บตัวอย่างในช่วงเดือน ตุลาคม - ธันวาคม พ.ศ. 2544

4) เทคนิคการสุ่มตัวอย่าง (sample technique) ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างเป็นระบบ (systematic sampling) โดยเก็บข้อมูลจากนักท่องเที่ยวกลุ่มเวียนกลุ่ม

5) สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับการรับรู้และพฤติกรรมเกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวบนเกาะเสม็ด โดยแปลงแนวคิดเชิงทฤษฎีที่ได้จากการตรวจสอบเอกสารมาเป็นคำถาม

6) ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

6.1) ทำการทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ไปปรึกษาคณะกรรมการที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความเหมาะสม และแก้ไขปรับปรุงให้ครอบคลุมเนื้อหา ภาษาที่ใช้ และความถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย จากนั้นนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไข

6.2) ทำการทดสอบความน่าเชื่อถือ (reliability) โดยนำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (pre-test) โดยผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวนำไปทดลองใช้ที่หาดแม่รำพึง จังหวัดระยอง ส่วนนักท่องเที่ยวนำไปทดลองใช้ที่เกาะเสม็ด เพื่อคำนวณหาค่าความ

สอดคล้องภายใน (internal consistency) และค่าความน่าเชื่อถือของสเกลการรับรู้ และคำนวณหาค่าความยาก (difficulty) ของสเกลความรู้ รวมทั้งวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการตอบแบบสอบถาม จากนั้นผู้วิจัยนำเครื่องมือมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง แล้วจึงนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง

6.2.1) การคำนวณหาค่าความสอดคล้องภายใน โดยพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) รายข้อ และหาค่าความน่าเชื่อถือของสเกลการรับรู้ ใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา ของ Cronbach (Cronbach's Alpha Coefficient) (พวงรัตน์, 2543) ซึ่งใช้ในกรณีที่เครื่องมือที่สร้างให้คะแนนเป็นแบบจัดอันดับ หรือมาตราส่วนประมาณค่า เช่น ข้อสอบอัตนัยแบบสอบถาม มาตรารัดทัศนคติต่าง ๆ มีสูตรดังนี้

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ α = ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

n = จำนวนข้อในแบบวัด

s_i = ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

s_t = ความแปรปรวนของแบบวัดทั้งฉบับ

ผลการวิเคราะห์การรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยว มีค่าความน่าเชื่อถือเท่ากับ 0.82 ส่วนของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว มีค่าเท่ากับ 0.76 และค่าความสอดคล้องภายในรายข้อ อยู่ในระดับที่ค่อนข้างสูง (รายละเอียดปรากฏตามตารางผนวกที่ 1 และ 2 ตามลำดับ)

6.2.2) การคำนวณหาค่าความยากของสเกลความรู้ มีสูตรดังนี้ (พวงรัตน์, 2543)

$$p = \frac{R}{N}$$

- เมื่อ p = ค่าความยากของคำถามแต่ละข้อ
 R = จำนวนผู้ตอบถูกในแต่ละข้อ
 N = จำนวนผู้ตอบคำถามทั้งหมด

เกณฑ์ความยาก กำหนดไว้อยู่ระหว่าง 0.20 ถึง 0.80

- คำถามที่มีค่า p ต่ำกว่า 0.20 แสดงว่า คำถามข้อนั้นยากเกินไป
- คำถามที่มีค่า p ต่ำกว่า 0.50 แสดงว่า คำถามข้อนั้นค่อนข้างยาก
- คำถามที่มีค่า p เท่ากับ 0.50 แสดงว่า คำถามข้อนั้นมีความยากปานกลาง

พอดี

- คำถามที่มีค่า p สูงกว่า 0.50 แสดงว่า คำถามข้อนั้นค่อนข้างง่าย
- คำถามที่มีค่า p สูงกว่า 0.80 แสดงว่า คำถามข้อนั้นง่ายเกินไป

ค่าความยาก เป็นรายชื่อของคำถามความรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยว ข้อที่ 1 – 20 มีค่าดังต่อไปนี้ 0.93, 0.98, 0.54, 0.90, 0.68, 0.78, 0.66, 0.44, 0.54, 0.78, 0.88, 0.90, 0.88, 0.88, 0.66, 0.71, 0.59, 0.83, 0.90 และ 0.71 ตามลำดับ ส่วนของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว ข้อที่ 1 – 20 มีค่าดังต่อไปนี้ 1.00, 0.97, 0.65, 0.90, 0.87, 0.84, 0.94, 0.52, 0.71, 0.94, 0.94, 0.97, 0.90, 0.94, 0.84, 0.94, 0.84, 1.00, 0.94 และ 0.71 ตามลำดับ

สำหรับค่าความยากทั้งหมดของคำถามความรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม สามารถคำนวณได้จาก

$$\text{ค่าความยากเฉลี่ย} = \frac{\text{ผลรวมของค่าความยากของคำถามแต่ละข้อ}}{\text{จำนวนคำถามทั้งหมด}}$$

สำหรับคำถามความรู้ของนักท่องเที่ยวมีค่าความยากเฉลี่ยเท่ากับ 0.76 นั่นคือค่อนข้างง่าย ส่วนของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวมีค่าเท่ากับ 0.87 นั่นคือง่ายเกินไป (รายละเอียดปรากฏตามตารางผนวกที่ 3 และ 4 ตามลำดับ)

โดยทำให้ได้แบบสอบถาม ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

นักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยว

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป จำนวน 7 ข้อ (ข้อ 1 – 7) เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด อาชีพ รายได้ ภูมิลำเนา และลักษณะที่พักอาศัยปัจจุบัน

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการเดินทางและการประกอบกิจกรรมนันทนาการ จำนวน 5 ข้อ (ข้อ 8 - 12) เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับประสบการณ์ในการมาเยือนเกาะเสม็ด ลักษณะกลุ่มในการเดินทาง ขนาดกลุ่มท่องเที่ยว การพักค้าง กิจกรรมที่ต้องการประกอบและที่ประกอบจริงในพื้นที่

โดยขนาดกลุ่มท่องเที่ยว ผู้วิจัยแบ่งขนาดกลุ่มเป็น 3 ขนาด โดยพิจารณาตามพิสัยแล้วนำมาจัดช่วงคะแนนและเกณฑ์การแปลผลการให้คะแนน ได้ดังนี้ (พวงรัตน์, 2543)

$$\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} = \frac{\text{จำนวนสูงสุด} - \text{จำนวนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}}$$

จำนวนสูงสุด 40 คน จำนวนต่ำสุด 1 คน ฉะนั้นความกว้างของอันตรภาคชั้นเท่ากับ 13 คน

กลุ่มท่องเที่ยวขนาดเล็ก หมายถึง มีนักท่องเที่ยวในกลุ่ม 1 – 13 คน

กลุ่มท่องเที่ยวขนาดกลาง หมายถึง มีนักท่องเที่ยวในกลุ่ม 14 – 27 คน

กลุ่มท่องเที่ยวขนาดใหญ่ หมายถึง มีนักท่องเที่ยวในกลุ่ม 27 – 40 คน

ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม และการให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จำนวน 3 ข้อ (ข้อ 13 – 15)

โดยในสวนความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมมีคำถาม 20 ข้อย่อย ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนแยกตามลักษณะคำตอบเป็น 2 ส่วน คือ ตอบใช่ ให้ 1 คะแนน ได้แก่ คำถามข้อ 1-4, 6, 8-12, 14 – 15, 18 และ 20 และตอบไม่ใช่ ให้ 1 คะแนน ได้แก่ คำถามข้อ 5, 7, 13, 16 และ 17

และกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนและการแปลผลคะแนน เพื่อแบ่งระดับความรู้ เป็น 3 ระดับ โดยใช้ค่าสูงสุดที่เป็นไปได้ลดด้วยค่าต่ำสุดที่เป็นไปได้หารด้วยจำนวนระดับ ได้ดังนี้

มีความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมน้อย หมายถึง ได้ 0 – 7 คะแนน

มีความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมปานกลาง หมายถึง ได้ 8 – 13 คะแนน

มีความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมาก หมายถึง ได้ 14 – 20 คะแนน

ตอนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับการรับรู้และพฤติกรรมเกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม จำนวน 2 ข้อ (ข้อ 16 – 17)

โดยการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม มีคำถาม 26 ข้อย่อย ครอบคลุม เนื้อหา 3 ด้าน ได้แก่

ข้อ 1, 3 – 6, 9 – 11 การรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านชีวกายภาพ

ข้อ 13 – 14, 16 – 19, 21 การรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านเศรษฐกิจ

ข้อ 2, 7-8, 12, 15, 20, 22-26 การรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านสังคม

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน โดยกำหนดการให้คะแนนแบบมาตรฐาน ค่าของลิเคิร์ทแยกตามลักษณะข้อความเชิงบวกและเชิงลบ (เชิงบวก ได้แก่ คำถามข้อ 7, 13-14, 17-18, 20, 23, และ 26 เชิงลบ ได้แก่คำถามข้อ 1-6, 8-12, 15-16, 19, 21-22, 24 และ 25)

<u>คำตอบ</u>	<u>ข้อความเชิงลบ</u>	<u>ข้อความเชิงบวก</u>
จริงอย่างยิ่ง	ให้ 5 คะแนน	ให้ 1 คะแนน
จริง	ให้ 4 คะแนน	ให้ 2 คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้ 3 คะแนน	ให้ 3 คะแนน
ไม่จริง	ให้ 2 คะแนน	ให้ 4 คะแนน
ไม่จริงอย่างยิ่ง	ให้ 1 คะแนน	ให้ 5 คะแนน

และกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนและการแปลผลคะแนนเพื่ออธิบายลักษณะของการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม เป็น 3 ระดับ โดยใช้ค่าสูงสุดที่เป็นไปได้ลบด้วยค่าต่ำสุดที่เป็นไปได้หารด้วยจำนวนระดับ ได้ดังนี้

การรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมเป็นรายชื่อ

	<u>ข้อความเชิงลบ</u>	<u>ข้อความเชิงบวก</u>	<u>คะแนน</u>
รับรู้ที่เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อม	น้อย	มาก	0 – 1.66
รับรู้ที่เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อม	ปานกลาง	ปานกลาง	1.67 – 3.33
รับรู้ที่เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อม	มาก	น้อย	3.34 – 5.00

ส่วนการรับรู้รวมในแต่ละด้าน ผู้วิจัยทำการแปลงผลการให้คะแนนของข้อความเชิงบวกให้เป็นข้อความเชิงลบ แล้วกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนและการแปลผลคะแนนเพื่ออธิบายลักษณะของการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมรวมในแต่ละด้าน เป็น 3 ระดับ โดยใช้ค่ารวมสูงสุดที่เป็นไปได้ ลบด้วยค่ารวมต่ำสุดที่เป็นไปได้ หารด้วยจำนวนระดับ ได้ดังนี้

การรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านชีวภาพ

รับรู้ที่เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านชีวภาพน้อย หมายถึง ได้ 0 – 13 คะแนน
 รับรู้ที่เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านชีวภาพปานกลาง หมายถึง ได้ 14 – 26 คะแนน
 รับรู้ที่เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านชีวภาพมาก หมายถึง ได้ 27 – 40 คะแนน

การรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านเศรษฐกิจ

รับรู้ที่เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านเศรษฐกิจน้อย หมายถึง ได้ 0 – 11 คะแนน
 รับรู้ที่เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านเศรษฐกิจปานกลาง หมายถึง ได้ 12 – 23 คะแนน
 รับรู้ที่เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านเศรษฐกิจมาก หมายถึง ได้ 24 – 35 คะแนน

การรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านสังคม

รับรู้ที่เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านสังคมน้อย หมายถึง ได้ 0 – 18 คะแนน

รับรู้ที่เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านสังคมปานกลาง หมายถึง ได้ 19 – 36 คะแนน

รับรู้ที่เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านสังคมมาก หมายถึง ได้ 37 – 55 คะแนน

การรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมรวม

รับรู้ที่เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมน้อย หมายถึง ได้ 0 – 43 คะแนน

รับรู้ที่เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมปานกลาง หมายถึง ได้ 44 – 87 คะแนน

รับรู้ที่เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมมาก หมายถึง ได้ 88 – 130 คะแนน

พฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม มีคำถาม 11 ข้อย่อย โดยครอบคลุมเนื้อหา 3 ด้าน ได้แก่

ข้อ 1-5 และ 11 พฤติกรรมเกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านชีวกายภาพ

ข้อ 7-9 พฤติกรรมเกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านเศรษฐกิจ

ข้อ 6 และ 10 พฤติกรรมเกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านสังคม

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน โดยแยกตามลักษณะข้อความเชิงบวกหรือเชิงลบ (เชิงบวก ได้แก่ คำถามข้อ 7, 9 และ 11 เชิงลบ ได้แก่ คำถามข้อ 1-6, 8 และ 10) ดังนี้

คำตอบ	ข้อความเชิงบวก	ข้อความเชิงลบ
ปฏิบัติ	ให้ 1 คะแนน	ให้ 0 คะแนน
ไม่ปฏิบัติ	ให้ 0 คะแนน	ให้ 1 คะแนน

และกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนและการแปลผลคะแนน เพื่ออธิบายลักษณะของพฤติกรรมเกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมเป็น 3 ระดับ โดยใช้ค่าสูงสุดที่เป็นไปได้ลบด้วยค่าต่ำสุดที่เป็นไปได้ หาค่าด้วยจำนวนระดับ ได้ดังนี้

	<u>ข้อความเชิงบวก</u>	<u>ข้อความเชิงลบ</u>	<u>คะแนน</u>
มีพฤติกรรมที่ช่วยรักษาสิ่งแวดล้อม	มาก	น้อย	0 – 0.33
มีพฤติกรรมที่ช่วยรักษาสิ่งแวดล้อม	ปานกลาง	ปานกลาง	0.34 – 0.66
มีพฤติกรรมที่ช่วยรักษาสิ่งแวดล้อม	น้อย	มาก	0.67 – 1.00

ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป จำนวน 7 ข้อ (ข้อ 1 – 7) เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ลักษณะการประกอบกิจการ รายได้ ภูมิสำเนา และระยะเวลาในการประกอบกิจการ

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม และการให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จำนวน 3 ข้อ (ข้อ 8 – 10)

ในส่วนของความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนและการแปลผลการให้คะแนน เช่นเดียวกับกับนักท่องเที่ยว

ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับการรับรู้และพฤติกรรมเกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม จำนวน 2 ข้อ (ข้อ 11 – 12)

ในส่วนการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม มี 26 ข้อย่อย ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนและการแปลผลการให้คะแนน เช่นเดียวกับกับนักท่องเที่ยว

ส่วนพฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม มี 14 ข้อย่อย ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนและการแปลผลการให้ผลคะแนน เช่นเดียวกับกับนักท่องเที่ยว โดยข้อความเชิงบวก ได้แก่ ข้อ 8, 10 และ 13 และข้อความเชิงลบ ได้แก่ ข้อ 1 – 7, 9, 11 – 12 และ 14 ครอบคลุมเนื้อหา 3 ด้าน ได้แก่

ข้อ 1 – 8 และ 13 พฤติกรรมเกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านชีวกายภาพ

ข้อ 10 - 11 พฤติกรรมเกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านเศรษฐกิจ

ข้อ 9, 12 และ 14 พฤติกรรมเกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านสังคม

7) จัดเก็บข้อมูล

8) วิเคราะห์ข้อมูล ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS โดยแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

8.1) การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (descriptive statistic) ด้วยการแจกแจงความถี่ (frequency distribution) การหาอัตราส่วนร้อยละ (percentage distribution) และค่าเฉลี่ย (means) เพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

8.2) การทดสอบสมมติฐาน (hypothesis testing) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 ภูมิหลัง (รายได้ ระดับการศึกษาสูงสุด อาชีพ และที่พักอาศัย) ขนาดกลุ่มท่องเที่ยว ประเภทของการพักค้าง การประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยว ประสบการณ์ในการมาเยือนแหล่งท่องเที่ยว การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และการให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีอิทธิพลต่อการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม ของนักท่องเที่ยว ทดสอบความมีอิทธิพลของตัวแปรอิสระที่มีต่อตัวแปรตามโดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุ (multiple regression analysis)

สมมติฐานข้อที่ 2 ภูมิหลัง (รายได้ ระดับการศึกษาสูงสุด อาชีพ และที่พักอาศัย) ขนาดกลุ่มท่องเที่ยว ประเภทของการพักค้าง การประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยว ประสบการณ์ในการมาเยือนแหล่งท่องเที่ยว การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และการให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ของนักท่องเที่ยว ทดสอบความมีอิทธิพลของตัวแปรอิสระที่มีต่อตัวแปรตามโดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุ

สมมติฐานข้อที่ 3 ภูมิภาคหลัง (รายได้ ระดับการศึกษาสูงสุด และภูมิภาคอำนาจ) ระยะเวลาในการประกอบกิจการ การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม การให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีอิทธิพลต่อการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม ของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว ทดสอบความมีอิทธิพลของตัวแปรอิสระที่มีต่อตัวแปรตามโดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุ

สมมติฐานข้อ 4 ภูมิภาคหลัง (รายได้ ระดับการศึกษาสูงสุด และภูมิภาคอำนาจ) ระยะเวลาในการประกอบกิจการ การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม การให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว ทดสอบความมีอิทธิพลของตัวแปรอิสระที่มีต่อตัวแปรตาม โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุ

สมมติฐานข้อที่ 5 การรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยว ทดสอบความสัมพันธ์โดยใช้วิธีการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (correlation analysis)

สมมติฐานข้อที่ 6 การรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว ทดสอบความสัมพันธ์โดยใช้วิธีการวิเคราะห์สหสัมพันธ์

โดยกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

N	=	จำนวนประชากร
\bar{X}	=	ค่าเฉลี่ยคะแนน
SD.	=	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
R	=	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
R^2	=	ประสิทธิภาพในการพยากรณ์
B	=	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
Beta	=	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน
SE B	=	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของ B

Sig. = ระดับนัยสำคัญทางสถิติ

9) กำหนดบริเวณในการจัดเก็บข้อมูล จะทำการเก็บข้อมูลผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวตามสถานที่ที่ทำการประกอบการ ส่วนนักท่องเที่ยวเก็บข้อมูลในด้านเก็บค่าธรรมเนียมเข้าอุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า – หมู่เกาะเสม็ด บริเวณหาดทรายแก้ว และอ่าววงเดือน

สถานที่และระยะเวลาทำการวิจัย

สถานที่

เกาะเสม็ด อุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า-หมู่เกาะเสม็ด จังหวัดระยอง

ระยะเวลาทำการวิจัย

ตั้งแต่เดือนเมษายน พ.ศ. 2544 ถึงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2545 รวมระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาวิจัย 12 เดือน

ผลและวิจารณ์ผล

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แยกผลการศึกษาวีจยออกเป็น 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับนักท่องเที่ยว

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว

ตอนที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐาน

ตอนที่ 4 วิจารณ์ผล

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับนักท่องเที่ยว

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 5 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1.1 ข้อมูลภูมิหลังของนักท่องเที่ยว ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด อาชีพ รายได้ ภูมิลำเนา และที่พักอาศัย

ส่วนที่ 1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางและการประกอบกิจกรรมนันทนาการ ประกอบด้วย ประสิทธิภาพในการมาเยือนแหล่งท่องเที่ยว กลุ่มในการท่องเที่ยว ขนาดกลุ่มท่องเที่ยว ประเภทของการพักค้าง และประเภทของที่พักแรม

ส่วนที่ 1.3 ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม การให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

ส่วนที่ 1.4 ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้และพฤติกรรมเกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม

ส่วนที่ 1.5 ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมบนเกาะเสม็ด

ส่วนที่ 1.1 ข้อมูลภูมิหลังของนักท่องเที่ยวน

เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด อาชีพ และรายได้

ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวร้อยละ 55.3 เป็นเพศหญิง และร้อยละ 44.8 เป็นเพศชาย อายุของนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 60.0 มีอายุระหว่าง 21 – 30 ปี รองลงมาร้อยละ 22.5 อายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 20 ปี และกลุ่มที่น้อยที่สุดร้อยละ 0.3 อายุมากกว่า 60 ปี โดยมีอายุเฉลี่ย 26.31 ปี ระดับการศึกษาสูงสุดของนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 58.3 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี รองลงมาร้อยละ 20.5 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. และกลุ่มที่น้อยที่สุดร้อยละ 6.0 จบการศึกษากว่าระดับปริญญาตรี อาชีพของนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 39.5 เป็นพนักงานบริษัทเอกชน รองลงมาร้อยละ 30.5 เป็นนักเรียน/นิสิต/นักศึกษา และกลุ่มที่น้อยที่สุดร้อยละ 5.0 เป็นอาชีพอื่น ๆ เช่น รับจ้างเป็นครั้งคราว แม่บ้าน นักดนตรี เกษตรกร ฯลฯ รายได้ของนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 52.0 มีรายได้ต่ำ คือต่ำกว่า 19,126 บาทต่อเดือน รองลงมาร้อยละ 24.8 มีรายได้สูง คือสูงกว่า 19,126 บาทต่อเดือน และกลุ่มที่น้อยที่สุดร้อยละ 23.3 ไม่มีรายได้ โดยมีรายได้เฉลี่ย 19,125.60 บาทต่อเดือน (รายละเอียดตามตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามภูมิหลัง

			(N= 400)
	ลักษณะภูมิหลัง	จำนวน	ร้อยละ
เพศ			
	ชาย	179	44.8
	หญิง	221	55.3

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลักษณะภูมิหลัง	จำนวน	ร้อยละ
<u>อายุ (ปี)</u>		
≤ 20	90	22.5
21 – 30	240	60.0
31 – 40	43	10.8
41 – 50	19	4.8
51- 60	7	1.8
> 60	1	0.3
$\bar{x} = 26.31$; $SD. = 8.07$		
<u>ระดับการศึกษาสูงสุด</u>		
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	82	20.5
อนุปริญญา/อาชีวศึกษา /เทียบเท่า	61	15.3
ปริญญาตรี	233	58.3
สูงกว่าปริญญาตรี	24	6.0
<u>อาชีพ</u>		
นักเรียน/นิสิต/นักศึกษา	122	30.5
พ่อค้า/นักธุรกิจ/ประกอบกิจการส่วนตัว	52	13.0
พนักงานบริษัทเอกชน	158	39.5
รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	48	12.0
อื่น ๆ เช่น รับจ้างเป็นครั้งคราว แม่บ้าน นักดนตรี เกษตรกร ฯลฯ	20	5.0
<u>รายได้</u>		
ไม่มีรายได้	93	23.3
รายได้ต่ำ (≤ 19,126 บาท)	208	52.0
รายได้สูง (>19,126 บาท)	99	24.8
$\bar{X} = 19,125.60$; $SD. = 27,656.81$		

ภูมิลำเนา และที่พักอาศัย

ภูมิลำเนาของนักท่องเที่ยวร้อยละ 93.0 อยู่นอกจังหวัดระยอง และร้อยละ 7.0 อยู่ในจังหวัดระยอง ที่พักอาศัยของนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 36.8 อาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมแออัดปานกลาง เช่น ทาวเฮาส์ใจกลางเมือง คอนโดมิเนียม/อพาร์ทเมนท์ รองลงมาร้อยละ 27.3 อาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมดีมาก เช่น บ้านเดี่ยวชานเมือง และกลุ่มที่น้อยที่สุดร้อยละ 13.3 อาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมแออัด เช่น หอพัก และชุมชนแออัด (รายละเอียดตามตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามภูมิลำเนา และที่พักอาศัย

	(N= 400)	
ภูมิลำเนาและที่พักอาศัย	จำนวน	ร้อยละ
<u>ภูมิลำเนา</u>		
ในจังหวัดระยอง	28	7.0
นอกจังหวัดระยอง	372	93.0
<u>ที่พักอาศัย</u>		
สภาพแวดล้อมแออัด เช่น หอพัก ชุมชนแออัด	53	13.3
สภาพแวดล้อมแออัดปานกลาง เช่น ทาวเฮาส์ใจกลางเมือง คอนโดมิเนียม/อพาร์ทเมนท์	147	36.8
สภาพแวดล้อมดี เช่น บ้านเดี่ยวใจกลางเมือง ทาวเฮาส์ชานเมือง	91	22.8
สภาพแวดล้อมดีมาก เช่น บ้านเดี่ยวชานเมือง	109	27.3

ส่วนที่ 1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางและการประกอบกิจกรรมนันทนาการ

ประสบการณ์ในการมาเยือนแหล่งท่องเที่ยว กลุ่มในการท่องเที่ยว ขนาดกลุ่มท่องเที่ยว ประเภทของการพักผ่อน และประเภทของที่พักแรม

ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 45.0 ไม่เคยมาเยือนเกาะเสม็ด รองลงมาร้อยละ 34.8 เคยมาเยือนเกาะเสม็ดมากกว่า 1 ครั้ง และกลุ่มที่น้อยที่สุดร้อยละ 20.3 เคยมาเยือนเกาะเสม็ด 1 ครั้ง โดยจำนวนครั้งในการมาเยือนเฉลี่ย 1.68 ครั้ง กลุ่มในการท่องเที่ยวพบว่า

นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 59.8 มากับกลุ่มเพื่อน รองลงมาร้อยละ 27.5 มากับครอบครัว และกลุ่มที่น้อยที่สุดร้อยละ 0.3 มากับกลุ่มผสมระหว่างครอบครัวและบุคคลในที่ทำงาน ขนาดกลุ่มท่องเที่ยวพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 91.8 กลุ่มขนาดเล็ก คือ ระหว่าง 1 – 13 คน รองลงมาร้อยละ 5.3 กลุ่มขนาดกลาง คือ ระหว่าง 14 – 27 คน และกลุ่มที่น้อยที่สุดร้อยละ 3.0 กลุ่มขนาดใหญ่ คือระหว่าง 28 – 40 คน โดยขนาดกลุ่มท่องเที่ยวเฉลี่ย 6.99 คน ประเภทของการพักค้างพบว่า นักท่องเที่ยวร้อยละ 61.0 พักค้าง และร้อยละ 39.0 ไม่พักค้าง โดยพักค้างเฉลี่ย 1.8 คืน ประเภทของที่พักแรมพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 68.9 พักค้างที่รีสอร์ทเอกชน รองลงมา ร้อยละ 13.9 พักค้างที่บ้านพักของอุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า-หมู่เกาะเสม็ด และกลุ่มที่น้อยที่สุดร้อยละ 0.8 พักค้างที่ห้อง/บ้านเพื่อน จากจำนวนนักท่องเที่ยวที่พักค้าง รวมทั้งสิ้น 244 คน (รายละเอียดตามตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามประสบการณ์ในการมาเยือนแหล่งท่องเที่ยว กลุ่มในการท่องเที่ยว ขนาดกลุ่มท่องเที่ยว ประเภทของการพักค้าง และประเภทของที่พักแรม

(N = 400)

ประสบการณ์ในการมาเยือนแหล่งท่องเที่ยว ลักษณะกลุ่ม และการพักค้าง	จำนวน	ร้อยละ
<u>ประสบการณ์ในการมาเยือนแหล่งท่องเที่ยว</u>		
ไม่เคยมาเยือน	180	45.0
เคยมาเยือน 1 ครั้ง	81	20.3
เคยมาเยือนมากกว่า 1 ครั้ง	139	34.8
$\bar{X} = 1.68; \quad SD. = 3.85$		
<u>กลุ่มในการท่องเที่ยว</u>		
กลุ่มเพื่อน	239	59.8
บริษัททัวร์	6	1.5
ครอบครัว	110	27.5
คนเดียว	2	0.5
ผสมระหว่างครอบครัวและเพื่อน	42	10.5
ผสมระหว่างครอบครัวและบุคคลในที่ทำงาน	1	0.3

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ประสบการณ์ในการมาเยือนแหล่งท่องเที่ยว ลักษณะกลุ่ม และการพักค้าง	จำนวน	ร้อยละ
<u>ขนาดกลุ่มท่องเที่ยว</u>		
กลุ่มขนาดเล็ก (1 – 13 คน)	367	91.8
กลุ่มขนาดกลาง (14 – 27 คน)	21	5.3
กลุ่มขนาดใหญ่ (28 – 40 คน)	12	3.0
$\bar{X} = 6.99$; $SD. = 6.16$		
<u>ประเภทของการพักค้าง</u>		
ไม่พักค้าง	156	39.0
พักค้าง	244	61.0
$\bar{X} = 1.8$; $SD. = 2.0$		
<u>ประเภทที่พัก</u>		
บ้านพักของอุทยานแห่งชาติ	34	13.9
รีสอร์ทเอกชน	168	68.9
เต็นท์ของอุทยานแห่งชาติ	26	10.7
เต็นท์ที่เตรียมมาเอง	14	5.7
ห้อง/บ้านเพื่อน	2	0.8
รวม	244	100.0

ชนิดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ต้องการประกอบ

ชนิดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ต้องการประกอบอันดับที่ 1 พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 34.1 ต้องการเล่นน้ำทะเล รองลงมาร้อยละ 29.4 ต้องการพักผ่อน/ชมทัศนียภาพ/เดินเล่น และกลุ่มที่น้อยที่สุดร้อยละ 0.3 ต้องการตกปลา และปิกนิก โดยมีผู้ตอบรวมทั้งสิ้น 337 ราย

ชนิดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ต้องการประกอบอันดับที่ 2 พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 27.0 ต้องการเล่นน้ำทะเล และพักผ่อน/ชมทัศนียภาพ/เดินเล่น รองลงมาร้อยละ 18.6 ต้องการ

ประกอบกิจกรรมอื่น ๆ เช่น สังกศรรค์ ดุจดาว นวดแผนโบราณ ฯลฯ และกลุ่มที่น้อยที่สุดร้อยละ 0.8 ต้องการตั้งแคมป์พักแรม โดยมีผู้ตอบรวมทั้งสิ้น 263 ราย

ชนิดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ต้องการประกอบอันดับที่ 3 พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 26.5 ต้องการประกอบกิจกรรมอื่น ๆ เช่น สังกศรรค์ ดุจดาว นวดแผนโบราณ ฯลฯ รองลงมาร้อยละ 24.1 ต้องการพักผ่อน/ชมทัศนียภาพ/เดินเล่น และกลุ่มที่น้อยที่สุดร้อยละ 0.6 ต้องการดำน้ำดูปะการังน้ำลึก และเดินป่า โดยมีผู้ตอบรวมทั้งสิ้น 170 ราย (รายละเอียดตามตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยว จำแนกตามกิจกรรมที่ต้องการประกอบ

อันดับที่ 1 - 3

กิจกรรมที่ต้องการประกอบ	อันดับที่ 1		อันดับที่ 2		อันดับที่ 3	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ดำน้ำดูปะการังน้ำตื้น	13	3.9	10	3.8	10	5.9
ดำน้ำดูปะการังน้ำลึก	2	0.6	-	-	1	0.6
เล่นเรือ/พายเรือ	10	3.0	6	2.3	6	3.5
สกูตเตอร์/บานาน่าโบ๊ท						
/เจ็ทสกี	10	3.0	16	6.1	5	2.9
อาบแดด	4	1.2	3	1.1	2	1.2
เล่นน้ำทะเล	115	34.1	71	27.0	27	15.9
ตกปลา	1	0.3	7	2.7	4	2.4
เดินป่า	4	1.2	7	2.7	1	0.6
ปิกนิก	1	0.3	5	1.9	5	2.9
ดูนก	11	3.3	16	6.1	2	1.2
ถ่ายภาพ	11	3.3	-	-	21	12.4

ตารางที่ 5 (ต่อ)

กิจกรรมที่ต้องการประกอบ	อันดับที่ 1		อันดับที่ 2		อันดับที่ 3	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ตั้งแคมป์พักแรม	99	29.4	2	0.8	-	-
พักผ่อน/ชมทัศนียภาพ						
/เดินเล่น	11	3.3	71	27.0	41	24.1
อื่น ๆ เช่น สังสรรค์ ดูดาว						
นวดแผนโบราณ ฯลฯ	45	13.4	49	18.6	45	26.5
รวม	337	100.0	263	100.0	170	100.0

ชนิดและจำนวนกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ประกอบจริง

ชนิดกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวประกอบส่วนใหญ่ร้อยละ 30.2 คือ เล่นน้ำทะเล รองลงมาร้อยละ 23.2 คือ ถ่ายภาพ และกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวประกอบน้อยที่สุดร้อยละ 0.6 คือ ดำน้ำดูปะการังน้ำลึก จำนวนกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ประกอบจริงพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 56.5 ประกอบกิจกรรมในพื้นที่ 1 – 2 ประเภท และนักท่องเที่ยวร้อยละ 43.5 ประกอบกิจกรรมในพื้นที่มากกว่า 2 ประเภท โดยประกอบกิจกรรมในพื้นที่เฉลี่ย 2.45 ประเภท (รายละเอียดตามตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามชนิดและจำนวนกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ประกอบจริง

กิจกรรมที่ประกอบจริง	จำนวน	ร้อยละ
ชนิดกิจกรรมที่ประกอบจริง		
ดำน้ำดูปะการังน้ำตื้น	38	3.9
ดำน้ำดูปะการังน้ำลึก	6	0.6
เล่นเรือ/พายเรือ	10	1.0

ตารางที่ 6 (ต่อ)

กิจกรรมที่ประกอบจริง	จำนวน	ร้อยละ
สกูตเตอร์/บานาน่าโบ๊ท/เจ็ทสกี	44	4.5
อาบแดด	63	6.4
เล่นน้ำทะเล	296	30.2
ตกปลา	23	2.3
เดินป่า	56	5.7
ปิกนิก	104	10.6
ดูนก	24	2.5
ถ่ายภาพ	227	23.2
ตั้งแคมป์พักผ่อน	45	4.6
พักผ่อน/ชมทัศนียภาพ/เดินเล่น	24	2.5
อื่น ๆ เช่น สังสรรค์ ดูดาว นวดแผนโบราณ ฯลฯ	19	1.9
รวม	979	100.0
$\bar{X} = 2.45; SD. = 1.29$		
จำนวนกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ประกอบจริง (ประเภท)		
1-2	226	56.5
> 2	174	43.5
รวม	400	100.0
$\bar{X} = 2.45; SD. = 1.29$		

ส่วนที่ 1.3 ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม การให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม

ประกอบด้วย การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม และสื่อที่ให้ข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม

การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมพบว่า นักท่องเที่ยวร้อยละ 58.0 ไม่เคยได้รับ และร้อยละ 42.0 เคยได้รับ โดยได้รับเฉลี่ย 2 ครั้ง และสื่อที่ให้ข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมส่วนใหญ่ร้อยละ 31.2 คือ หนังสือพิมพ์/วารสารท่องเที่ยว และวิทยุ/โทรทัศน์ เท่ากัน รองลงมาร้อยละ 26.1 คือ เพื่อน/ญาติ และกลุ่มที่น้อยที่สุดร้อยละ 0.3 คือ ตนเอง (รายละเอียดตามตารางที่ 7)

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามการรับรู้ข่าวสารและสื่อที่ให้ข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม

การรับรู้ข่าวสารและสื่อที่ให้ข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม	จำนวน	ร้อยละ
<u>การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม</u>		
ไม่เคย	232	58.0
เคย	168	42.0
รวม	400	100.0

$\bar{x} = 2.00$; $SD. = 2.31$

สื่อที่ให้ข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม

เพื่อน/ญาติ	77	26.1
หนังสือพิมพ์/วารสารท่องเที่ยว	92	31.2
วิทยุ/โทรทัศน์	92	31.2
บริษัทท่องเที่ยว	12	4.1
เจ้าหน้าที่เกาะเสม็ด	8	2.7

ตารางที่ 7 (ต่อ)

การรับรู้ข่าวสารและสื่อที่ให้ข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม	จำนวน	ร้อยละ
อินเตอร์เน็ต	8	2.7
ตนเอง	1	0.3
นักท่องเที่ยวดังชาติ	5	1.7
รวม	295	100.0

การให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

การให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 58 เห็นว่า การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมีความสำคัญอย่างยิ่ง และร้อยละ 42 เห็นว่าการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมีความสำคัญ (รายละเอียดตามตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามการให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

การให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	จำนวน	ร้อยละ
การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมีความสำคัญอย่างยิ่ง	232	58
การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมีความสำคัญ	168	42
รวม	400	100.0

ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ผลการศึกษาพบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 98.5, 99.0, 56.7, 94.7, 84.5, 70.7, 86.0, 51.7, 65.7, 88.5, 95.0, 98.0, 94.0, 91.7, 79.0, 89.0, 81.0, 94.5, 95.2 และ 87.2 ตอบถูกต้องตามคำถามข้อ 1 – 20 ตามลำดับ (รายละเอียดตามตารางที่ 9)

สรุปได้ว่า นักท่องเที่ยวร้อยละ 95.8 มีความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมาก และร้อยละ 4.3 มีความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมปานกลาง โดยมีคะแนนเฉลี่ย 17.01 (รายละเอียดตามตารางที่ 10)

ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเป็นรายข้อ
(N = 400)

ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	ใช่		ไม่ใช่		\bar{X}	SD.
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
(1) สิ่งแวดล้อม หมายถึง ทุกสิ่งที่อยู่รอบตัวเรา ทั้งสิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิต	394	98.5	6	1.5	0.99	0.12
(2) พฤติกรรมของมนุษย์ส่งผลต่อสิ่งแวดล้อม ทั้งทางบวกและลบ ทั้งทางตรงและทางอ้อม	396	99.0	4	1.0	0.99	0.10
(3) การพัฒนาทุกกรณีจำเป็นต้องใช้ทรัพยากรธรรมชาติเป็นวัตถุดิบ	227	56.7	173	43.3	0.57	0.50
(4) การใช้ทรัพยากรมากเกินไปจนเกินขีดความสามารถที่ธรรมชาติจะรับได้ ก่อให้เกิดภัยต่อตัวมนุษย์เอง	379	94.7	21	5.3	0.95	0.22
(5) การอนุรักษ์ หมายถึง การเก็บรักษาทรัพยากรธรรมชาติทุกชนิดไว้โดยไม่มีการใช้ประโยชน์	62	15.5	338	84.5	0.85	0.36
(6) การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวชายทะเลหมายถึง การรักษาชายทะเลให้มีสภาพแวดล้อม หรือบรรยากาศแบบดั้งเดิม	283	70.7	117	29.3	0.71	0.46
(7) การปลูกบังกะโลบริเวณชายหาดช่วยป้องกันมิให้ชายหาดพังทลาย	56	14.0	344	86.0	0.86	0.35
(8) หาดทรายเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่ไม่สามารถฟื้นฟูคืนสู่สภาพเดิมได้เมื่อถูกทำลาย	207	51.7	193	48.3	0.52	0.50
(9) ภูมิทัศน์ชายทะเลหากถูกทำลายแล้วไม่สามารถสร้างทดแทนได้	263	65.7	137	34.3	0.66	0.48
(10) การรักษาอากาศบริเวณชายหาดให้บริสุทธิ์ เป็นการช่วยรักษาสุขภาพของชายหาดให้ปฏิบัติตามธรรมชาติแบบดั้งเดิม	354	88.5	46	11.5	0.89	0.32

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	ใช่		ไม่ใช่		\bar{X}	SD.
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
(11) น้ำทะเลที่มีความสกปรกและมีตะกอนมาก มีผลกระทบต่อปะการัง	380	95.0	20	5.0	0.95	0.22
(12) คราบน้ำมันจากเรือทำให้ชายหาดสกปรก น้ำทะเลสกปรก และมีผลกระทบต่อ ดำรงชีวิต ของสัตว์น้ำ	392	98.0	8	2.0	0.98	0.14
(13) น้ำทะเลสามารถย่อยสลายถุงพลาสติกและ ขวดแก้วได้	24	6.0	376	94.0	0.94	0.24
(14) บริเวณแนวปะการังมีปลาชุกชุมมากกว่า บริเวณอื่นๆ ในท้องทะเล	367	91.7	33	8.3	0.92	0.28
(15) แนวปะการังช่วยป้องกันการพังทลายของ ชายหาดเนื่องจากคลื่นและพายุ	316	79.0	84	21.0	0.79	0.41
(16) เปลือกหอยไม่มีประโยชน์ต่อระบบนิเวศ ชายทะเล	44	11.0	356	89.0	0.89	0.31
(17) การพังทลายของชายหาดไม่เกี่ยวข้องกับ การปลูกสร้างสิ่งก่อสร้างต่างๆ	76	19.0	324	81.0	0.81	0.39
(18) ต้นไม้และพืชพรรณตามธรรมชาติรอบ เกาะเสม็ดช่วยป้องกันการพังทลายและ การสูญเสียหน้าดินได้	378	94.5	22	5.5	0.95	0.23
(19) ป่าชายเลนมีความสำคัญต่อสัตว์น้ำวัยอ่อน	381	95.2	19	4.8	0.95	0.21
(20) จำนวนนักท่องเที่ยวที่มากเกินไป ก่อให้เกิด ปัญหาสิ่งแวดล้อมทั้งในส่วนของการทำลาย ทรัพยากรนันทนาการ การเกิดขยะ น้ำเสีย อากาศเสีย ฯลฯ	349	87.2	51	12.8	0.87	0.33

ตารางที่ 10 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

(N = 400)

ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	จำนวน	ร้อยละ
มีความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมน้อย (0 – 7 คะแนน)	-	-
มีความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมปานกลาง (8 – 13 คะแนน)	17	4.3
มีความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมาก (14 – 20 คะแนน)	383	95.8
$\bar{x} = 17.01$; $SD. = 1.90$		

ส่วนที่ 1.4 ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้และพฤติกรรมเกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม

การรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม

แบ่งตามประเด็นการศึกษา 3 ด้าน ดังต่อไปนี้

1) ด้านชีวกายภาพ

การรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านชีวกายภาพ ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 41.8, 50.0, 42.0 และ 38.0 รับรู้ในระดับจริงอย่างยิ่งว่า การขุด ซีดเขียนต้นไม้ และขีดหินที่พบ มีมากจนทำลายความสวยงามตามธรรมชาติของเกาะเสม็ด มีนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น ทำให้ขยะบนเกาะเสม็ดมีปริมาณมากขึ้น มีการปล่อยน้ำเสียจากบังกะโล และร้านอาหารลงสู่พื้นที่ธรรมชาติมากขึ้น ทำให้หาดทรายบนเกาะเสม็ดไม่ขาวสะอาด และมีการปล่อยน้ำเสียจากบังกะโล และร้านอาหารลงสู่พื้นที่ธรรมชาติมากขึ้น ทำให้น้ำทะเลที่เกาะเสม็ดไม่ใสสะอาด ร้อยละ 34.5, 47.0 และ 51.8 รับรู้ในระดับจริงว่า ขยะในทะเลบริเวณเกาะเสม็ดมากจนทำให้น้ำทะเลสกปรก เรือเร็วและสกูตเตอร์ที่ให้บริการแก่นักท่องเที่ยวทำให้มีคราบน้ำมันบริเวณชายหาดมากขึ้น และ การจอดเรือที่ไม่เป็นระเบียบบริเวณหน้าหาด บดบังทัศนียภาพ ร้อยละ 46.0 รับรู้ในระดับไม่แน่ใจว่า กิจกรรมทางน้ำ เช่น การเล่นสกูตเตอร์ เรือเร็ว บานาน่าโบ๊ท ทำให้น้ำทะเลขุ่นมากขึ้น

2) ด้านเศรษฐกิจ

การรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านเศรษฐกิจ ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 52.0 รับรู้ในระดับจริงอย่างยิ่งว่า การมาเยือนของนักท่องเที่ยวทำให้ราคาอาหารทะเลบนเกาะเสม็ดสูงขึ้น ร้อยละ 49.0, 52.0, 55.0, 60.5, 37.8 และ 56.0 รับรู้ในระดับจริงว่า การมาเยือนของนักท่องเที่ยว ทำให้เกิดอาชีพใหม่ๆ เช่น หมอนวดแผนโบราณ บริการสักตัว บริการรถรับส่ง ฯลฯ แก่คนท้องถิ่นบนเกาะ การท่องเที่ยวบนเกาะเสม็ดทำให้เกิดการจ้างงานคนท้องถิ่นมากขึ้น การท่องเที่ยวบนเกาะเสม็ดทำให้เศรษฐกิจของชุมชนดีขึ้น การท่องเที่ยวบนเกาะเสม็ดทำให้เกิดธุรกิจขนาดเล็กมากขึ้น เช่น ร้านให้เช่าอุปกรณ์ตกปลา ฯลฯ การที่เกาะเสม็ดเป็นแหล่งท่องเที่ยว ทำให้คนที่อาศัยบนเกาะเสม็ดที่มีได้ประกอบอาชีพด้านการท่องเที่ยวต้องซื้อสินค้าต่างๆ ในราคาที่สูงกว่าราคาในท้องตลาดทั่วไป และ การที่เกาะเสม็ดเป็นแหล่งท่องเที่ยว ทำให้มีการแข่งขันกันของภาคธุรกิจในพื้นที่มากขึ้น

3) ด้านสังคม

การรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านสังคม ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 35.8, 49.8, 42.5, 52.5, 60.3, 43.5, 53.5 และ 44.5 รับรู้ในระดับจริงว่า เสียงของเรือเร็ว สก๊อตเตอร์ บานาน่าโบ๊ท มิได้รบกวนการพักผ่อนของนักท่องเที่ยว การจอดเรือที่ไม่เป็นระเบียบบริเวณหน้าหาด รบกวนการเล่นน้ำของนักท่องเที่ยว การก่อสร้างที่ไม่กลมกลืนกับธรรมชาติของร้านค้าและที่พักอาศัย ทำให้ทัศนียภาพบนเกาะเสม็ดด้อยลง กิจกรรมการท่องเที่ยวบนเกาะเสม็ดทำให้คนต่างถิ่นย้ายเข้ามาประกอบอาชีพด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่มากขึ้น การที่เกาะเสม็ดเป็นแหล่งท่องเที่ยวทำให้มีการก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกในชุมชนมากขึ้น การท่องเที่ยวบนเกาะเสม็ด ทำให้ค่านิยมในชุมชนท้องถิ่นเปลี่ยนไป เช่น วัยรุ่นนิยมเลียนแบบการแต่งกายและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว การท่องเที่ยวบนเกาะเสม็ดทำให้ ผู้ที่ประกอบอาชีพดั้งเดิมของชุมชนที่อาศัยอยู่บนเกาะเสม็ด เช่น อาชีพประมง เปลี่ยนมาประกอบอาชีพด้านการท่องเที่ยว และการเปิดให้เกาะเสม็ดเป็นแหล่งท่องเที่ยวทำให้คนท้องถิ่นและคนไทยรักและช่วยดูแลเกาะเสม็ดมากขึ้น ร้อยละ 33.3, 58.8 และ 55.0 รับรู้ในระดับไม่แน่ใจว่า มีการตั้งเต็นท์บริเวณชายหาด นอกพื้นที่ที่กำหนด มากจนเป็นอุปสรรคต่อการประกอบกิจกรรมของนักท่องเที่ยวอื่นๆ การ

ทองที่ยวบนเกาะเสม็ด ส่งผลให้ปริมาณการเกิดอาชญากรรมลดลง และ การทองที่ยวบนเกาะเสม็ด ส่งผลให้มีปริมาณการค้าประเวณี ในพื้นที่เกาะเสม็ดเพิ่มขึ้น (รายละเอียดตามตารางที่ 11)

สรุปได้ว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 57.8 ระบุว่าเกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมด้านชีวกายภาพมาก รองลงมาร้อยละ 42.0 ระบุว่าเกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมด้านชีวกายภาพปานกลาง และร้อยละ 0.3 ระบุว่าเกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมด้านชีวกายภาพน้อย นักทองที่ยวบนส่วนใหญ่ร้อยละ 98.0 ระบุว่าเกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมด้านเศรษฐกิจปานกลาง และร้อยละ 2.0 ระบุว่าเกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมด้านเศรษฐกิจมาก นักทองที่ยวบนส่วนใหญ่ร้อยละ 59.0 ระบุว่าเกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมด้านสังคมมาก และร้อยละ 41.0 ระบุว่าเกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมด้านสังคมปานกลาง โดยรวมนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 53.3 ระบุว่าเกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมมาก และร้อยละ 46.8 ระบุว่าเกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมปานกลาง โดยมีคะแนนเฉลี่ย 88.35 (รายละเอียดตามตารางที่ 12)

ตารางที่ 11 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยว จำแนกตามการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมเป็นรายข้อ

(N = 400)

การรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม	จริงอย่างยิ่ง		จริง		ไม่แน่ใจ		ไม่จริง		ไม่จริงอย่างยิ่ง		\bar{X}	SD.	การแปลผล ระดับการรับรู้
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
ด้านชีวกายภาพ													
(1) การขุด ขีดเขียนต้นไม้ และขีดหินที่ท่านพบ มีมากจนทำลายความสวยงามตามธรรมชาติของเกาะเสม็ด	167	41.8	157	39.3	62	15.5	13	3.3	1	0.3	4.19	0.83	มาก
(3) มีนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น ทำให้ขยะบนเกาะเสม็ดมีปริมาณมากขึ้น	200	50.0	155	38.8	32	8.0	10	2.5	3	0.8	4.35	0.79	มาก
(4) ขยะในทะเลบริเวณเกาะเสม็ดมากจนทำให้ น้ำทะเลสกปรก	102	25.5	138	34.5	111	27.8	47	11.8	2	0.5	3.73	0.99	มาก
(5) กิจกรรมทางน้ำ เช่น การเล่นสกุตเตอร์ เรือเร็ว บานาน่าโบ๊ท ทำให้น้ำทะเลขุ่นมากขึ้น	36	9.1	101	25.3	184	46.0	77	19.3	2	0.5	3.22	0.89	ปานกลาง
(6) เรือเร็วและสกุตเตอร์ที่ให้บริการแก่นักท่องเที่ยวทำให้มีคราบน้ำมันบริเวณชายหาดมากขึ้น	6	1.5	188	47.0	135	33.8	12	3.0	2	0.5	3.75	0.77	มาก
(9) การจอดเรือที่ไม่เป็นระเบียบบริเวณหน้าหาด บดบังทัศนียภาพ	123	30.8	207	51.8	36	9.0	33	8.3	1	0.3	4.05	0.87	มาก

ตารางที่ 11 (ต่อ)

การรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม	จริงอย่างยิ่ง		จริง		ไม่แน่ใจ		ไม่จริง		ไม่จริงอย่างยิ่ง		\bar{X}	SD.	การแปลผลระดับการรับรู้
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
(10) มีการปล่อยน้ำเสียจากบึงกะโล และร้านอาหารลงสู่พื้นที่ธรรมชาติมากขึ้นทำให้หาดทราย บนเกาะเสม็ดไม่ขาวสะอาด	168	42.0	131	32.8	87	21.8	11	2.8	3	0.8	4.13	0.90	มาก
(11) มีการปล่อยน้ำเสียจากบึงกะโล และร้านอาหารลงสู่พื้นที่ธรรมชาติมากขึ้น ทำให้น้ำทะเลที่เกาะเสม็ดไม่ใสสะอาด	152	38.0	144	36.0	85	21.3	16	4.0	3	0.8	4.07	0.90	มาก
<u>ด้านเศรษฐกิจ</u>													
(13) การมาเยือนของนักท่องเที่ยว ทำให้เกิดอาชีพใหม่ๆ เช่น หมอนวดแผนโบราณ บริการสักตัว บริการรถรับส่ง ฯลฯ แก่คนท้องถิ่นบนเกาะเสม็ด	171	42.8	196	49.0	24	6.0	6	1.5	3	0.8	4.32	0.72	น้อย
(14) การท่องเที่ยวบนเกาะเสม็ดทำให้เกิดการจ้างงานคนท้องถิ่นมากขึ้น	151	37.8	188	47.0	52	13.0	9	2.3	-	-	4.20	0.75	น้อย
(16) การมาเยือนของนักท่องเที่ยวทำให้ราคาอาหารทะเลบนเกาะเสม็ดสูงขึ้น	208	52.0	154	38.5	33	8.3	4	1.0	1	0.3	4.41	0.71	มาก

ตารางที่ 11 (ต่อ)

การรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม	จริงอย่างยิ่ง		จริง		ไม่แน่ใจ		ไม่จริง		ไม่จริงอย่างยิ่ง		\bar{X}	SD.	การแปลผล ระดับการรับรู้
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
(17) การท่องเที่ยวบนเกาะเสม็ดทำให้เศรษฐกิจของชุมชนดีขึ้น	121	30.3	220	55.0	57	14.3	2	0.5	-	-	4.15	0.67	น้อย
(18) การท่องเที่ยวบนเกาะเสม็ดทำให้เกิดธุรกิจขนาดเล็กมากขึ้น เช่น ร้านให้เช่าอุปกรณ์ตกปลา ฯลฯ	115	28.8	242	60.5	42	10.5	-	-	1	0.3	4.18	0.62	น้อย
(19) การที่เกาะเสม็ดเป็นแหล่งท่องเที่ยวทำให้คนที่อาศัยบนเกาะเสม็ดที่มีได้ประกอบอาชีพ ด้านการท่องเที่ยวต้องซื้อสินค้าต่างๆ ในราคาที่สูงกว่าราคาในท้องตลาดทั่วไป	112	28.0	151	37.8	111	27.8	23	5.8	3	0.8	3.87	0.92	มาก
(21) การที่เกาะเสม็ดเป็นแหล่งท่องเที่ยวทำให้มีการแข่งขันกันของภาคธุรกิจในพื้นที่มากขึ้น	114	28.5	224	56.0	55	13.8	6	1.5	1	0.3	4.11	0.70	มาก
<u>ด้านสังคม</u>													
(2) มีการตั้งเต็นท์บริเวณชายหาดนอกพื้นที่ที่กำหนดมากจนเป็นอุปสรรคต่อการประกอบกิจกรรมของนักท่องเที่ยวอื่นๆ	49	12.3	165	41.3	133	33.3	49	12.3	4	1.0	3.52	0.90	มาก
(7) เสียงของเรือเร็ว สกูตเตอร์ บานาน่าโบ๊ท มิได้รับกวนการพักผ่อนของท่าน	36	9.0	143	35.8	70	17.5	118	29.5	33	8.3	3.08	1.16	น้อย

ตารางที่ 11 (ต่อ)

การรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม	จริงอย่างยิ่ง		จริง		ไม่แน่ใจ		ไม่จริง		ไม่จริงอย่างยิ่ง		\bar{X}	SD.	การแปลผลระดับการรับรู้
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
(8) การจอดเรือที่ไม่เป็นระเบียบบริเวณหน้าหาดบริเวณการเล่นน้ำของท่าน	98	24.5	199	49.8	50	12.5	50	12.5	3	0.8	3.85	0.96	มาก
(12) การก่อสร้างที่ไม่กลมกลืนกับธรรมชาติของร้านค้าและที่พักอาศัย ทำให้ทัศนียภาพบนเกาะเสม็ดดูอึดอัด	161	40.3	170	42.5	42	10.5	24	6.0	3	0.8	4.16	0.89	มาก
(15) กิจกรรมการท่องเที่ยวบนเกาะเสม็ดทำให้คนต่างถิ่นย้ายเข้ามาประกอบอาชีพด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่มากขึ้น	94	23.5	210	52.5	91	22.8	5	1.3	-	-	3.98	0.72	มาก
(20) การที่เกาะเสม็ดเป็นแหล่งท่องเที่ยวทำให้มีการก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกในชุมชนมากขึ้น	89	22.3	241	60.3	60	15.0	9	2.3	1	0.3	4.02	0.70	น้อย
(22) การท่องเที่ยวบนเกาะเสม็ด ส่งผลให้มีปริมาณการค้าประเวณี ในพื้นที่เกาะเสม็ดเพิ่มขึ้น	53	13.3	114	28.5	220	55.0	9	2.3	4	1.0	3.51	0.79	มาก
(23) การท่องเที่ยวบนเกาะเสม็ด ส่งผลให้ปริมาณการเกิดอาชญากรรมลดลง	6	1.5	33	8.3	235	58.8	94	23.5	32	8.0	2.72	0.79	ปานกลาง

ตารางที่ 11 (ต่อ)

การรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม	จริงอย่างยิ่ง		จริง		ไม่แน่ใจ		ไม่จริง		ไม่จริงอย่างยิ่ง		\bar{X}	SD.	การแปลผลระดับการรับรู้
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
(24) การท่องเที่ยวบนเกาะเสม็ด ทำให้ค่านิยมในชุมชนท้องถิ่นเปลี่ยนแปลงไป เช่น วัยรุ่นนิยมเลียนแบบการแต่งกาย และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว	45	11.3	174	43.5	157	39.3	23	5.8	1	0.3	3.60	0.77	มาก
(25) การท่องเที่ยวบนเกาะเสม็ดทำให้ ผู้ที่ประกอบอาชีพดั้งเดิมของชุมชนที่อาศัยอยู่บนเกาะเสม็ด เช่น อาชีพประมง เปลี่ยนมาประกอบอาชีพด้านการท่องเที่ยว	56	14.0	214	53.5	121	30.3	9	2.3	-	-	3.79	0.70	มาก
(26) การเปิดให้เกาะเสม็ดเป็นแหล่งท่องเที่ยวทำให้คนท้องถิ่นและคนไทยรักและช่วยดูแลเกาะเสม็ด มากขึ้น	36	9.0	114	28.5	178	44.5	55	13.8	17	4.3	3.24	0.95	น้อย

ตารางที่ 12 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบ
สิ่งแวดล้อม

		(N = 400)	
การรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม		จำนวน	ร้อยละ
<u>ด้านชีวกายภาพ</u>			
รับรู้ที่เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมน้อย (0 – 13 คะแนน)		1	0.3
รับรู้ที่เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมปานกลาง (14 – 26 คะแนน)		168	42.0
รับรู้ที่เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมมาก (27 – 40 คะแนน)		231	57.8
$\bar{X} = 27.34$; SD. = 3.82			
<u>ด้านเศรษฐกิจ</u>			
รับรู้ที่เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมน้อย (0 – 11 คะแนน)		-	-
รับรู้ที่เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมปานกลาง (12 – 23 คะแนน)		392	98.0
รับรู้ที่เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมมาก (24 – 35 คะแนน)		8	2.0
$\bar{X} = 19.54$; SD. = 2.03			
<u>ด้านสังคม</u>			
รับรู้ที่เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมน้อย (0 – 18 คะแนน)		-	-
รับรู้ที่เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมปานกลาง (19 – 36 คะแนน)		164	41.0
รับรู้ที่เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมมาก (37 – 55 คะแนน)		236	59.0
$\bar{X} = 37.34$; SD. = 3.72			
<u>รวมทั้ง 3 ด้าน</u>			
รับรู้ที่เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมน้อย (0 – 43 คะแนน)		-	-
รับรู้ที่เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมปานกลาง (44 – 87 คะแนน)		187	46.8
รับรู้ที่เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมมาก (88 - 130 คะแนน)		213	53.3
$\bar{X} = 88.35$; SD. = 7.61			

พฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

แบ่งตามประเด็นการศึกษา 3 ด้าน ดังต่อไปนี้

1) ด้านชีวกายภาพ

พฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านชีวกายภาพ ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 99.0, 95.5, 90.0, 85.8, 68.0 และ 69.0 ไม่ปฏิบัติ ในเรื่องต่อไปนี้ ชุด ชีดเขียนต้นไม้ ขีดหินบนเกาะเสม็ด ทิ้งขยะลงบนพื้นที่และตามเส้นทางเดินรถขณะที่เดินหรือใช้บริการรถรับ-ส่งระหว่างหาด/อ่าว เลือกตั้งเต็นท์บริเวณชายหาด นอกพื้นที่กางเต็นท์ที่กำหนด กำจัดวัชพืชบริเวณแนวชายหาดออกก่อนตั้งเต็นท์พักผ่อน ใช้บริการเรือเร็ว/สกูตเตอร์/บานาน่าโบ๊ท ขณะท่องเที่ยวบนเกาะ และดักเตือนบุคคลอื่นที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม เช่น ทิ้งขยะนอกภาชนะรองรับขยะ

2) ด้านเศรษฐกิจ

พฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านเศรษฐกิจ ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 75.5 ปฏิบัติ ในเรื่อง ซื้อและรับประทานอาหารทะเลแม้ราคาจะไม่ยุติธรรม ร้อยละ 84.5 และ 50.8 ไม่ปฏิบัติในเรื่องดังต่อไปนี้ ใช้บริการหมอนวดแผนโบราณ/สักตัว/ถักผม และ ซื้อของฝากของท้องถิ่น เช่น อาหารทะเลแปรรูปกลับไปฝากเพื่อนๆ หรือครอบครัว

3) ด้านสังคม

พฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านสังคม ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 60.0 และ 81.8 ไม่ปฏิบัติในเรื่องดังต่อไปนี้ ใช้บริการเรือที่จอดอยู่บริเวณหน้าหาด และ ใช้บริการผู้ประกอบการที่เป็นคนต่างถิ่นมากกว่าผู้ประกอบการที่เป็นคนท้องถิ่น (รายละเอียดตามตารางที่ 13)

สรุปได้ว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 86.5 มีพฤติกรรมที่ช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมปานกลาง รองลงมาร้อยละ 11.3 มีพฤติกรรมที่ช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมมาก และกลุ่มที่น้อยที่สุดร้อยละ 2.3 มีพฤติกรรมที่ช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมน้อย โดยคะแนนเฉลี่ย 7 (รายละเอียดตามตารางที่ 14)

ตารางที่ 13 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามพฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม
เป็นรายข้อ

(N = 400)

พฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	ปฏิบัติ		ไม่ปฏิบัติ		\bar{X}	SD.
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
<u>ด้านชีวกายภาพ</u>						
(1) ชูด ชีดเขียนต้นไม้ ขีดหินบนเกาะ	4	1.0	396	99.0	0.99	0.10
(2) ทิ้งขยะลงบนพื้นที่และตามเส้นทางเดินรถ ขณะที่เดิน หรือ ใช้บริการรถรับ-ส่งระหว่าง หาด/อ่าว	18	4.5	382	95.5	0.96	0.21
(3) เลือกตั้งเต็นท์บริเวณชายหาด นอกพื้นที่ กางเต็นท์ที่กำหนด	40	10.0	360	90.0	0.90	0.30
(4) กำจัดวัชพืชบริเวณแนวชายหาดออกก่อน ตั้งเต็นท์พักแรม	57	14.2	343	85.8	0.86	0.35
(5) ใช้บริการเรือเร็ว/สกูตเตอร์/บานาน่าโบ๊ท ขณะที่ท่องเที่ยวบนเกาะ	128	32.0	272	68.0	0.68	0.47
(11) ดักเตือนบุคคลอื่นที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม เช่น ทิ้งขยะนอกภาชนะรองรับขยะ	124	31.0	276	69.0	0.60	0.49
<u>ด้านเศรษฐกิจ</u>						
(7) ใช้บริการหมอนวดแผนโบราณ/สักตัว/ถักผม	62	15.5	338	84.5	0.85	0.36
(8) ซื้อและรับประทานอาหารทะเลแม้ราคาจะ ไม่ยุติธรรม	98	24.5	302	75.5	0.25	0.43
(9) ซื้อของฝากของท้องถิ่น เช่น อาหารทะเล แปรรูปกลับไปฝากเพื่อนๆ หรือครอบครัว	197	49.2	203	50.8	0.51	0.50
<u>ด้านสังคม</u>						
(6) ใช้บริการเรือที่จอดอยู่บริเวณหน้าหาด	160	40.0	240	60.0	0.82	0.39
(10) ใช้บริการผู้ประกอบการที่เป็นคนต่างถิ่น มากกว่าผู้ประกอบการที่เป็นคนท้องถิ่น	73	18.2	327	81.8	0.69	0.46

ตารางที่ 14 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามพฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

(N = 400)

พฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	จำนวน	ร้อยละ
มีพฤติกรรมที่ช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมน้อย (0 – 4 คะแนน)	9	2.3
มีพฤติกรรมที่ช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมปานกลาง (5 – 8 คะแนน)	346	86.5
มีพฤติกรรมที่ช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมมาก (9 - 11 คะแนน)	45	11.3
$\bar{x} = 7.00$; $SD. = 1.30$		

ส่วนที่ 1.5 ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมบนเกาะเสม็ด

แบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย ได้มีคำถามปลายเปิดให้นักท่องเที่ยวแสดงความคิดเห็นเสนอแนะการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมบนเกาะเสม็ด ซึ่งผู้วิจัยได้ประมวลข้อเสนอแนะดังกล่าวแล้ว พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 35.2 เสนอแนะว่า ควรมีการจัดการด้านขยะ เช่น จัดที่รองรับเพิ่มขึ้น เพิ่มเจ้าหน้าที่เก็บขยะ มีระบบกำจัดขยะ ทุกฝ่ายช่วยกันเก็บขยะ มีป้ายเตือน ฯลฯ รองลงมาร้อยละ 16.9 เสนอแนะว่า ควรมีการจัดระเบียบบนเกาะและชายหาด (zoning) พยายามรักษาสภาพเดิม ๆ ไว้ คือ พัฒนาควบคู่กับการอนุรักษ์ เช่น วางแผน/ปรับปรุงระเบียบการตั้งที่พักให้กลมกลืนกับธรรมชาติ แยกที่พักแรมออกจากที่ประกอบกิจกรรม จัดที่นั่งให้เป็นระเบียบ ฯลฯ และความคิดเห็นที่นักท่องเที่ยวเสนอแนะน้อยที่สุดร้อยละ 0.3 มี 5 ข้อเสนอ คือ ตรวจสอบความสะอาดของร้านค้า ช่วยกันประหยัด เช่น จำกัดการใช้ไฟฟ้า/น้ำ นำเงินที่ได้จากการเก็บค่าธรรมเนียมมาดูแลเกาะเสม็ด ให้ผู้ประกอบการดูแลพื้นที่ของตนเองให้สะอาด และ ควรมีช่วงเวลาปิดเกาะ เพื่อให้เกาะฟื้นฟูตัวเอง (รายละเอียดตามตารางที่ 15)

ตารางที่ 15 จำนวนและร้อยละของข้อเสนอแนะจากนักท่องเที่ยวในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมบนเกาะเสม็ด

ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม	จำนวน	ร้อยละ
(1) ควรมีการจัดการด้านขยะ เช่น จัดที่รองรับเพิ่มขึ้น เพิ่มเจ้าหน้าที่เก็บขยะ มีระบบกำจัดขยะ ทุกฝ่ายช่วยกันเก็บขยะ มีป้ายเตือน ฯลฯ	106	35.2
(2) ควบคุมราคาสินค้าและบริการให้มีราคายุติธรรม เช่น ที่พัก ร้านอาหาร	32	10.6
(3) ควรมีการจัดระเบียบบนเกาะและชายหาด (zoning) พยายามรักษาสภาพเดิมๆ ไว้ คือ พัฒนาควบคู่กับการอนุรักษ์ เช่น วางแผน/ปรับปรุงระเบียบการตั้งที่พักให้กลมกลืนกับธรรมชาติ แยกที่พักแรมออกจากที่ประกอบกิจกรรม จัดที่นั่งให้เป็นระเบียบ ฯลฯ	51	16.9
(4) ร่นระยะของร้านค้า รีสอร์ทให้ออกห่างจากชายหาด และไม่ควรมีขายของบนชายหาด	9	3.0
(5) ตรวจสอบความสะอาดของร้านค้า	1	0.3
(6) ผู้ประกอบการไม่ควรเลือกปฏิบัติระหว่างนักท่องเที่ยวชาวไทยกับนักท่องเที่ยวต่างชาติ ควรเอาใจใส่นักท่องเที่ยวให้มากขึ้น ไม่เอาเปรียบนักท่องเที่ยว	6	2.0
(7) จำกัดการพัฒนาสิ่งปลูกสร้าง	3	1.0
(8) แบ่งเขตเล่นน้ำกับเขตจอด/แล่นเรือ เรือไม่ควรจอดเทียบตามชายหาดต่าง ๆ ควรกำหนดจุดขึ้นลงชัดเจน	10	3.3
(9) ช่วยกันประหยัด เช่น จำกัดการใช้ไฟฟ้า/น้ำ	1	0.3
(10) ทุกฝ่ายร่วมมือกันอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างจริงจัง และสร้างจิตสำนึก ให้ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	19	6.3
(11) เจ้าหน้าที่ของรัฐควรดูแลนักท่องเที่ยว เช่น ให้คำแนะนำ ดูแลความปลอดภัย จัดทำป้ายสื่อความหมายต่างๆ ให้บริการขั้นพื้นฐาน	21	7.0
(12) พัฒนาสาธารณูปโภคให้ดีขึ้น เช่น ปรับปรุงถนน มีน้ำดื่ม/น้ำใช้เพียงพอ มีไฟฟ้า ฯลฯ	13	4.3

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม	จำนวน	ร้อยละ
(13) ควบคุมเสียงของบาร์ต่าง ๆ และเสียงของนักท่องเที่ยว	2	0.7
(14) นำเงินที่ได้จากการเก็บค่าธรรมเนียมมาดูแลเกาะเสม็ด	1	0.3
(15) ให้ความสำคัญพร้อมกับนักท่องเที่ยวต่างชาติ เช่น ค่าธรรมเนียม ควรเท่ากับนักท่องเที่ยวชาวไทย	2	0.7
(16) ควบคุมการกำจัด/บำบัดน้ำเสีย	5	1.7
(17) จำกัดจำนวนผู้ประกอบการบนเกาะ	5	1.7
(18) ให้ผู้ประกอบการดูแลพื้นที่ของตนเองให้สะอาด	1	0.3
(19) ควรมีมาตรการ บทลงโทษ อย่างเข้มงวดจริงจังกับผู้ประกอบการ และนักท่องเที่ยวที่สร้างผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	6	2.0
(20) ควบคุมปริมาณนักท่องเที่ยว	2	0.7
(21) จำกัดรถยนต์รับจ้าง เพราะมีปัญหาต่อการเดินเท้าของ นักท่องเที่ยว	2	0.7
(22) ไม่ควรมี/ลดปริมาณเรือเร็ว บานาน่าโบ๊ท และสกูตเตอร์	2	0.7
(23) ควรมีช่วงเวลาปิดเกาะ เพื่อให้เกาะฟื้นฟูตัวเอง	1	0.3
รวม	301	100.0

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ

ส่วนที่ 2.1 ข้อมูลภูมิหลังของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด รายได้ และภูมิลำเนา ลักษณะการประกอบกิจการ และระยะเวลาในการประกอบกิจการ

ส่วนที่ 2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม การให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

ส่วนที่ 2.3 ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้และพฤติกรรมเกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม

ส่วนที่ 2.4 ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมบนเกาะเสม็ด

ส่วนที่ 2.1 ข้อมูลภูมิหลังของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว

เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด รายได้ ภูมิลำเนา

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวร้อยละ 61.9 เป็นเพศหญิง และร้อยละ 38.1 เป็นเพศชาย อายุของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 42.9 มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี รองลงมาร้อยละ 21.4 มีอายุระหว่าง 21-30 ปี และกลุ่มที่น้อยที่สุดร้อยละ 2.4 มีอายุระหว่าง 51-60 ปี โดยมีอายุเฉลี่ย 31.88 ปี ระดับการศึกษาสูงสุดของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 61.9 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. รองลงมาร้อยละ 23.8 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี และกลุ่มที่น้อยที่สุดร้อยละ 4.8 จบการศึกษากว่าระดับปริญญาตรี รายได้ของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวร้อยละ 31.0 มีรายได้ต่ำ คือต่ำกว่าหรือเท่ากับ 21,526 บาทต่อเดือน และร้อยละ 14.3 มีรายได้สูง คือสูงกว่า 21,526 บาทต่อเดือน โดยมีผู้ไม่ตอบจำนวน 23 ราย คิดเป็นร้อยละ 54.7 โดยมีรายได้เฉลี่ย 21,526.32 บาทต่อ

เดือน ภูมิภาคของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวอยู่นอกจังหวัดระยอง และอยู่ในจังหวัดระยอง ในอัตราส่วนที่เท่ากัน คือ ร้อยละ 50.0 (รายละเอียดตามตารางที่ 16)

ตารางที่ 16 จำนวนและร้อยละของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวจำแนกตามภูมิภาค

	(N = 42)	
ลักษณะภูมิภาค	จำนวน	ร้อยละ
<u>เพศ</u>		
ชาย	16	38.1
หญิง	26	61.9
<u>อายุ (ปี)</u>		
≤ 20	7	16.7
21 - 30	9	21.4
31 - 40	18	42.9
51- 60	1	2.4
> 60	2	4.8
$\bar{x} = 31.88; SD. = 14.91$		
<u>ระดับการศึกษาสูงสุด</u>		
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	26	61.9
อนุปริญญา/อาชีวศึกษา /เทียบเท่า	4	9.5
ปริญญาตรี	10	23.8
สูงกว่าปริญญาตรี	2	4.8
<u>รายได้</u>		
รายได้ต่ำ (≤ 21,526 บาท)	13	31.0
รายได้สูง (>21,526 บาท)	6	14.3
ไม่ตอบ	23	54.7
$\bar{x} = 21,526.32; SD. = 18,370.78$		
<u>ภูมิภาค</u>		
ในจังหวัดระยอง	21	50.0
นอกจังหวัดระยอง	21	50.0

ลักษณะการประกอบกิจการ และระยะเวลาในการประกอบกิจการ

ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะการประกอบกิจการของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 40.5 มีทั้งรีสอร์ท/บังกะโล/ที่พัก และร้านอาหาร รองลงมาร้อยละ 35.7 มีเฉพาะร้านอาหาร และกลุ่มที่น้อยที่สุดร้อยละ 23.80 มีเฉพาะรีสอร์ท/บังกะโล/ที่พัก ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 64.3 มีระยะเวลาในการประกอบกิจการบนเกาะเสม็ดน้อย คือระหว่าง 1-17 ปี รองลงมาร้อยละ 28.6 มีระยะเวลาในการประกอบกิจการบนเกาะเสม็ดปานกลาง คือระหว่าง 18-33 ปี และกลุ่มที่น้อยที่สุดร้อยละ 7.1 มีระยะเวลาในการประกอบกิจการบนเกาะเสม็ดมาก คือมากกว่า 34 ปี โดยระยะเวลาในการประกอบกิจการบนเกาะเสม็ดเฉลี่ย 13.74 ปี (รายละเอียดตามตารางที่ 17)

ตารางที่ 17 จำนวนและร้อยละของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวจำแนกตามลักษณะการประกอบกิจการ และระยะเวลาในการประกอบกิจการ

	(N = 42)	
<u>ลักษณะการประกอบกิจการและระยะเวลาในการประกอบกิจการ</u>	จำนวน	ร้อยละ
<u>ลักษณะการประกอบกิจการ</u>		
ร้านอาหาร	15	35.7
รีสอร์ท/บังกะโล/ที่พัก	10	23.8
รีสอร์ท/บังกะโล/ที่พัก และร้านอาหาร	17	40.5
<u>ระยะเวลาในการประกอบกิจการ</u>		
น้อย (1-17 ปี)	27	64.3
ปานกลาง (18-33 ปี)	12	28.6
มาก (≥ 34 ปี)	3	7.1
$\bar{X} = 13.74$; SD. = 13.21		

ส่วนที่ 2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม การให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม

ประกอบด้วย การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม และสื่อที่ให้ข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม

การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมพบว่า ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวร้อยละ 85.7 เคยได้รับ และร้อยละ 14.3 ไม่เคยได้รับ โดยได้รับเฉลี่ย 10 ครั้ง สื่อที่ให้ข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม ส่วนใหญ่ร้อยละ 21.9 คือ หนังสือพิมพ์/วารสารท่องเที่ยว และวิทยุ/โทรทัศน์ เท่ากัน รองลงมาร้อยละ 20.6 คือ เจ้าหน้าที่เกาะเสม็ด และกลุ่มที่น้อยที่สุดร้อยละ 1.5 คือ จากผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวรายอื่น (รายละเอียดตามตารางที่ 18)

ตารางที่ 18 จำนวนและร้อยละของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวจำแนกตามการรับรู้ข่าวสาร และสื่อที่ให้ข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม

การรับรู้ข่าวสารและสื่อที่ให้ข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม	จำนวน	ร้อยละ
การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม		
ไม่เคย	6	14.3
เคย	36	85.7
รวม	42	100.0

$$\bar{x} = 10; \quad SD. = 22.93$$

สื่อที่ให้ข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม

เพื่อน/ญาติ	8	11.8
หนังสือพิมพ์/วารสารท่องเที่ยว	19	27.9
วิทยุ/โทรทัศน์	19	27.9
บริษัทท่องเที่ยว	2	2.9

ตารางที่ 18 (ต่อ)

การรับรู้ข่าวสารและสื่อที่ให้ข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม	จำนวน	ร้อยละ
เจ้าหน้าที่เกาะเสม็ด	14	20.6
อินเตอร์เน็ต	3	4.4
ตนเอง	2	2.9
ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวรายอื่น	1	1.5
รวม	68	100.0

การให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

การให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมพบว่า ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 71.4 เห็นว่า การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมีความสำคัญอย่างยิ่ง รองลงมาร้อยละ 26.2 เห็นว่าการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมีความสำคัญ และกลุ่มที่น้อยที่สุดร้อยละ 2.4 เห็นว่าการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมไม่มีความสำคัญ (รายละเอียดตามตารางที่ 19)

ตารางที่ 19 จำนวนและร้อยละของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวจำแนกตามการให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

การให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	จำนวน	ร้อยละ
การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมีความสำคัญอย่างยิ่ง	30	71.4
การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมีความสำคัญ	11	26.2
การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมไม่มีความสำคัญ	1	2.4

(N = 42)

ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ผลการศึกษาพบว่าผู้ประกอบการด้านท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 97.6, 100.0, 57.1, 90.5, 81.0, 76.2, 90.5, 54.8, 64.3, 85.7, 90.5, 95.2, 90.5, 92.9, 59.5, 76.2, 69.0, 95.2, 92.9 และ 88.1 ตอบถูกในคำถามข้อ 1 – 20 ตามลำดับ (รายละเอียดตามตารางที่ 20)

สรุปได้ว่า ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวร้อยละ 88.1 มีความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมาก และร้อยละ 11.9 มีความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมปานกลาง โดยมีคะแนนเฉลี่ย 16.45 (รายละเอียดตามตารางที่ 21)

ตารางที่ 20 จำนวนและร้อยละของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวจำแนกตามความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเป็นรายข้อ

(N = 42)

ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	ใช่		ไม่ใช่		\bar{X}	SD.
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
(1) สิ่งแวดล้อม หมายถึง ทุกสิ่งที่อยู่รอบตัวเรา ทั้งสิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิต	41	97.6	1	2.4	0.98	0.15
(2) พฤติกรรมของมนุษย์ส่งผลต่อสิ่งแวดล้อม ทั้งทางบวกและลบ ทั้งทางตรงและทางอ้อม	42	100.0	-	-	1.00	0.00
(3) การพัฒนาทุกกรณีจำเป็นต้องใช้ทรัพยากร ธรรมชาติเป็นวัตถุดิบ	24	57.1	18	42.9	0.57	0.50
(4) การใช้ทรัพยากรมากเกินไปจนเกินขีดความสามารถที่ธรรมชาติจะรับได้ ก่อให้เกิดภัย ต่อตัวมนุษย์เอง	38	90.5	4	9.5	0.90	0.30
(5) การอนุรักษ์ หมายถึง การเก็บรักษา ทรัพยากรธรรมชาติทุกชนิดไว้โดยไม่มี การใช้ประโยชน์	8	19.0	34	81.0	0.81	0.40

ตารางที่ 20 (ต่อ)

ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	ใช่		ไม่ใช่		\bar{X}	SD.
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
(6) การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวชายทะเล หมายถึง การรักษาชายทะเลให้มีสภาพแวดล้อม หรือบรรยากาศแบบดั้งเดิม	32	76.2	10	23.8	0.76	0.43
(7) การปลูกบังกะไลบริเวณชายหาดช่วยป้องกันมิให้ชายหาดพังทลาย	4	9.5	38	90.5	0.90	0.30
(8) หาดทรายเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่ไม่สามารถฟื้นฟูคืนสู่สภาพเดิมได้เมื่อถูกทำลาย	23	54.8	19	45.2	0.55	0.50
(9) ภูมิทัศน์ชายทะเลหากถูกทำลายแล้วไม่สามารถสร้างทดแทนได้	27	64.3	15	35.7	0.64	0.48
(10) การรักษาอากาศบริเวณชายหาดให้บริสุทธิ์เป็นการช่วยรักษาสุขภาพของชายหาดให้เป็นที่ไปตามธรรมชาติแบบดั้งเดิม	36	85.7	6	14.3	0.86	0.35
(11) น้ำทะเลที่มีความสกปรกและมีตะกอนมากมีผลกระทบต่อปะการัง	38	90.5	4	9.5	0.90	0.30
(12) คราบน้ำมันจากเรือทำให้ชายหาดสกปรก น้ำทะเลสกปรก และมีผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของสัตว์น้ำ	40	95.2	2	4.8	0.95	0.22
(13) น้ำทะเลสามารถย่อยสลายถุงพลาสติกและขวดแก้วได้	4	9.5	38	90.5	0.90	0.30
(14) บริเวณแนวปะการังมีปลาชุมชุมมากกว่าบริเวณอื่นๆ ในท้องทะเล	39	92.9	3	7.1	0.93	0.26
(15) แนวปะการังช่วยป้องกันการพังทลายของชายหาดเนื่องจากคลื่นและพายุ	25	59.5	17	40.5	0.60	0.50
(16) เปลือกหอยไม่มีประโยชน์ต่อระบบนิเวศชายทะเล	10	23.8	32	76.2	0.76	0.43

ตารางที่ 20 (ต่อ)

ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	ใช่		ไม่ใช่		\bar{X}	SD.
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
(17) การพังทลายของชายหาดไม่เกี่ยวข้องกับ การปลูกสร้างสิ่งก่อสร้างต่างๆ	13	31.0	29	69.0	0.69	0.47
(18) ต้นไม้และพืชพรรณตามธรรมชาติรอบ เกาะเสม็ดช่วยป้องกันการพังทลายและ การสูญเสียหน้าดินได้	40	95.2	2	4.8	0.95	0.22
(19) ป่าชายเลนมีความสำคัญต่อสัตว์น้ำวัยอ่อน	39	92.9	3	7.1	0.93	0.26
(20) จำนวนนักท่องเที่ยวที่มากเกินไป ก่อให้เกิด ปัญหาสิ่งแวดล้อมทั้งในส่วนของ การทำลายทรัพยากรนั้นหนา การเกิดขยะ น้ำเสีย อากาศเสีย ฯลฯ	37	88.1	5	11.9	0.88	0.33

ตารางที่ 21 จำนวนและร้อยละของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวจำแนกตามความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	(N = 42)	
	จำนวน	ร้อยละ
มีความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมน้อย (0 - 7 คะแนน)	-	-
มีความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมปานกลาง (8 - 13 คะแนน)	5	11.9
มีความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมาก (14 - 20 คะแนน)	37	88.1
$\bar{X} = 16.45$; SD. = 2.01		

ส่วนที่ 2.3 ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้และพฤติกรรมเกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม

การรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม

แบ่งตามประเด็นการศึกษา 3 ด้าน ดังต่อไปนี้

1) ด้านชีวกายภาพ

การรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านชีวกายภาพ ผลการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 40.5, 45.2, 35.7, 35.7, 52.4, 40.5 และ 40.5 รับรู้ในระดับจริงว่า การขุด ซีดเตียนต้นไม้ และขีดหินที่พบ มีมากจนทำลายความสวยงามตามธรรมชาติของเกาะเสม็ด มีนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น ทำให้ขยะบนเกาะเสม็ดมีปริมาณมากขึ้น ขยะในทะเลบริเวณเกาะเสม็ดมากจนทำให้น้ำทะเลสกปรก เรือเร็วและสกูตเตอร์ที่ให้บริการแก่นักท่องเที่ยวทำให้มีคราบน้ำมันบริเวณชายหาดมาก การจอดเรือที่ไม่เป็นระเบียบบริเวณหน้าหาด บดบังทัศนียภาพ มีการปล่อยน้ำเสียจากบังกะโล และร้านอาหารลงสู่พื้นที่ธรรมชาติมากขึ้น ทำให้หาดทรายบนเกาะเสม็ดไม่ขาวสะอาด และ มีการปล่อยน้ำเสียจากบังกะโล และร้านอาหารลงสู่พื้นที่ธรรมชาติมากขึ้น ทำให้น้ำทะเลที่เกาะเสม็ดไม่ใสสะอาด และร้อยละ 35.7 รับรู้ในระดับไม่จริงว่า กิจกรรมทางน้ำ เช่น การเล่นสกูตเตอร์ เรือเร็ว บานาน่าโบ๊ท ทำให้น้ำทะเลขุ่นมากขึ้น

2) ด้านเศรษฐกิจ

การรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านเศรษฐกิจ ผลการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 47.6 รับรู้ในระดับจริงอย่างยิ่งว่า การท่องเที่ยวบนเกาะเสม็ดทำให้เศรษฐกิจของชุมชนดีขึ้น ร้อยละ 50.0, 42.9, 54.8, 40.5 และ 69.5 รับรู้ในระดับจริงว่า การมาเยือนของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว ทำให้เกิดอาชีพใหม่ๆ เช่น หมอนวดแผนโบราณ บริการสักตัว บริการรถรับส่ง ฯลฯ แก่คนท้องถิ่นบนเกาะเสม็ด การท่องเที่ยวบนเกาะเสม็ดทำให้เกิดการจ้างงานคนท้องถิ่นมาก การท่องเที่ยวบนเกาะเสม็ดทำให้เกิดธุรกิจขนาดเล็กมากขึ้น เช่น ร้านให้เช่าอุปกรณ์ตกปลา ฯลฯ การที่เกาะเสม็ดเป็นแหล่งท่องเที่ยว ทำให้คนที่อาศัยบนเกาะเสม็ดที่มีได้ประกอบอาชีพด้านการท่องเที่ยวต้องซื้อสินค้าต่างๆ ในราคาที่สูงกว่าราคาในท้อง

ตลาดทั่วไป และ การที่เกาะเสม็ดเป็นแหล่งท่องเที่ยว ทำให้มีการแข่งขันกันของภาคธุรกิจในพื้นที่มากขึ้น และร้อยละ 38.1 รับรู้ในระดับไม่จริงว่า การมาเยือนของนักท่องเที่ยวทำให้ราคาอาหารทะเลบนเกาะเสม็ดสูงขึ้น

3) ด้านสังคม

การรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านสังคม ผลการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 45.2 รับรู้ในระดับจริงอย่างยิ่ง และระดับจริงเท่ากันว่า กิจกรรมการท่องเที่ยวบนเกาะเสม็ดทำให้คนต่างถิ่นย้ายเข้ามาประกอบอาชีพด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่มากขึ้น ร้อยละ 49.9, 38.1, 45.2, 59.5, 54.8, 40.5, 61.9 และ 33.3 รับรู้ในระดับจริงว่า มีการตั้งเต็นท์บริเวณชายหาด นอกพื้นที่ที่กำหนด มากจนเป็นอุปสรรคต่อการประกอบกิจกรรมของนักท่องเที่ยวอื่นๆ เสียงของเรือเร็ว สกูตเตอร์ บานาน่าโบ๊ท มิได้รบกวนการประกอบกิจการของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว การจอดเรือที่ไม่เป็นระเบียบบริเวณหน้าหาด รบกวนการประกอบกิจการของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว การก่อสร้างที่ไม่กลมกลืนกับธรรมชาติของร้านค้าและที่พักอาศัย ทำให้ทัศนียภาพบนเกาะเสม็ดด้อยลง การที่เกาะเสม็ดเป็นแหล่งท่องเที่ยวทำให้มีการก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกในชุมชนมากขึ้น การท่องเที่ยวบนเกาะเสม็ด ทำให้ค่านิยมในชุมชนท้องถิ่นเปลี่ยนแปลงไป เช่น วัยรุ่นนิยมเลียนแบบการแต่งกายและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว การท่องเที่ยวบนเกาะเสม็ดทำให้ ผู้ที่ประกอบอาชีพดั้งเดิมของชุมชนที่อาศัยอยู่บนเกาะเสม็ด เช่น อาชีพประมง เปลี่ยนมาประกอบอาชีพด้านการท่องเที่ยว และ การเปิดให้เกาะเสม็ดเป็นแหล่งท่องเที่ยวทำให้คนท้องถิ่นและคนไทยรักและช่วยดูแลเกาะเสม็ดมากขึ้น ร้อยละ 28.6 รับรู้ในระดับจริง และระดับไม่จริงเท่ากันว่า การท่องเที่ยวบนเกาะเสม็ด ส่งผลให้มีปริมาณการค้าประเวณี ในพื้นที่เกาะเสม็ดเพิ่มขึ้น และ ร้อยละ 40.5 รับรู้ในระดับไม่แน่ใจว่า การท่องเที่ยวบนเกาะเสม็ด ส่งผลให้ปริมาณการเกิดอาชญากรรมลดลง (รายละเอียดตามตารางที่ 22)

สรุปได้ว่า ผู้ประกอบการด้านท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 71.4 รับรู้ว่าจะเกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านชีวภาพปานกลาง และร้อยละ 28.6 รับรู้ว่าจะเกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านชีวภาพมาก ผู้ประกอบการด้านท่องเที่ยวร้อยละ 100.0 รับรู้ว่าจะเกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านเศรษฐกิจปานกลาง ผู้ประกอบการด้านท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 54.8 รับรู้ว่าจะเกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านสังคมมาก และร้อยละ 45.2 รับรู้ว่าจะเกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านสังคมปานกลาง

โดยรวมผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 64.3 ระบุว่าเกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมปานกลาง และร้อยละ 35.7 ระบุว่าเกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 82.74 (รายละเอียดตามตารางที่ 23)

ตารางที่ 22 จำนวนและร้อยละของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว จำแนกตามการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมเป็นรายข้อ

(N = 42)

การรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม	จริงอย่างยิ่ง		จริง		ไม่แน่ใจ		ไม่จริง		ไม่จริงอย่างยิ่ง		\bar{X}	SD.	การแปลผล ระดับการรับรู้
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
ด้านชีวกายภาพ													
(1) การขูด ขีดเขียนต้นไม้ และไชดหินที่ทำนพบ มีมากจนทำลายความสวยงามตามธรรมชาติของเกาะเสม็ด	13	31.0	17	40.5	5	11.9	7	16.7	-	-	3.86	1.05	มาก
(3) มีนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น ทำให้ขยะบนเกาะเสม็ดมีปริมาณมากขึ้น	18	42.9	19	45.2	3	7.1	1	2.4	1	2.4	4.24	0.88	มาก
(4) ขยะในทะเลบริเวณเกาะเสม็ดมากจนทำให้ น้ำทะเลสกปรก	7	16.7	15	35.7	9	21.4	10	23.8	1	2.4	3.40	1.11	มาก
(5) กิจกรรมทางน้ำ เช่น การเล่นสกุตเตอร์ เรือเร็ว บานาน่าโบ๊ท ทำให้น้ำทะเลขุ่นมากขึ้น	4	9.5	8	19.0	13	31.0	15	35.7	2	4.8	2.93	1.07	ปานกลาง
(6) เรือเร็วและสกุตเตอร์ที่ให้บริการแก่นักท่องเที่ยวทำให้มีคราบน้ำมันบริเวณชายหาดมากขึ้น	4	9.5	15	35.7	12	28.6	10	23.8	1	2.4	3.26	1.01	ปานกลาง
(9) การจอดเรือที่ไม่เป็นระเบียบบริเวณหน้าหาด บดบังทัศนียภาพ	8	19.0	22	52.4	3	7.1	9	21.4	-	-	3.69	1.02	มาก

ตารางที่ 22 (ต่อ)

การรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม	จริงอย่างยิ่ง		จริง		ไม่แน่ใจ		ไม่จริง		ไม่จริงอย่างยิ่ง		\bar{X}	SD.	การแปลผล ระดับการรับรู้
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
(10) มีการปล่อยน้ำเสียจากบึงกะโล และ ร้านอาหารลงสู่พื้นที่ธรรมชาติมากขึ้น ทำให้หาดทราย บนเกาะเสม็ดไม่ขาว สะอาด	13	31.0	17	40.5	2	4.8	8	19.0	2	4.8	3.74	1.23	มาก
(11) มีการปล่อยน้ำเสียจากบึงกะโล และ ร้านอาหารลงสู่พื้นที่ธรรมชาติมากขึ้น ทำให้ น้ำทะเลที่เกาะเสม็ดไม่ใสสะอาด	10	23.8	17	40.5	1	2.4	10	23.8	4	9.5	3.45	1.35	มาก
<u>ด้านเศรษฐกิจ</u>													
(13) การมาเยือนของนักท่องเที่ยว ทำให้ เกิดอาชีพใหม่ๆ เช่น หมอนวดแผนโบราณ บริการสักตัว บริการรถรับส่ง ฯลฯ แก่คนท้องถิ่นบนเกาะเสม็ด	16	38.1	21	50.0	1	2.4	4	9.5	-	-	4.17	0.88	น้อย
(14) การท่องเที่ยวบนเกาะเสม็ดทำให้เกิด การจ้างงานคนท้องถิ่นมากขึ้น	13	31.0	18	42.9	5	11.9	6	14.3	-	-	3.90	1.01	น้อย
(16) การมาเยือนของนักท่องเที่ยวทำให้ ราคาอาหารทะเลบนเกาะเสม็ดสูงขึ้น	5	11.9	13	31.0	6	14.3	16	38.1	2	4.8	3.07	1.18	ปานกลาง

ตารางที่ 22 (ต่อ)

การรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม	จริงอย่างยิ่ง		จริง		ไม่แน่ใจ		ไม่จริง		ไม่จริงอย่างยิ่ง		\bar{X}	SD.	การแปลผลระดับการรับรู้
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
(17) การท่องเที่ยวบนเกาะเสม็ดทำให้เศรษฐกิจของชุมชนดีขึ้น	20	47.6	18	42.9	2	4.8	2	4.8	-	-	4.33	0.79	น้อย
(18) การท่องเที่ยวบนเกาะเสม็ดทำให้เกิดธุรกิจขนาดเล็กมากขึ้น เช่น ร้านให้เช่าอุปกรณ์ตกปลา ฯลฯ	14	33.3	23	54.8	2	4.8	3	7.1	-	-	4.14	0.81	น้อย
(19) การที่เกาะเสม็ดเป็นแหล่งท่องเที่ยวทำให้คนที่อาศัยบนเกาะเสม็ดที่มีได้ประกอบอาชีพ ด้านการท่องเที่ยวต้องซื้อสินค้าต่างๆ ในราคาที่สูงกว่าราคาในท้องตลาดทั่วไป	6	14.3	17	40.5	5	11.9	12	28.6	2	4.8	3.31	1.18	ปานกลาง
(21) การที่เกาะเสม็ดเป็นแหล่งท่องเที่ยวทำให้มีการแข่งขันกันของภาคธุรกิจในพื้นที่มากขึ้น	8	19.0	29	69.0	3	7.1	2	4.8	-	-	4.02	0.68	มาก
ด้านสังคม													
(2) มีการตั้งถิ่นที่บริเวณชายหาดนอกพื้นที่ที่กำหนดมากจนเป็นอุปสรรคต่อการประกอบกิจกรรมของนักท่องเที่ยวอื่นๆ	8	19.0	18	42.9	3	7.1	13	31.0	-	-	3.50	1.13	มาก

ตารางที่ 22 (ต่อ)

การรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม	จริงอย่างยิ่ง		จริง		ไม่แน่ใจ		ไม่จริง		ไม่จริงอย่างยิ่ง		\bar{X}	SD.	การแปลผลระดับการรับรู้
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
(7) เสียงของเรือเร็ว สกูตเตอร์ บานาน่าโบ๊ท มีได้รับกวนการประกอบการของท่าน	3	7.1	16	38.1	7	16.7	12	28.6	4	9.5	3.05	1.17	ปานกลาง
(8) การจอดเรือที่ไม่เป็นระเบียบบริเวณหน้าหาด รบกวนการประกอบการของท่าน	5	11.9	19	45.2	6	14.3	11	26.2	1	2.4	3.38	1.08	มาก
(12) การก่อสร้างที่ไม่กลมกลืนกับธรรมชาติของร้านค้าและที่พักอาศัย ทำให้ทัศนียภาพบนเกาะเสม็ดด้อยลง	8	19.0	25	59.5	5	11.9	4	9.5	-	-	3.88	0.83	มาก
(15) กิจกรรมการท่องเที่ยวบนเกาะเสม็ดทำให้คนต่างถิ่นย้ายเข้ามาประกอบอาชีพด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่มากขึ้น	19	45.2	19	45.2	3	7.1	1	2.4	-	-	4.33	0.72	มาก
(20) การที่เกาะเสม็ดเป็นแหล่งท่องเที่ยวทำให้มีการก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกในชุมชนมากขึ้น	5	11.9	23	54.8	6	14.3	7	16.7	1	2.4	3.57	0.99	น้อย
(22) การท่องเที่ยวบนเกาะเสม็ด ส่งผลให้มีปริมาณการค้าประเวณี ในพื้นที่เกาะเสม็ดเพิ่มขึ้น	3	7.1	12	28.6	11	26.2	12	28.6	4	9.5	2.95	1.13	ปานกลาง

ตารางที่ 22 (ต่อ)

การรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม	จริงอย่างยิ่ง		จริง		ไม่แน่ใจ		ไม่จริง		ไม่จริงอย่างยิ่ง		\bar{X}	SD.	การแปลผลระดับการรับรู้
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
(23) การท่องเที่ยวบนเกาะเสม็ด ส่งผลให้ปริมาณการเกิดอาชญากรรมลดลง	5	11.9	5	11.9	17	40.5	13	31.0	2	4.8	2.95	1.06	ปานกลาง
(24) การท่องเที่ยวบนเกาะเสม็ด ทำให้ค่านิยมในชุมชนท้องถิ่นเปลี่ยนไป เช่น วิทยุร่นิยมเลียนแบบการแต่งกาย และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว	9	21.4	17	40.5	3	7.1	11	26.2	2	4.8	3.48	1.23	มาก
(25) การท่องเที่ยวบนเกาะเสม็ดทำให้ ผู้ที่ประกอบอาชีพดั้งเดิมของชุมชนที่อาศัยอยู่บนเกาะเสม็ด เช่น อาชีพประมง เปลี่ยนมาประกอบอาชีพด้านการท่องเที่ยว	4	9.5	26	61.9	8	19.0	4	9.5	-	-	3.71	0.77	มาก
(26) การเปิดให้เกาะเสม็ดเป็นแหล่งท่องเที่ยวทำให้คนท้องถิ่นและคนไทยรักและช่วยดูแลเกาะเสม็ด มากขึ้น	7	16.7	14	33.3	11	26.2	7	16.7	3	7.1	3.36	1.16	น้อย

ตารางที่ 23 จำนวนและร้อยละของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวจำแนกตามการรับรู้เกี่ยวกับ
ผลกระทบสิ่งแวดล้อม

(N = 42)

การรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม	จำนวน	ร้อยละ
<u>ด้านชีวกายภาพ</u>		
รับรู้ที่เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมน้อย (0 – 13 คะแนน)	-	-
รับรู้ที่เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมปานกลาง (14 – 26 คะแนน)	30	71.4
รับรู้ที่เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมมาก (27 – 40 คะแนน)	12	28.6
$\bar{x} = 28.57$; SD. = 4.38		
<u>ด้านเศรษฐกิจ</u>		
รับรู้ที่เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมน้อย (0 – 11 คะแนน)	-	-
รับรู้ที่เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมปานกลาง (12 – 23 คะแนน)	42	100
รับรู้ที่เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมมาก (24 – 35 คะแนน)	-	-
$\bar{x} = 17.86$; SD. = 2.35		
<u>ด้านสังคม</u>		
รับรู้ที่เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมน้อย (0 – 18 คะแนน)	-	-
รับรู้ที่เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมปานกลาง (19 – 36 คะแนน)	19	45.2
รับรู้ที่เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมมาก (37 – 55 คะแนน)	23	54.8
$\bar{x} = 36.31$; SD. = 5.20		
<u>รวมทั้ง 3 ด้าน</u>		
รับรู้ที่เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมน้อย (0 – 43 คะแนน)	-	-
รับรู้ที่เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมปานกลาง (44 – 87 คะแนน)	27	64.3
รับรู้ที่เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมมาก (88 – 130 คะแนน)	15	35.7
$\bar{x} = 82.74$; SD. = 8.88		

พฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

แบ่งตามประเด็นการศึกษา 3 ด้าน ดังต่อไปนี้

1) ด้านชีวกายภาพ

พฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านชีวกายภาพ ผลการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 69.0, 90.5 และ 85.7 ปฏิบัติ ในเรื่องต่อไปนี้ กำจัดวัชพืชบริเวณแนวชายหาดที่ดูไม่เป็นระเบียบไม่สะอาดตาออก จัดภาชนะไว้รองรับขยะจากนักท่องเที่ยว และตักเตือนนักท่องเที่ยวที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม เช่น ทิ้งขยะนอกภาชนะรองรับ ร้อยละ 52.4, 97.6, 90.5, 92.9, 76.2 และ 76.2 ไม่ปฏิบัติ ในเรื่องต่อไปนี้ นำโต๊ะ/เก้าอี้ มาตั้งบริการนักท่องเที่ยวชายหาด ปล่อน้ำเสียลงสู่พื้นที่ธรรมชาติโดยมิได้บำบัด กำจัดขยะโดยกองทิ้งไว้ให้ย่อยสลายตามธรรมชาติ นำปะการัง ก้อนหิน เปลือกหอย มาทำของที่ระลึกจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยว นำวัสดุธรรมชาติของเกาะเสม็ด มาตกแต่งสถานที่ และ ให้บริการเรือเร็ว/สกูตเตอร์/บานาน่าโบ๊ท

2) ด้านเศรษฐกิจ

พฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านเศรษฐกิจ ผลการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 66.7 ปฏิบัติในเรื่อง จ้างแรงงานที่เป็นคนท้องถิ่นทั้งแบบประจำและชั่วคราว และ ร้อยละ 66.7 ไม่ปฏิบัติในเรื่อง ให้บริการอาหารทะเลแก่นักท่องเที่ยวในราคาสูงกว่าราคาในตลาดท้องถิ่น

3) ด้านสังคม

พฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านสังคม ผลการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 71.4 และ 95.2 ไม่ปฏิบัติ ในเรื่องต่อไปนี้ จ้างให้เรือมารับนักท่องเที่ยวบริเวณหน้าหาด และ แต่งกายและมีพฤติกรรมคล้ายกับนักท่องเที่ยวต่างประเทศ และ/หรือ สนับสนุนให้พนักงานปฏิบัติเช่นเดียวกัน และร้อยละ 54.8 ปฏิบัติ ในเรื่อง เปลี่ยนอาชีพจากเดิมมาประกอบอาชีพด้านการท่องเที่ยว (รายละเอียดตามตารางที่ 24)

สรุปได้ว่า ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 61.9 มีพฤติกรรมที่ช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมปานกลาง รองลงมาร้อยละ 35.7 มีพฤติกรรมที่ช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมมาก และกลุ่มที่น้อยที่สุดร้อยละ 2.4 มีพฤติกรรมที่ช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมน้อย โดยมีคะแนนเฉลี่ย 9.9 (รายละเอียดตามตารางที่ 25)

ตารางที่ 24 จำนวนและร้อยละของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวจำแนกตามพฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเป็นรายข้อ

(N = 42)

พฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	ปฏิบัติ		ไม่ปฏิบัติ		\bar{X}	SD.
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
<u>ด้านชีวภาพ</u>						
(1) นำโต๊ะ/เก้าอี้ มาตั้งบริการนักท่องเที่ยวชายหาด	20	47.6	22	52.4	0.52	0.51
(2) ปล่อยน้ำเสียลงสู่พื้นที่ธรรมชาติโดยมิได้บำบัด	1	2.4	41	97.6	0.98	0.15
(3) กำจัดขยะโดยกองทิ้งไว้ให้ย่อยสลายตามธรรมชาติ	4	9.5	38	90.5	0.90	0.30
(4) นำปะการัง ก้อนหิน เปลือกหอย มาทำของที่ระลึกจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยว	3	7.1	39	92.9	0.93	0.26
(5) นำวัสดุธรรมชาติของเกาะเสม็ด มาตกแต่งสถานที่	10	23.8	32	76.2	0.76	0.43
(6) กำจัดวัชพืชบริเวณแนวชายหาดที่ดูไม่เป็นระเบียบไม่สะอาดตาออก	29	69.0	13	31.0	0.31	0.47
(7) ให้บริการเรือเร็ว/สกูตเตอร์/บานาน่าโบ๊ท	10	23.8	32	76.2	0.76	0.43
(8) จัดภาชนะไว้รองรับขยะจากนักท่องเที่ยว	38	90.5	4	9.5	0.10	0.30
(13) ตักเตือนนักท่องเที่ยวที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม เช่น ทิ้งขยะนอกภาชนะรองรับขยะ	36	85.7	6	14.3	0.14	0.35

ตารางที่ 24 (ต่อ)

พฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	ปฏิบัติ		ไม่ปฏิบัติ		\bar{X}	SD.
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
<u>ด้านเศรษฐกิจ</u>						
(10) จ้างแรงงานที่เป็นคนท้องถิ่นทั้งแบบประจำและชั่วคราว	28	66.7	14	33.3	0.33	0.48
(11) ให้บริการอาหารทะเลแก่นักท่องเที่ยวในราคาสูงกว่าราคาในตลาดท้องถิ่น	14	33.3	28	67.7	0.67	0.48
<u>ด้านสังคม</u>						
(9) จ้างให้เรือมารับนักท่องเที่ยวบริเวณหน้าหาด	12	28.6	30	71.4	0.71	0.46
(12) แต่งกายและมีพฤติกรรมคล้ายกับนักท่องเที่ยวต่างประเทศ และ/หรือสนับสนุนให้พนักงานปฏิบัติเช่นเดียวกัน	2	4.8	40	95.2	0.95	0.22
(14) เปลี่ยนอาชีพจากเดิมมาประกอบอาชีพด้านการท่องเที่ยว	23	54.8	19	45.2	0.45	0.50

ตารางที่ 25 จำนวนและร้อยละของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวจำแนกตามพฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

พฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	(N = 42)	
	จำนวน	ร้อยละ
มีพฤติกรรมที่ช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมน้อย (0 - 5 คะแนน)	1	2.4
มีพฤติกรรมที่ช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมปานกลาง (6 - 10 คะแนน)	26	61.9
มีพฤติกรรมที่ช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมมาก (11-14 คะแนน)	15	35.7
$\bar{X} = 9.90$; SD. = 1.81		

ส่วนที่ 2.4 ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมบนเกาะเสม็ด

แบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย มีคำถามปลายเปิดให้ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวแสดงความคิดเห็นเสนอแนะการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมบนเกาะเสม็ดด้วยส่วนหนึ่ง ซึ่งผู้วิจัยได้ประมวลข้อเสนอแนะดังกล่าวแล้ว พบว่า ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 20.3 เสนอแนะว่า ควรมีการจัดการด้านขยะ เช่น จัดที่รองรับเพิ่มขึ้น เพิ่มเจ้าหน้าที่เก็บขยะ มีระบบกำจัดขยะ ทุกฝ่ายช่วยกันเก็บขยะ มีป้ายเตือน ฯลฯ รองลงมาร้อยละ ร้อยละ 16.2 มี 2 ข้อเสนอ คือ ไม่ควรมี จักรยานยนต์ บานาน่าโบ๊ท สกูเตอร์ และเจ็ทสกีบริเวณชายหาด เพราะเป็นอันตรายต่อนักท่องเที่ยว และ ทุกฝ่ายร่วมมือกันอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างจริงจัง และสร้างจิตสำนึก ให้ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และความคิดเห็นที่ผู้ประกอบการด้านท่องเที่ยวเสนอแนะน้อยที่สุดร้อยละ 1.4 มี 6 ข้อเสนอ คือ ผู้ประกอบการควรมีน้ำใจกับผู้มาเยือน ชุมชนช่วยเหลือกันเองในพื้นที่ ไม่ควรมีบาร์ เพราะเสียงรบกวนผู้ประกอบการและนักท่องเที่ยว ควรควบคุมเสียง/ไฟบริเวณชายหาด ไม่ควรมีเปลบริการบริเวณชายหาด ควรให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสธรรมชาติ เจ้าหน้าที่ของรัฐควรวางแบบแปลนรูปแบบที่พัก และ ควรหาพื้นที่กางเต็นท์ถาวร (รายละเอียดตามตารางที่ 26)

ตารางที่ 26 จำนวนและร้อยละของข้อเสนอแนะจากผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมบนเกาะเสม็ด

ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม	จำนวน	ร้อยละ
(1) ควรมีการจัดการด้านขยะ เช่น จัดที่รองรับเพิ่มขึ้น เพิ่มเจ้าหน้าที่เก็บขยะ มีระบบกำจัดขยะ ทุกฝ่ายช่วยกันเก็บขยะ มีป้ายเตือน ฯลฯ	15	20.3
(2) เจ้าหน้าที่ควรเข้มงวดไม่ให้ร้านค้านำโต๊ะ เก้าอี้ลงไปยังชายหาด เพราะมีเศษอาหารสะสมในทราย และนักท่องเที่ยวไม่มีที่สำหรับประกอบกิจกรรม	3	4.1
(3) เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องมีความจริงจังในการแก้ปัญหา ควรดูแลนักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการ เช่น มีเวรตรวจตราชายหาด / บังกะโล ฯลฯ	9	12.2

ตารางที่ 26 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม	จำนวน	ร้อยละ
(4) ไม่ควรมี จักรยานยนต์ บานานาโบ๊ท สกูตเตอร์ และเจ็ทสกี บริเวณชายหาด เพราะเป็นอันตรายต่อนักท่องเที่ยว	12	16.2
(5) ผู้ประกอบการควรมีน้ำใจกับผู้มาเยือน	1	1.4
(6) ไม่ควรมีเรือมารอรับนักท่องเที่ยวบริเวณหน้าหาด	2	2.7
(7) พัฒนาสาธารณูปโภคให้ดีขึ้น เช่น ปรับปรุงถนน ไฟฟ้า	8	10.8
(8) นำเงินที่ได้จากการเก็บค่าธรรมเนียมมาดูแลเกาะเสม็ด	3	4.1
(9) ทุกฝ่ายร่วมมือกันอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างจริงจัง และสร้างจิตสำนึก ให้ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	12	16.2
(10) ชุมชนช่วยเหลือกันเองในพื้นที่	1	1.4
(11) ควรลดค่าธรรมเนียมลง เพื่อให้นักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น	2	2.7
(12) ควบคุมปริมาณหาบเร่ แผงลอย	2	2.7
(13) ไม่ควรมีบาร์ เพราะเสียงรบกวนผู้ประกอบการและนักท่องเที่ยว ควรควบคุมเสียง/ไฟบริเวณชายหาด	1	1.4
(14) ไม่ควรมีเปลบริการบริเวณชายหาด ควรให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสธรรมชาติ	1	1.4
(15) เจ้าหน้าที่ของรัฐควรวางแบบแปลนรูปแบบที่พัก	1	1.4
(16) ควรหาพื้นที่กางเต็นท์ถาวร	1	1.4
รวม	74	100.0

ตอนที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐาน

ในการทดสอบสมมติฐาน ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทุกตัวกับตัวแปรตามโดยใช้วิธีการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ ที่ละสมการเพื่อหาความสัมพันธ์เบื้องต้น หากตัวแปรอิสระตัวใดมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติจะไม่นำมาทดสอบความสัมพันธ์โดยวิธีวิเคราะห์การถดถอยพหุ เนื่องจากหากไม่มีความสัมพันธ์กัน ก็จะไม่สามารถใช้ในการคาดการณ์อิทธิพลหรือพยากรณ์ความผันแปรในตัวแปรตามได้

สมมติฐานข้อที่ 1

ภูมิหลัง (รายได้ ระดับการศึกษาสูงสุด อาชีพ และที่พักอาศัย) ขนาดกลุ่มท่องเที่ยว ประเภทของการพักค้าง การประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยว ประสบการณ์ในการมาเยือนแหล่งท่องเที่ยว การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และการให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อ การรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม ของนักท่องเที่ยว

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปรอิสระทั้งหมด จำนวน 15 ตัว กับตัวแปรตาม คือ การรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมเพื่อหาขนาดความสัมพันธ์ และระดับนัยสำคัญทางสถิติของแต่ละคู่ พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม ที่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับหรือต่ำกว่า 0.05 มีจำนวน 5 ค่า โดยตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุด คือ ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม ($r = 0.16$) แสดงว่านักท่องเที่ยวที่มีความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมาก เป็นผู้ที่มีการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมมาก รองลงมาคือ การให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม ($r = 0.12$) แสดงว่านักท่องเที่ยวที่ให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมาก เป็นผู้ที่มีการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมมาก รายได้มีความสัมพันธ์กับการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม ($r = 0.10$) แสดงว่านักท่องเที่ยวที่มีรายได้สูงเป็นผู้ที่มีการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมมาก ระดับการศึกษาสูงสุด มีความ

สัมพันธ์กับการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม ($r = 0.10$) แสดงว่านักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาสูงสุดสูง เป็นผู้ที่มีการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมมาก และการพักค้างมีความสัมพันธ์กับการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม ($r = -0.10$) แสดงว่านักท่องเที่ยวที่มีจำนวนวันในการพักค้างมาก เป็นผู้ที่มีการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมน้อย (รายละเอียดตามตารางที่ 27)

ตารางที่ 27 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระหว่าง รายได้ ระดับการศึกษาสูงสุด อาชีพ ที่พักอาศัย ภูมิภาค ขนาดกลุ่มท่องเที่ยว จำนวนวันที่พักค้าง การพักค้าง การประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยว การมาเยือนแหล่งท่องเที่ยว จำนวนการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และการให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม กับการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยว

ตัวแปร	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
รายได้ (1)	1.00														
ระดับการศึกษา															
สูงสุด (2)	0.25**	1.00													
อาชีพ (3)	-0.12**	-0.21**	1.00												
ที่พักอาศัย (4)	0.02	-0.03	-0.09	1.00											
ภูมิภาค (5)	-0.01	-0.02	-0.08	0.09	1.00										
ขนาดกลุ่มท่องเที่ยว (6)	0.03	-0.07	0.02	0.02	-0.40	1.00									
จำนวนวันที่พักค้าง (7)	0.05	0.02*	0.03	-0.02	-0.13**	-0.11*	1.00								
การพักค้าง (8)	0.07	0.16**	0.04	-0.02	-0.10*	-0.06	0.81**	1.00							
การประกอบกิจกรรม															
การท่องเที่ยว (9)	0.02	-0.03	0.03	-0.04	0.01	-0.01	0.23**	0.20**	1.00						
การมาเยือนแหล่ง															
ท่องเที่ยว (10)	0.30**	0.09	-0.11*	0.36	0.11*	0.16**	0.07	0.02	0.09	1.00					

ตารางที่ 27 (ต่อ)

ตัวแปร	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
จำนวนการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับ															
ปัญหาสิ่งแวดล้อม (11)	0.13*	0.02	-0.02	0.02	0.09	-0.02	-0.09	-0.07	0.15**	0.06	1.00				
การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับ															
ปัญหาสิ่งแวดล้อม (12)	0.08	0.04	-0.01	-0.02	0.03	0.00	-0.03	-0.02	0.13**	0.11*	0.66**	1.00			
ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม															
(13)	-0.11*	-0.11*	-0.09	-0.04	0.03	0.11*	0.00	-0.03	0.07	0.04	0.05	0.01	-1.00		
การให้ความสำคัญกับการ															
อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (14)	-0.05	-0.01	0.00	0.02	0.01	0.03	0.03	-0.04	-0.05	-0.07	-0.08	-0.08	-0.12*	-1.00	
การรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบ															
สิ่งแวดล้อม (15)	0.10*	0.10*	0.09	0.04	-0.01	0.01	-0.10*	-0.5	-0.06	0.02	0.08	0.08	0.16**	0.12*	-1.00

หมายเหตุ * หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

** หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01

จากผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ ผู้วิจัยนำปัจจัยที่คาดว่าจะมีอิทธิพลต่อการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวมากำหนดเป็นแบบจำลองเพื่อการวิเคราะห์การถดถอยพหุ ดังนี้

$$Y = B_0 + B_1X_1 + B_2X_2 + B_3X_3 + B_4X_4 + B_5X_5$$

เมื่อ	Y	คือ การรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยว
	B_0	คือ ค่าคงที่
	$B_1 - B_5$	คือ ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (B)
	X_1	คือ รายได้(ต่อเดือน)
	X_2	คือ ระดับการศึกษาสูงสุด
	X_3	คือ การพักค้าง
	X_4	คือ ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม
	X_5	คือ การให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

การวิเคราะห์การถดถอยพหุเพื่อทดสอบสมมติฐานความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ ในที่นี้ คือ รายได้ ระดับการศึกษาสูงสุด การพักค้าง ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และการให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม กับตัวแปรตาม คือ การรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม พบว่าตัวแปรอิสระทุกตัวรวมกัน มีความสัมพันธ์กับการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($F = 4.90$; $Sig. = 0.00$) แต่มีขนาดความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ (Multiple $R = 0.24$) ตัวแปรอิสระทุกตัวรวมกันก่อให้เกิดความผันแปรในตัวแปรตามประมาณร้อยละ 6 ($R^2 = 0.06$)

เมื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระแต่ละตัว กับการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมพบว่า รายได้ และระดับการศึกษาสูงสุด มีความสัมพันธ์กับการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 การพักค้าง และการให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยที่ปรับเป็นค่ามาตรฐานแล้ว (Beta) จากการวิเคราะห์ชี้ให้เห็นว่าการพักผ่อนมีอิทธิพลต่อการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมในเชิงลบ (Beta = -0.11; t = -2.22; Sig. = 0.03) คือ นักท่องเที่ยวที่มีจำนวนวันที่พักผ่อนมาก ทำให้มีการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมน้อย ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมในเชิงบวก (Beta = 0.13; t = 2.57; Sig. = 0.01) คือ นักท่องเที่ยวที่มีความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมาก ทำให้มีการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมมาก ส่วนการให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมในเชิงบวก (Beta = 0.10; t = 2.09; Sig. = 0.04) คือ นักท่องเที่ยวที่ให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมาก ทำให้มีการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมมาก และเมื่อนำตัวแปรอิสระการพักผ่อน ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และการให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มาจัดเป็นสมการวิเคราะห์การถดถอยพหุของตัวแปรตามในรูปคะแนนดิบ ได้ดังนี้

$$Y = 71.81 - 0.77X_3 + 0.51X_4 + 1.58X_5$$

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า นักท่องเที่ยวที่มีจำนวนวันที่พักผ่อนน้อย มีความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมาก และให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมาก จะมีแนวโน้มรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมมาก ในทางตรงกันข้ามถ้ามีจำนวนวันที่พักผ่อนมาก มีความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมน้อย และให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมน้อย จะมีแนวโน้มรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมน้อยด้วยเช่นกัน (รายละเอียดตามตารางที่ 28)

ตารางที่ 28 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุเพื่อทดสอบสมมติฐานเมื่อตัวแปรตาม คือ การรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยว

ตัวแปรอิสระ	B	SE B	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่	71.81	4.37		16.43	0.00
รายได้ (X_1)	0.00	0.00	0.07	1.34	0.18
ระดับการศึกษาสูงสุด (X_2)	0.29	0.18	0.08	1.61	0.10
การพักค้าง (X_3)	-0.77	0.35	-0.11	-2.22	0.03
ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม (X_4)	0.51	0.20	0.13	2.57	0.01
การให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (X_5)	1.58	0.76	0.10	2.09	0.04

หมายเหตุ F = 4.90; Sig. = 0.00; R = 0.24; R² = 0.06

สมมติฐานข้อที่ 2

ภูมิลักษณ์ (รายได้ ระดับการศึกษาสูงสุด อาชีพ และที่พักอาศัย) ขนาดกลุ่มท่องเที่ยว ประเภทของการพักค้าง การประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยว ประสบการณ์ในการมาเยือนแหล่งท่องเที่ยว การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และการให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ของนักท่องเที่ยว

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปรอิสระทั้งหมด จำนวน 15 ตัว กับตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เพื่อหาขนาดความสัมพันธ์ และระดับนัยสำคัญทางสถิติของแต่ละคู่ พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม ที่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับหรือต่ำกว่า 0.05 มีจำนวน 2 ค่า โดยตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุด คือ รายได้มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ($r = 0.15$) แสดงว่านักท่องเที่ยวที่มี

รายได้สูง เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมที่ช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมมากและ ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ($r = 0.11$) แสดงว่านักท่องเที่ยวที่มีความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมาก เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมที่ช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมมาก (รายละเอียดตามตารางที่ 29)

ตารางที่ 29 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระหว่าง รายได้ ระดับการศึกษาสูงสุด อาชีพ ที่พักอาศัย ภูมิฐานะ ขนาดกลุ่มท่องเที่ยว จำนวนวันที่พักค้าง การพักค้าง การประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยว การมาเยือนแหล่งท่องเที่ยว จำนวนการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และการให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม กับพฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยว

ตัวแปร	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
รายได้ (1)	1.00														
ระดับการศึกษา															
สูงสุด (2)	0.25**	1.00													
อาชีพ (3)	-0.12**	-0.21**	1.00												
ที่พักอาศัย (4)	0.02	-0.03	-0.09	1.00											
ภูมิฐานะ (5)	-0.01	-0.02	-0.08	0.09	1.00										
ขนาดกลุ่มท่องเที่ยว (6)	0.03	-0.07	0.02	0.02	-0.40	1.00									
จำนวนวันที่พักค้าง (7)	0.05	0.02*	0.03	-0.02	-0.13**	-0.11*	1.00								
การพักค้าง (8)	0.07	0.16**	0.04	-0.02	-0.10*	-0.06	0.81**	1.00							
การประกอบกิจกรรม															
การท่องเที่ยว (9)	0.02	-0.03	0.03	-0.04	0.01	-0.01	0.23**	0.20**	1.00						
การมาเยือนแหล่ง															
ท่องเที่ยว (10)	0.30**	0.09	-0.11*	0.36	0.11*	0.16**	0.07	0.02	0.09	1.00					

ตารางที่ 29 (ต่อ)

ตัวแปร	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
จำนวนการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับ															
ปัญหาสิ่งแวดล้อม (11)	0.13*	0.02	-0.02	0.02	0.09	-0.02	-0.09	-0.07	0.15**	0.06	1.00				
การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับ															
ปัญหาสิ่งแวดล้อม (12)	0.08	0.04	-0.01	-0.02	0.03	0.00	-0.03	-0.02	0.13**	0.11*	0.66**	1.00			
ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม															
(13)	-0.11*	-0.11*	-0.09	-0.04	0.03	0.11*	0.00	-0.03	0.07	0.04	0.05	0.01	-1.00		
การให้ความสำคัญกับการ															
อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (14)	-0.05	-0.01	0.00	0.02	0.01	0.03	0.03	-0.04	-0.05	-0.07	-0.08	-0.08	-0.12*	-1.00	
พฤติกรรมที่ช่วยรักษาสิ่งแวดล้อม															
(15)	0.15**	0.040	-0.60	0.04	0.02	0.01	0.05	0.03	0.06	0.05	-0.09	-0.09	0.11*	-0.01	1.00

หมายเหตุ * หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

** หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01

จากผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ ผู้วิจัยนำปัจจัยที่คาดว่าจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวมากำหนดเป็นแบบจำลองเพื่อการวิเคราะห์การถดถอยพหุ ดังนี้

$$Y = B_0 + B_1X_1 + B_2X_2$$

เมื่อ	Y	คือ พฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยว
	B_0	คือ ค่าคงที่
	$B_1 - B_2$	คือ ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (B)
	X_1	คือ รายได้(ต่อเดือน)
	X_2	คือ ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

การวิเคราะห์การถดถอยพหุเพื่อทดสอบสมมติฐานความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ ในที่นี้ คือ รายได้ และความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม กับตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม พบว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวรวมกัน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($F = 6.27$; $\text{Sig.} = 0.00$) แต่มีขนาดความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ (Multiple $R = 0.18$) ตัวแปรอิสระทุกตัวรวมกันก่อให้เกิดความผันแปรในตัวแปรตามประมาณร้อยละ 3 ($R^2 = 0.03$)

เมื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระแต่ละตัว กับพฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมพบว่า รายได้ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยที่ปรับเป็นค่ามาตรฐานแล้ว (Beta) จากการวิเคราะห์ชี้ให้เห็นว่ารายได้อิทธิพลต่อพฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในเชิงบวก ($\text{Beta} = 0.14$; $t = 2.76$; $\text{Sig.} = 0.01$) คือ นักท่องเที่ยวที่มีรายได้มาก ทำให้มีพฤติกรรมที่ช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมมาก และความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในเชิงบวก ($\text{Beta} = 0.09$; $t = 1.90$; $\text{Sig.} = 0.05$) คือ นักท่องเที่ยวที่มีความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมาก ทำให้มีพฤติกรรมที่ช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมมาก และเมื่อนำตัวแปรอิสระ รายได้ และความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม มาจัดเป็นสมการวิเคราะห์การถดถอยพหุของตัวแปรตาม ในรูปคะแนนดิบ ได้ดังนี้

$$Y = 5.81 + 0.000007X_1 + 0.06X_2$$

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า นักท่องเที่ยวที่มีรายได้สูง และมีความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมาก จะมีแนวโน้มมีพฤติกรรมที่ช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมมาก ในทางตรงกันข้าม ถ้ามีรายได้ต่ำ และมีความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมน้อย จะมีแนวโน้มมีพฤติกรรมที่ช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมน้อยด้วยเช่นกัน (รายละเอียดตามตารางที่ 30)

ตารางที่ 30 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุเพื่อทดสอบสมมติฐานเมื่อตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยว

ตัวแปรอิสระ	B	SE B	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่	5.81	0.58		10.08	0.00
รายได้ (X_1)	0.000007	0.00	0.14	2.76	0.01
ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม (X_2)	0.06	0.03	0.09	1.90	0.05

หมายเหตุ F = 6.27; Sig. = 0.00; R = 0.18; R² = 0.03

สมมติฐานข้อที่ 3

ภูมิหลัง (รายได้ ระดับการศึกษาสูงสุด และภูมิลำเนา) ระยะเวลาในการประกอบกิจการ การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม การให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีอิทธิพลต่อการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม ของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปรอิสระทั้งหมด จำนวน 10 ตัว กับตัวแปรตาม คือ การรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม เพื่อหาขนาดความสัมพันธ์ และระดับนัยสำคัญทางสถิติของแต่ละคู่ พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม ที่มีระดับนัย

ค่าสถิติทางสถิติเท่ากับหรือต่ำกว่า 0.05 มีจำนวน 3 ค่า โดยตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุด คือ ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม ($r = 0.46$) แสดงว่าผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวที่มีความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมาก เป็นผู้ที่มีการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมมาก รองลงมาคือ ระยะเวลาในการประกอบกิจการบนเกาะเสม็ดมีความสัมพันธ์กับการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม ($r = -0.34$) แสดงว่าผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวที่มีระยะเวลาในการประกอบกิจการบนเกาะเสม็ดมาก เป็นผู้ที่มีการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมน้อย และภูมิลำเนาที่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม ($r = -0.39$) แสดงว่าผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาในจังหวัดระยอง เป็นผู้ที่มีการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมน้อย (รายละเอียดตามตารางที่ 31)

ตารางที่ 31 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระหว่าง รายได้ ระดับการศึกษาสูงสุด ลักษณะการประกอบกร ภูมิลำเนา ระยะเวลาการประกอบกร จำนวนกร รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และการให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม กับการรับรู้เกี่ยวกับ ผลกระทบสิ่งแวดล้อมของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว

ตัวแปร	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
รายได้ (1)	1.00									
ระดับการศึกษาสูงสุด (2)	0.18	1.00								
ลักษณะการประกอบกร (3)	0.33	0.23	1.00							
ภูมิลำเนา (4)	0.18	-0.15	0.22	1.00						
ระยะเวลาการประกอบกร (5)	0.36	-0.09	0.39*	0.49**	1.00					
จำนวนกรรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม (6)	0.19	-0.46*	0.04	0.24	0.59**	1.00				
กรรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม (7)	0.15	0.10	0.02	0.14	0.15	0.22	1.00			
ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม (8)	0.17	-0.02	-0.14	-0.23	-0.49**	-0.35	0.06	1.00		
กรให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (9)	-0.08	0.20	0.09	-0.14	0.05	-0.30	-0.11	-0.05	1.00	
กรรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม (10)	-0.41	-0.24	-0.07	-0.39**	-0.34*	0.19	-0.21	0.46**	-0.09	1.00

หมายเหตุ * หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

** หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01

จากผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ ผู้วิจัยนำปัจจัยที่คาดว่าจะมีอิทธิพลต่อการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวมากำหนดเป็นแบบจำลองเพื่อการวิเคราะห์การถดถอยพหุ ดังนี้

$$Y = B_0 + B_1X_1 + B_2X_2 + B_3X_3$$

เมื่อ Y	คือ การรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว
B_0	คือ ค่าคงที่
$B_1 - B_3$	คือ ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (B)
X_1	คือ ภูมิลำเนา
X_2	คือ ระยะเวลาในการประกอบกิจการบนเกาะเสม็ด
X_3	คือ ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

การวิเคราะห์การถดถอยพหุเพื่อทดสอบสมมติฐานความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ ในที่นี้ คือ ภูมิลำเนา ระยะเวลาในการประกอบกิจการบนเกาะเสม็ด และความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมกับตัวแปรตาม คือ การรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม พบว่าตัวแปรอิสระทุกตัวรวมกัน มีความสัมพันธ์กับการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($F = 5.38$; $Sig. = 0.00$) มีขนาดความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ($Multiple R = 0.55$) ตัวแปรอิสระทุกตัวรวมกันก่อให้เกิดความผันแปรในตัวแปรตามประมาณร้อยละ 30 ($R^2 = 0.30$)

เมื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระแต่ละตัว กับการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมพบว่า ระยะเวลาในการประกอบกิจการบนเกาะเสม็ด มีความสัมพันธ์กับการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ภูมิลำเนา มีความสัมพันธ์กับการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยที่ปรับเป็นค่ามาตรฐานแล้ว (Beta) จากการวิเคราะห์ชี้ให้เห็นว่า ภูมิลำเนา มีอิทธิพลต่อการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมในเชิงลบ (Beta = -0.31; t = 1.97; Sig. = 0.05) คือ ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดระยอง ทำให้มีการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมน้อย และความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมในเชิงบวก (Beta = 0.39; t = 2.51; Sig. = 0.01) คือ ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวที่มีความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมาก ทำให้มีการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมมาก และเมื่อนำตัวแปรอิสระ ภูมิลำเนา และความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม มาจัดเป็นสมการวิเคราะห์การถดถอยพหุของตัวแปรตาม ในรูปคะแนนดิบ ได้ดังนี้

$$Y = 57.03 - 5.4X_1 + 1.72X_3$$

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาออกจังหวัดระยอง และมีความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมาก จะมีแนวโน้มรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมมาก ในทางตรงข้ามถ้ามีภูมิลำเนาในจังหวัดระยอง และมีความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมน้อย จะมีแนวโน้มรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมน้อยด้วยเช่นกัน (รายละเอียดตามตารางที่ 32)

ตารางที่ 32 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุเพื่อทดสอบสมมติฐานเมื่อตัวแปรตาม คือ การรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว

ตัวแปรอิสระ	B	SE B	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่	57.03	12.15		4.69	0.00
ภูมิลำเนา (X_1)	-5.40	2.74	-0.31	-1.97	0.05
ระยะเวลาในการประกอบกิจการ (X_2)	0.00	0.12	0.01	0.03	0.97
ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม (X_3)	1.72	0.69	0.39	2.51	0.01

หมายเหตุ F = 5.38; Sig. = 0.00; R = 0.55; R² = 0.24

สมมติฐานข้อที่ 4

ภูมิภาคหลัง (รายได้ ระดับการศึกษาสูงสุด และภูมิภาคล้าเนา) ระยะเวลาในการประกอบกิจการ การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม การให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปรอิสระทั้งหมด จำนวน 10 ตัว กับตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เพื่อหาขนาดความสัมพันธ์ และระดับนัยสำคัญทางสถิติของแต่ละคู่ พบว่าไม่มีตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม ที่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับหรือต่ำกว่า 0.05 (รายละเอียดตามตารางที่ 33)

ดังนั้น สมมติฐานข้อที่ 4 นี้ จึงไม่ทำการวิเคราะห์การถดถอยพหุเพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เนื่องจากตัวแปรอิสระทุกตัวมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จึงไม่มีความสัมพันธ์กัน และหากนำมาวิเคราะห์การถดถอยพหุก็ไม่สามารถใช้ในการคาดการณ์อิทธิพลหรือพยากรณ์ความผันแปรในตัวแปรตามได้

ตารางที่ 33 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระหว่าง รายได้ ระดับการศึกษาสูงสุด ลักษณะการประกอบกร ภูมิลำเนา ระยะเวลาการประกอบกร จำนวนกร รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และการให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม กับพฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว

ตัวแปร	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
รายได้ (1)	1.00									
ระดับการศึกษาสูงสุด (2)	0.18	1.00								
ลักษณะการประกอบกร (3)	0.33	0.23	1.00							
ภูมิลำเนา (4)	0.18	-0.15	0.22	1.00						
ระยะเวลาการประกอบกร (5)	0.36	-0.09	0.39*	0.49**	1.00					
จำนวนกรรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม (6)	0.19	-0.46*	0.04	0.24	0.59**	1.00				
กรรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม (7)	0.15	0.10	0.02	0.14	0.15	0.22	1.00			
ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม (8)	0.17	-0.02	-0.14	-0.23	-0.49**	-0.35	0.06	1.00		
กรให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (9)	-0.08	0.20	0.09	-0.14	0.05	-0.30	-0.11	-0.05	1.00	
พฤติกรรมที่ช่วยรักษาสิ่งแวดล้อม (10)	-0.14	-0.04	-0.01	-0.13	-0.17	0.04	-0.02	0.03	-0.06	1.00

หมายเหตุ * หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

** หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01

สมมติฐานข้อที่ 5

การรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยว

ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์เพื่อทดสอบสมมติฐานความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมและตัวแปรพฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เพื่อหาขนาดความสัมพันธ์ และระดับนัยสำคัญทางสถิติ พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมและตัวแปรพฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีขนาดความสัมพันธ์ค่อนข้างต่ำ ($r = 0.10$) สรุปได้ว่า นักท่องเที่ยวที่มีการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมมาก จะมีพฤติกรรมที่ช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมมาก

สมมติฐานข้อที่ 6

การรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว

ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์เพื่อทดสอบสมมติฐานความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมและตัวแปรพฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เพื่อหาขนาดความสัมพันธ์ และระดับนัยสำคัญทางสถิติ พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมและตัวแปรพฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สรุปได้ว่า การรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่ช่วยรักษาสิ่งแวดล้อม

ตอนที่ 4 วิจารณ์ผล

นักท่องเที่ยว

การศึกษาวิจัยเรื่องการรับรู้และพฤติกรรมเกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวจำนวน 400 ตัวอย่าง พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 55.3 เป็นเพศหญิง เนื่องจากเกาะเสม็ดเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ค่อนข้างสะดวกสบาย ในเรื่องการเดินทาง และที่พัก มีรถยนต์บริการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเกือบทุกแห่งจึงน่าจะเป็นสาเหตุให้มีนักท่องเที่ยวเพศหญิงมากกว่าเพศชาย นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 52.0 มีรายได้ต่ำกว่า 19,126 บาทต่อเดือน เนื่องจากค่าใช้จ่ายในการเดินทางท่องเที่ยวที่เกาะเสม็ดไม่สูงนัก เช่น ค่าที่พักราคาอยู่ระหว่าง 50 – 3,500 บาทต่อคืน (สุนทร, 2540) จึงทำให้ผู้ที่มีรายได้น้อยมีโอกาสเดินทางมาท่องเที่ยวที่เกาะเสม็ด นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 58.3 จบการศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาตรี ส่วนใหญ่ร้อยละ 30.5 เป็นพนักงานบริษัทเอกชน และส่วนใหญ่ร้อยละ 93.0 มีภูมิลำเนาอยู่นอกจังหวัดระยอง อาจเพราะจังหวัดระยองมีแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลเป็นจำนวนมากให้เลือก โดยไม่ต้องเสียค่าเรือโดยสาร และค่าธรรมเนียมเข้าไปยังแหล่งท่องเที่ยว จึงทำให้นักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดระยองน่าจะเลือกพักผ่อนที่อื่นมากกว่า ส่วนนักท่องเที่ยวที่ไม่ได้มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดระยอง เลือกมาเที่ยวที่เกาะเสม็ด เพราะเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงอันดับต้นของจังหวัดระยอง เกี่ยวกับความสวยงามของธรรมชาติ และมีหาดทรายที่ขาวสะอาด

นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 60.0 อายุระหว่าง 21 – 30 ปี และร้อยละ 36.8 อาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมแออัดปานกลาง เช่น ทาวน์เฮาส์ใจกลางเมือง คอนโดมิเนียม/อพาร์ทเมนท์ อาจเนื่องจากนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่อายุยังอยู่ในช่วงเริ่มต้นการทำงาน ยังมีรายได้น้อย จึงอาจจะยังไม่มีเงินมากพอที่จะหาที่อยู่อาศัยที่มีสภาพแวดล้อมที่ดี และสาเหตุของการเลือกมาท่องเที่ยวเกาะเสม็ดน่าจะเป็นเพราะค่าใช้จ่ายไม่สูงนัก นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 45.0 ไม่เคยมาเยือนเกาะเสม็ด ส่วนใหญ่ร้อยละ 59.5 มากับกลุ่มเพื่อน และมีกลุ่มขนาดเล็กระหว่าง 1 – 13 คน คิดเป็นร้อยละ 91.8 เนื่องจากนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่อยู่ในวัยหนุ่มสาว จึงมักนิยมไปกับเพื่อน ๆ มากกว่าไปกับกลุ่มประเภทอื่น ๆ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 61.0 พักค้าง และส่วนใหญ่พักค้างที่รีสอร์ทเอกชนคิดเป็นร้อยละ 68.9 เนื่องจากบนเกาะเสม็ดที่พักเกือบทั้งหมดเป็นของเอกชน ซึ่งมีความหลากหลายทั้งบริการ รูปแบบที่พัก และราคา อีกทั้งนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ไม่ได้มีภูมิลำเนาอยู่ใน

จังหวัดระยองดังที่กล่าวมาแล้ว การเดินทางไป-กลับอาจจะไม่สะดวก ไม่คุ้มค่าเสียเวลา จึงนิยมพักค้างบนเกาะเสม็ด กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ประกอบจริงบนเกาะเสม็ดร้อยละ 30.2 คือเล่นน้ำทะเล และส่วนใหญ่ร้อยละ 56.5 ประกอบกิจกรรมในพื้นที่ 1 – 2 ประเภท ซึ่งก็สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการมาเยือนที่พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อเล่นน้ำทะเลเป็นอันดับที่ 1 อีกทั้งเกาะเสม็ดเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงาม นักท่องเที่ยวจึงมุ่งหวังที่จะมาพักผ่อนชมทัศนียภาพมากกว่าจะมาประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวหลาย ๆ อย่าง จึงพบว่ามีจำนวนการประกอบกิจกรรมน้อย นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 58.0 ไม่เคยรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมของเกาะเสม็ด สำหรับผู้ที่รับรู้ข่าวสารฯ ส่วนใหญ่ร้อยละ 31.2 ทราบจากหนังสือพิมพ์/วารสารท่องเที่ยว และวิทยุ/โทรทัศน์ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 58.0 เห็นว่าการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมีความสำคัญยิ่ง และส่วนใหญ่ร้อยละ 95.8 มีความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมาก เนื่องจากนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีการศึกษาค่อนข้างสูง อีกทั้งในปัจจุบันกระแสในเรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมีค่อนข้างมาก จึงมีผลทำให้นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และมีความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมาก

ในส่วนของการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยว 3 ด้าน นั้น ปรากฏผลดังนี้

ด้านชีวกายภาพ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รับรู้ว่าการท่องเที่ยวทำให้มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทางชีวกายภาพบนเกาะเสม็ดมาก ในเรื่องต่อไปนี้เป็น การขูด ขีด เขียนต้นไม้และขีดหินมากจนทำลายความสวยงามตามธรรมชาติ มีขยะปริมาณมากเนื่องจากนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น มีขยะในทะเลมากจนน้ำทะเลสกปรก เรือเร็วและสกูตเตอร์ทำให้มีคราบน้ำมันบริเวณชายหาดมากขึ้น มีการจอดเรือไม่เป็นระเบียบทำให้บดบังทัศนียภาพ มีการปล่อยน้ำเสียจากบังกะโลและร้านอาหารลงสู่พื้นที่ธรรมชาติมากทำให้หาดทรายไม่ขาวและน้ำทะเลไม่ใสสะอาด นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รับรู้ว่าการท่องเที่ยวทำให้มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทางชีวกายภาพบนเกาะเสม็ดปานกลาง ในเรื่องต่อไปนี้เป็น กิจกรรมทางน้ำ เช่น การเล่นสกูตเตอร์ เรือเร็ว บานาน่าโบ๊ท ทำให้น้ำทะเลขุ่นมากขึ้น พบว่าสอดคล้องกับงานวิจัยของสุนทรี (2540) ที่ทำการสำรวจสภาพพื้นที่เกาะเสม็ดในภาคสนาม พบว่า มีปัญหาความเสื่อมโทรมในพื้นที่ โดยสภาพปัญหาที่พบได้แก่ มีขยะตกค้าง และมีปัญหาการจัดการขยะ โดยเฉพาะช่วงที่มีนักท่องเที่ยวมาก จะมีขยะคั่งค้างมาก อีกทั้งลักษณะของเกาะเสม็ดเป็นที่สูงและมีสภาพป่า ทำให้ประสบปัญหาพื้นที่ในการทิ้งขยะ ผู้ประกอบการโดย

ส่วนใหญ่จะปล่อยน้ำเสียโดยปราศจากการบำบัดลงสู่พื้นและซึมลงสู่ชายหาด ปრაภฏกราบดำ บริเวณชายหาด โดยเฉพาะบริเวณหาดทรายแก้ว ปัญหามลพิษทางสายตาในพื้นที่จากการจอดเรือบริเวณหน้าหาดเพื่อความสะดวก เพื่อให้บริการนักท่องเที่ยวของเจ้าของรีสอร์ท และพบว่าอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมชายหาด เช่น สกูดเตออร์ เรือเร็ว เรือท่องเที่ยวประจก ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น คราบน้ำมัน ซึ่งในส่วนนี้ก็สอดคล้องกับการคาดการณ์ของเกษมและคณะ (2531) ที่คาดว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวบนเกาะเสม็ดจะทำให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในเรื่องการระบายน้ำ การกำจัดของเสีย โดยผู้ประกอบการที่อยู่ใกล้ชายหาดจะระบายน้ำเสียลงชายหาด จะมีขยะมากแต่การกำจัดยังไม่เพียงพอ และคุณภาพธรรมชาติและทัศนียภาพชายหาด ไซดหินได้รับผลกระทบทางลบ โดยรวมแล้วนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รับรู้ว่าการท่องเที่ยวทำให้มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมด้านชีวภาพบนเกาะเสม็ดในทางลบต่อพืช ดิน ชายหาด คุณภาพน้ำ และทัศนียภาพ

สำหรับการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบด้านเศรษฐกิจ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รับรู้ว่าการท่องเที่ยวทำให้มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทางเศรษฐกิจบนเกาะเสม็ดมาก ในเรื่องต่อไปนี้เป็น การมาเยือนของนักท่องเที่ยวทำให้ราคาอาหารทะเลบนเกาะเสม็ดสูงขึ้น ทำให้คนที่อาศัยบนเกาะเสม็ดที่มีได้ประกอบอาชีพด้านการท่องเที่ยวต้องซื้อสินค้าต่าง ๆ ในราคาที่สูงกว่าราคาในท้องตลาดทั่วไป และทำให้มีการแข่งขันกันของภาคธุรกิจในพื้นที่มากขึ้น และนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รับรู้ว่าการท่องเที่ยวทำให้มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทางเศรษฐกิจบนเกาะเสม็ดน้อย ในเรื่องต่อไปนี้เป็น ทำให้เกิดอาชีพใหม่ ๆ แก่คนท้องถิ่น ทำให้เกิดการจ้างงานคนท้องถิ่นมากขึ้น ทำให้เศรษฐกิจของชุมชนดีขึ้น ทำให้เกิดธุรกิจขนาดเล็กมากขึ้น พบว่าสอดคล้องกับงานวิจัยของสุนทร (2540) ที่พบว่าเกาะเสม็ดมีปัญหาในเรื่อง การเอารัดเอาเปรียบผู้มาเยือน และจากการที่ผู้วิจัยทำการสอบถามผู้ประกอบการพบว่ามักจะแบ่งพื้นที่ให้ผู้ประกอบธุรกิจอื่น ๆ เช่าพื้นที่ของตนเพื่อประกอบกิจการ และมักจะจ้างแรงงานที่เป็นคนต่างถิ่นมากกว่าคนท้องถิ่น โดยให้เหตุผลว่าส่วนใหญ่คนท้องถิ่นมักจะเป็นเจ้าของกิจการเองมากกว่าจะรับจ้าง โดยรวมแล้วนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รับรู้ว่าการท่องเที่ยวทำให้มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมด้านเศรษฐกิจบนเกาะเสม็ดในทางบวก คือ เกิดธุรกิจขนาดเล็ก เกิดการจ้างงานแก่คนท้องถิ่น สร้างอาชีพให้คนท้องถิ่น และรับรู้ว่าการท่องเที่ยวทำให้มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมด้านเศรษฐกิจในทางลบ เรื่องค่าครองชีพที่สูงขึ้น การเอารัดเอาเปรียบ เกิดการแข่งขันทางภาคธุรกิจ และคนท้องถิ่นที่มีได้ประกอบกิจการท่องเที่ยวมีค่าครองชีพสูงขึ้น

ด้านสังคม นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รับรู้ว่าการท่องเที่ยวทำให้มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทางสังคมบนเกาะเสม็ดมาก ในเรื่องต่อไปนี้เป็น การตั้งถิ่นที่บริเวณชายหาดนอกพื้นที่ที่กำหนดมีมากจนเป็นอุปสรรคต่อการประกอบกิจกรรมของนักท่องเที่ยว มีการจอดเรือไม่เป็นระเบียบบริเวณชายหาดรบกวนการเล่นน้ำของนักท่องเที่ยว มีการก่อสร้างที่ไม่กลมกลืนกับธรรมชาติของร้านค้า และที่พักอาศัยทำให้ทัศนียภาพด้อยลง มีคนต่างถิ่นย้ายเข้ามาประกอบอาชีพด้านการท่องเที่ยวมากขึ้น มีปริมาณการค้าประเวณีในพื้นที่เพิ่มขึ้น ค่านิยมในชุมชนท้องถิ่นเปลี่ยนไป ผู้ประกอบอาชีพดั้งเดิมของชุมชนบนเกาะเสม็ดเปลี่ยนมาประกอบอาชีพด้านท่องเที่ยว พบว่าสอดคล้องกับงานวิจัยของสุนทรีย์ (2540) ที่พบว่าแต่เดิมราษฎรบนเกาะเสม็ดประกอบอาชีพประมงและเพาะปลูกก่อนที่จะมีการประกาศให้เกาะเสม็ดเป็นส่วนหนึ่งของอุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า-หมู่เกาะเสม็ด เมื่อประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติ ฯ แล้ว ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอาชีพจากเดิมมาประกอบอาชีพเกี่ยวเนื่องกับการบริการต่าง ๆ พบว่ามีปัญหาเรื่องอุปกรณ์เกี่ยวเนื่องกับกิจกรรมชายหาด เช่น สก๊อตเตอร์ เรือเร็ว ฯลฯ ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในเรื่องเสียง และกีดขวางการใช้พื้นที่เพื่อประกอบกิจกรรมของนักท่องเที่ยว มีปัญหาการปลูกที่พักประชิดชายหาด เนื่องจากพื้นที่ราบบนเกาะเสม็ดมีจำกัด บางแห่งทำให้เกิดภาพอุจาดตาแก่ผู้พบเห็น แต่ขัดแย้งกับเรื่องการคมนาคมที่พบว่าเกาะเสม็ดมีปัญหาการบริการด้านโครงสร้างพื้นฐานอันเนื่องมาจากข้อจำกัดด้านระบบนิเวศ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รับรู้ว่าการท่องเที่ยวทำให้มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทางสังคมบนเกาะเสม็ดน้อย ในเรื่องต่อไปนี้เป็น มีการก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวก ทำให้คนท้องถิ่นรักและดูแลเกาะเสม็ด โดยรวมแล้วในการรับรู้ของนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รับรู้ว่าการท่องเที่ยวทำให้มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมด้านสังคมบนเกาะเสม็ดในทางบวก คือ มีสิ่งอำนวยความสะดวกมากขึ้น และทำให้คนท้องถิ่นรักและดูแลเกาะเสม็ด และรับรู้ว่าการท่องเที่ยวทำให้มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในทางลบ เรื่อง ความไม่พึงพอใจของนักท่องเที่ยวจากทัศนียภาพที่ไม่สวยงามเนื่องจากสิ่งก่อสร้างที่ขัดกับธรรมชาติ เกิดการอพยพของคนต่างถิ่นเข้ามาในแหล่งท่องเที่ยว แ่่งงานคนท้องถิ่น ค่านิยมของชุมชนท้องถิ่นเปลี่ยนแปลงไป และอาชีพดั้งเดิมของท้องถิ่นหายไป

สรุปการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวบนเกาะเสม็ด พบว่าส่วนใหญ่มีการรับรู้ว่าการท่องเที่ยวทำให้มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 88.35 จากคะแนนเต็ม 130 เมื่อดูจากผลกระทบทั้งด้านชีวกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม ประกอบกันแล้วพบว่า ด้านชีวกายภาพส่วนใหญ่เกิดผลกระทบทางลบ ด้านเศรษฐกิจส่วนใหญ่เกิดผลกระทบทางบวก และด้านสังคมส่วนใหญ่เกิดผลกระทบทางลบ จึงทำให้ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

ในส่วนของพฤติกรรมเกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยว 3 ด้าน ปรากฏผล ดังนี้

ด้านชีวกายภาพ พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีพฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านชีวกายภาพมาก ในเรื่องดังต่อไปนี้ ไม่ขีด ขีด เขียนต้นไม้ โขดหินบนเกาะเสม็ด ซึ่งจะช่วยรักษาสภาพเดิมๆ ของเกาะเสม็ดเอาไว้ไม่ให้ถูกทำลายไป นักท่องเที่ยวไม่มีพฤติกรรมในการทิ้งขยะบนพื้นที่และตามเส้นทางเดินรถขณะที่เดินหรือใช้บริการรถรับ-ส่งระหว่างหาด/อ่าว ช่วยลดปัญหาขยะ แต่ผู้วิจัยกลับพบว่าบริเวณทางเดินมีขยะอยู่ทั่วไป นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ไม่เลือกตั้งเดินที่บริเวณชายหาดนอกพื้นที่ทางเดินที่กำหนด ทั้งนี้เนื่องจากพื้นที่บนเกาะเสม็ดส่วนใหญ่มีเจ้าของ การทางเดินที่จะต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าของพื้นที่ก่อนจึงจะสามารถทางเดินที่ได้ แต่ในช่วงเทศกาลที่มีนักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก ผู้วิจัยพบว่ามีกรทางเดินที่อยู่กระจัดกระจายในพื้นที่ตามชายหาด แต่ช่วงที่ไม่ใช่เทศกาลจะไม่พบพฤติกรรมนี้ เนื่องจากมีที่พักเพียงพอ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ไม่กำจัดวัชพืชบริเวณแนวชายหาดออกก่อนตั้งเต็นท์ที่พักแรม เป็นการช่วยลดโอกาสในการพังทลายของชายหาด เนื่องจากวัชพืชมีส่วนช่วยยึดทรายมิให้พังทลาย อีกทั้งช่วยรักษาระบบนิเวศ และช่วยกรองมลพิษให้ลดลงก่อนลงสู่ทะเล นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ไม่ใช้บริการเรือเร็ว สกูตเตอร์ บานาน่า โบ๊ท ขณะท่องเที่ยวบนเกาะ เป็นการช่วยลดโอกาสการเกิดปัญหาคราบน้ำมันและเสียงรบกวน และนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีพฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านชีวกายภาพปานกลาง ในเรื่อง ไม่ตกเต็อนบุคคลอื่นที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม เช่น ทิ้งขยะนอกภาชนะรองรับขยะ ซึ่งช่วยลดปัญหาขยะได้บางส่วน โดยรวมแล้วนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีพฤติกรรมที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทางชีวกายภาพ

ด้านเศรษฐกิจ พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีพฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านเศรษฐกิจปานกลาง ในเรื่องดังต่อไปนี้ ชื่อของฝากของท้องถิ่นกลับไปฝากเพื่อนๆหรือครอบครัว ทำให้คนท้องถิ่นมีรายได้ สำหรับการซื้อของฝากผู้วิจัยพบว่ามักจะซื้อบนฝั่งบ้านเพมากกว่าบนเกาะ เนื่องจากสะดวกและมีของฝากให้เลือกซื้อและราคาย่อมเยาว์ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีพฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านเศรษฐกิจน้อย ในเรื่องต่อไปนี้ คือ ใช้บริการหมอนวดแผนโบราณ/สักตัว/ ถักผม เป็นการไม่สนับสนุนให้เกิดอาชีพใหม่ๆ แก่คนท้องถิ่น แต่เหตุผลที่นักท่องเที่ยวมักไม่ใช้บริการดังกล่าวเนื่องจากการเรียกราคาค่าบริการที่ค่อนข้างแพง และซื้อและรับประทานอาหาร

ทะเลแม้ราคาจะไม่ยุติธรรม เป็นการยอมให้ถูกเอาเปรียบโดยผู้ประกอบการ โดยรวมแล้ว นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีพฤติกรรมที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจทางลบมากกว่าผลกระทบทางบวก

ด้านสังคม พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีพฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านสังคมมาก ในเรื่องต่อไปนี้เป็น คือ ไม่ใช้บริการเรือที่จอดอยู่บริเวณหน้าหาด ช่วยลดโอกาสที่จะเกิดทัศนียภาพไม่น่าดู เพราะหากไม่มีผู้ให้บริการ ต่อไปก็จะมีหรือลดการให้บริการเหล่านี้ และไม่ใช้บริการผู้ประกอบการที่เป็นคนต่างถิ่นมากกว่าผู้ประกอบการที่เป็นคนท้องถิ่น เป็นการช่วยลดโอกาสการถูกแย่งงานของคนท้องถิ่นจากคนต่างถิ่น

สรุปพฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยว พบว่าส่วนใหญ่มีพฤติกรรมที่ช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 7 จากคะแนนเต็ม 11 เมื่อดูจากผลกระทบทั้งด้านชีวกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม ประกอบกันแล้วพบว่า ด้านชีวกายภาพส่วนใหญ่เกิดผลกระทบทางบวก ด้านเศรษฐกิจส่วนใหญ่เกิดผลกระทบทางลบ และด้านสังคมส่วนใหญ่เกิดผลกระทบทางบวก และมีหลายข้อความที่ค่าเฉลี่ยใกล้เคียงค่ากลางมาก จึงทำให้มีพฤติกรรมที่ช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว

การศึกษาวิจัยเรื่องการรับรู้และพฤติกรรมเกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว จำนวน 42 ตัวอย่าง พบว่าผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 61.9 เป็นเพศหญิง โดยส่วนใหญ่อายุ 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 42.9 ส่วนใหญ่ร้อยละ 61.9 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. เนื่องจากผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว ส่วนใหญ่ได้รับช่วงกิจการ หรือมีการแบ่งกิจการออกมาจากครอบครัวเดิม จึงยังมีอายุอยู่ในวัยทำงาน มีอาชีพรองรับอยู่แล้วไม่ต้องดิ้นรนหางาน จึงไม่จำเป็นต้องจบการศึกษาในระดับสูง ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 31.0 มีรายได้ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 21,526 บาทต่อเดือน โดยมีผู้ไม่ตอบสูงถึงร้อยละ 54.7 อาจเป็นเพราะรายได้จริงๆ แล้วสูงมากจนไม่อยากจะเปิดเผย เพราะสถิติจำนวนนักท่องเที่ยวของกรมป่าไม้ พบว่ามีนักท่องเที่ยวมาเที่ยวที่เกาะเสม็ดเป็นจำนวนมาก และเพิ่มขึ้นทุก ๆ ปี ย่อมต้องมีการใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าที่พัก และค่าอาหาร ซึ่งงานวิจัยของสุนทรী (2540) พบว่า ค่าใช้จ่ายในการเดินทางของนักท่องเที่ยวมากกว่าครึ่งหนึ่งจะถูกจ่ายเพื่อเป็นค่า

อาหาร ส่วนที่เหลือเป็นค่าที่พักและค่าเดินทาง ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ร้อยละ 40.5 ให้บริการทั้งที่พัก และร้านอาหาร ร้อยละ 64.3 มีระยะเวลาในการประกอบกิจการบนเกาะเสม็ดน้อย คือ 1 – 17 ปี เนื่องจากลักษณะของผู้ประกอบการเป็นลักษณะของการรับช่วง หรือแยกออกมาจากกิจการเดิม ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ร้อยละ 85.7 เคยได้รับข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมของเกาะเสม็ด สื่อที่ให้ข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมส่วนใหญ่ร้อยละ 21.9 คือ หนังสือพิมพ์/วารสารท่องเที่ยว และวิทยุโทรทัศน์ ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 71.4 เห็นว่าการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมีความสำคัญยิ่ง และส่วนใหญ่ร้อยละ 88.1 มีความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมาก เนื่องจากผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวอาศัยธรรมชาติในการประกอบการ จึงให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมาก เพราะหากสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม ย่อมส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการโดยตรง คือ อาจจะทำให้นักท่องเที่ยวไม่มาท่องเที่ยว ทำให้ขาดรายได้ และมีความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมาก เนื่องจากเป็นสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวและให้ความสำคัญ

ในส่วนของการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว 3 ด้าน ปรากฏผลดังนี้

ด้านชีวภาพ ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวส่วนใหญ่รับรู้ว่าการท่องเที่ยวทำให้มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทางชีวภาพบนเกาะเสม็ดมาก ในเรื่องต่อไปนี้เป็น การขุด ขีด เขียน ต้นไม้และขีดหินมากจนทำลายความสวยงามตามธรรมชาติ มีขยะปริมาณมากเนื่องจากนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น มีขยะในทะเลมากจนน้ำทะเลสกปรก มีการจอดเรือไม่เป็นระเบียบทำให้บดบังทัศนียภาพ มีการปล่อยน้ำเสียจากบังกะโลและร้านอาหารลงสู่พื้นที่ธรรมชาติมากทำให้หาดทรายไม่ขาวและน้ำทะเลไม่ใสสะอาด ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวส่วนใหญ่รับรู้ว่าการท่องเที่ยวทำให้มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทางชีวภาพบนเกาะเสม็ดปานกลาง ในเรื่องต่อไปนี้เป็น กิจกรรมทางน้ำ เช่น การเล่นสกูตเตอร์ เรือเร็ว บานาน่าโบ๊ททำให้น้ำทะเลขุ่น เรือเร็ว และ สกูตเตอร์ ทำให้มีคราบน้ำมันบริเวณชายหาดมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุนทรี (2540) โดยรวมแล้วในการรับรู้ของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวส่วนใหญ่รับรู้ว่าการท่องเที่ยวทำให้มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมด้านชีวภาพบนเกาะเสม็ดในทางลบต่อ พืช ดิน ชายหาด คุณภาพน้ำ และทัศนียภาพ

ด้านเศรษฐกิจ ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวส่วนใหญ่รับรู้ว่าการท่องเที่ยวทำให้มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทางเศรษฐกิจบนเกาะเสม็ดมาก ในเรื่องต่อไปนี้เป็น คือ ทำให้มีการแข่งขันกันของภาคธุรกิจในพื้นที่มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการรับรู้ของนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวส่วนใหญ่รับรู้ว่าการท่องเที่ยวทำให้มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทางเศรษฐกิจบนเกาะเสม็ดปานกลาง ในเรื่องต่อไปนี้เป็น ทำให้ราคาอาหารทะเลบนเกาะเสม็ดสูงขึ้น และทำให้คนที่อาศัยบนเกาะเสม็ดที่มีได้ประกอบอาชีพด้านการท่องเที่ยวต้องซื้อสินค้าต่าง ๆ ในราคาที่สูงกว่าราคาในท้องตลาดทั่วไป ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวส่วนใหญ่รับรู้ว่าการท่องเที่ยวทำให้มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทางเศรษฐกิจบนเกาะเสม็ดน้อย ในเรื่องต่อไป เป็น ทำให้เกิดอาชีพใหม่ๆ แก่คนท้องถิ่น ทำให้เกิดการจ้างงานคนท้องถิ่นมากขึ้น ทำให้เศรษฐกิจชุมชนดีขึ้น และทำให้เกิดธุรกิจขนาดเล็กมากขึ้น ซึ่งขัดแย้งกับงานวิจัยของสุนทร (2540) และการรับรู้ของนักท่องเที่ยว จากการที่ผู้วิจัยได้พูดคุยกับผู้ประกอบการร้านอาหารบางราย ซึ่งได้ให้เหตุผลว่าการตั้งราคาเป็นไปตามกลไกของตลาด ซื้อมาแพง ก็ต้องขายแพง มิฉะนั้นจะอยู่ไม่ได้ อีกทั้งคุณภาพของอาหารที่นำมาบริการนักท่องเที่ยวก็แตกต่างกัน จึงทำให้ราคาขายของแต่ละร้านแตกต่างกัน หากนักท่องเที่ยวมารับประทานอาหารที่ร้านของเขาก็อาจจะรู้สึกได้ว่าแพงกว่าทั่ว ๆ ไป โดยรวมแล้วในการรับรู้ของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวส่วนใหญ่รับรู้ว่าจะเกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมด้านเศรษฐกิจทางบวก คือ เกิดธุรกิจขนาดเล็ก เกิดการจ้างงานคนท้องถิ่น สร้างอาชีพให้คนท้องถิ่น และรับรู้ว่าจะเกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมด้านเศรษฐกิจในทางลบในเรื่อง เกิดการแข่งขันภาคธุรกิจ คนท้องถิ่นที่ไม่ได้ประกอบอาชีพด้านการท่องเที่ยวมีค่าครองชีพสูงขึ้น

ด้านสังคม ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวส่วนใหญ่รับรู้ว่าการท่องเที่ยวทำให้มีผลกระทบต่อสังคมมาก ในเรื่องต่อไปนี้เป็น คือ มีการตั้งเดินท์บริเวณชายหาดนอกพื้นที่ที่กำหนดมากจนเป็นอุปสรรคต่อการประกอบกิจกรรมของนักท่องเที่ยว แต่เนื่องจากผู้ประกอบการจะอยู่ในพื้นที่จึงทราบว่าพื้นที่ทางเดินท์อยู่บริเวณใด หากมีการกางเดินท์นอกพื้นที่ก็จะทราบทันที มีการจอดเรือไม่เป็นระเบียบบริเวณหน้าหาด รบกวนการประกอบกิจการของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว มีการก่อสร้างที่ไม่กลมกลืนกับธรรมชาติของร้านค้าและที่พักอาศัยทำให้ทัศนียภาพด้อยลง มีคนต่างถิ่นย้ายเข้ามาประกอบอาชีพด้านการท่องเที่ยวมากขึ้น ค่านิยมในชุมชนท้องถิ่นเปลี่ยนไป และผู้ประกอบการดั้งเดิมของชุมชนบนเกาะเสม็ดเปลี่ยนมาประกอบอาชีพด้านท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุนทร (2540) ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวส่วนใหญ่รับรู้ว่าการท่องเที่ยวทำให้มีผลกระทบต่อสังคมปานกลาง ในเรื่องต่อไปนี้เป็น คือ เสียงของเรือเร็ว สก๊อตเตอร์ บานาน่าโบ๊ท

มิได้รับกวนการประกอบการของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว เพราะเป็นสิ่งที่ช่วยสร้างรายได้ให้แก่ผู้ประกอบการที่ให้บริการสิ่งเหล่านี้ ทำให้มีการค้าประเพณีเพิ่มขึ้น และทำให้ปริมาณการเกิดอาชญากรรมลดลง และผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวส่วนใหญ่รับรู้ว่าการท่องเที่ยวทำให้มีผลกระทบทางสังคมน้อย ในเรื่องต่อไปนี้เป็นเรื่องการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกในชุมชนมากขึ้น ซึ่งขัดแย้งกับงานวิจัยของสุนทร (2540) และทำให้คนท้องถิ่นและคนไทยรักและช่วยดูแลเกาะเสม็ดมากขึ้น โดยรวมแล้วในการรับรู้ของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวส่วนใหญ่รับรู้ที่เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านสังคมบนเกาะเสม็ดในทางบวก ในเรื่อง มีสิ่งอำนวยความสะดวกมากขึ้น และทำให้เกิดความรักในแหล่งท่องเที่ยว และรับรู้ที่เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านสังคมในทางลบ ในเรื่อง ความไม่พึงพอใจจากทัศนียภาพที่ไม่สวยงามเนื่องจากสิ่งก่อสร้างที่ขัดกับธรรมชาติ เกิดการอพยพของแรงงานต่างถิ่นเข้ามาในแหล่งท่องเที่ยว แรงงานคนท้องถิ่น และค่านิยมท้องถิ่นเปลี่ยนแปลงไป

สรุปการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว พบว่าส่วนใหญ่รับรู้ว่าการท่องเที่ยวทำให้มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 82.74 จากคะแนนเต็ม 130 เมื่อดูจากผลกระทบทั้งด้านชีวกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม ประกอบกันแล้วพบว่า ด้านชีวกายภาพส่วนใหญ่เกิดผลกระทบทางลบ ด้านเศรษฐกิจส่วนใหญ่เกิดผลกระทบทางบวก และด้านสังคมส่วนใหญ่เกิดผลกระทบทางลบ จึงทำให้ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

ในส่วนของพฤติกรรมเกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว 3 ด้าน ปรากฏผลดังนี้

ด้านชีวกายภาพ พบว่าผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีพฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านชีวกายภาพมาก ในเรื่องต่อไปนี้เป็นเรื่อง ไม่ปล่อยน้ำเสียลงสู่พื้นที่ธรรมชาติโดยมิได้บำบัด ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ไม่กำจัดขยะโดยกองทิ้งไว้ให้ย่อยสลายตามธรรมชาติ ซึ่งขัดแย้งกับงานวิจัยของสุนทร (2540) เกษมและคณะ (2531) และในพื้นที่จริงพบว่ามียกขยะเป็นจำนวนมาก ผู้ประกอบการบางรายกำจัดโดยการกองและเผา สาเหตุอาจเนื่องมาจากปริมาณขยะมีมาก จนผู้ทำหน้าที่เก็บขยะไม่สามารถเก็บได้ทัน ไม่นำปะการัง ก้อนหิน เปลือกหอย มาทำของที่ระลึกจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยว เพราะผู้ประกอบการประกอบกิจการด้านที่พักและร้านอาหาร ไม่นำวัสดุ

ธรรมชาติของเกาะเสม็ดมาตกแต่งสถานที่ ซึ่งส่งผลดีต่อสภาพธรรมชาติและทรัพยากร และไม่ให้บริการเรือเร็ว/สปีดเตอร์/บานาน่าโบ๊ท ทำให้ไม่เกิดปัญหาคราบดำและเสียง จัดภาชนะไว้รองรับขยะจากนักท่องเที่ยว และตั้งเต็อนนักท่องเที่ยวที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม เช่น ทิ้งขยะนอกภาชนะรองรับ ซึ่งจะช่วยลดปัญหาขยะ ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีพฤติกรรมที่ช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมด้านชีวภาพปานกลาง ในเรื่องต่อไปนี้เป็น นำโต๊ะ/เก้าอี้ มาตั้งบริการนักท่องเที่ยวชิตชายหาด แต่ในพื้นที่จริงพบว่าบริเวณหาดทรายแก้วและอ่าววงเดือน ร้านอาหารเกือบทุกร้านจะนำโต๊ะ เก้าอี้มาตั้งบริเวณชายหาดในช่วงเย็นเพื่อบริการนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีพฤติกรรมที่ช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมด้านชีวภาพน้อย ในเรื่องต่อไปนี้เป็น กำจัดวัชพืชบริเวณแนวชายหาดที่ไม่เป็นระเบียบสะอาดตาออก ทำให้มีโอกาสเกิดการพังทลายของชายหาดและระบบนิเวศ โดยรวมแล้วผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีพฤติกรรมที่ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมทางชีวภาพมากกว่าผลกระทบต่อทางลบ

ด้านเศรษฐกิจ พบว่าผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีพฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมาก ในเรื่องต่อไปนี้เป็น จ้างแรงงานที่เป็นคนท้องถิ่นทั้งแบบประจำและชั่วคราว ทำให้คนท้องถิ่นมีงานทำและมีรายได้ ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีพฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมปานกลาง ในเรื่องต่อไปนี้เป็น ให้บริการอาหารทะเลแก่นักท่องเที่ยวในราคาสูงกว่าราคาในตลาดท้องถิ่น ซึ่งทำให้เกิดปัญหาการเอารัดเอาเปรียบ

ด้านสังคม พบว่าผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีพฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมาก ในเรื่องต่อไปนี้เป็น ไม่จ้างให้เรือมารับนักท่องเที่ยวบริเวณหน้าหาด ทำให้ไม่บดบังทัศนียภาพ และไม่แต่งกายและมีพฤติกรรมคล้ายกับนักท่องเที่ยวต่างประเทศ และ/หรือสนับสนุนให้พนักงานปฏิบัติเช่นเดียวกัน คือ ไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงของค่านิยมและพฤติกรรม และผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีพฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมปานกลาง ในเรื่องต่อไปนี้เป็น เปลี่ยนอาชีพจากเดิมมาประกอบอาชีพด้านการท่องเที่ยว ซึ่งทำให้อาชีพดั้งเดิมหายไป สอดคล้องกับงานวิจัยของสุนทรี (2540)

สรุปพฤติกรรมเกี่ยวกับผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว พบว่าส่วนใหญ่มีพฤติกรรมที่ช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 9.9 จากคะแนนเต็ม 14 เมื่อดูจากผลกระทบต่อทั้งด้านชีวภาพ เศรษฐกิจ และสังคม ประกอบกันแล้วพบว่า ส่วนใหญ่เกิดผล

กระทบทางบวก แต่ค่าเฉลี่ยของหลายข้อใกล้เคียงกับค่ากลาง จึงทำให้พฤติกรรมที่ช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

และเมื่อพิจารณาผลการวิจัยในส่วนของ การทดสอบสมมติฐาน ปรากฏผลดังนี้

การทดสอบสมมติฐานด้วยวิธีวิเคราะห์การถดถอยพหุเมื่อตัวแปรตาม คือ การรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม ในส่วนของนักท่องเที่ยวพบว่า ตัวแปรอิสระ 5 ตัว จาก 15 ตัว รวมกัน มีอิทธิพลต่อการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม ซึ่งได้แก่ รายได้ ระดับการศึกษาสูงสุด การพักค้าง ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และการให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ส่วนผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว พบว่าตัวแปรอิสระ 3 ตัว จาก 10 ตัว รวมกันมีอิทธิพลต่อการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม ซึ่งได้แก่ ภูมิลำเนา ระยะเวลาในการประกอบกิจการ และความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม พบว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่เมื่อพิจารณาตัวแปรย่อยแต่ละตัวกับการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม ในส่วนของนักท่องเที่ยวจาก 5 ตัว พบว่ามีเพียง 3 ตัวเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ การพักค้าง การให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ส่วนผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว จาก 3 ตัวพบว่ามีเพียง 2 ตัวที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ภูมิลำเนา และความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

การทดสอบสมมติฐานด้วยวิธีวิเคราะห์การถดถอยพหุเมื่อตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ในส่วนของนักท่องเที่ยวพบว่าตัวแปรอิสระ 2 ตัว จาก 15 ตัว รวมกันมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งได้แก่ รายได้และความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ของตัวแปรย่อยแต่ละตัวกับพฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยว ทั้ง 2 ตัว พบว่า มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวไม่มีตัวแปรตัวใดจาก 10 ตัว ที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงไม่ได้ทดสอบสมมติฐานโดยวิธีวิเคราะห์การถดถอยพหุ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อนำตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05 มาอธิบาย ปรากฏดังนี้

รายได้ของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยนำตัวแปรรายได้เปรียบเทียบกับงานวิจัยที่กำหนดรายได้เป็นตัวแปร พบว่าสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประภัสรา (2541) ที่พบว่ารายได้เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อม และรัชดา (2540) อธิบายว่า ฐานะทางเศรษฐกิจก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลทำให้การรับรู้ของบุคคลแตกต่างกัน

ระดับการศึกษาสูงสุดของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมในเชิงบวก แสดงว่านักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาสูง มีการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมมาก เนื่องจาก การที่มีระดับการศึกษาสูง ก็จะได้รับความรู้ในวิทยาการด้านต่าง ๆ อันรวมถึงความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้วย ทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในสิ่งแวดล้อม เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงก็จะรับรู้ได้มากกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำ

การพักค้างของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมในเชิงลบ แสดงว่า นักท่องเที่ยวมีจำนวนวันในการพักค้างมาก มีการรับรู้เกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมน้อย สาเหตุเนื่องจาก นักท่องเที่ยวที่มีจำนวนวันในการพักค้างมาก อาจไม่ได้คาดหวังกับแหล่งท่องเที่ยว หรือสิ่งเร้า อันได้แก่ สิ่งซึ่งทำให้เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมต่างๆ ที่อาจจะมีอยู่ แต่ไม่มากพอที่จะทำให้นักท่องเที่ยวรับรู้ที่เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อม แม้จะมีผลกระทบสิ่งแวดล้อมเกิดขึ้น อีกประการหนึ่ง คือเกาะเสม็ดเป็นเกาะที่มีหาดและอ่าวอยู่หลายแห่ง มีทั้งหาด/อ่าวที่มีนักท่องเที่ยวน้อย บรรยากาศเงียบสงบ เช่น อ่าวพร้าว อ่าวกิว และหาด/อ่าวที่มีผู้นิยมมาท่องเที่ยวมาก ๆ คือ หาดทรายแก้วและอ่าววงเดือน นักท่องเที่ยวที่มีการพักค้างมากย่อมมีเวลาที่จะสำรวจไปตามแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ได้ทั่วถึงกว่าผู้ที่มีการพักค้างน้อย การที่นักท่องเที่ยวที่มีจำนวนวันในการพักค้างน้อย หรือไม่พักค้างมีการรับรู้เกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมมาก อาจเป็นเพราะว่าหาด/อ่าวที่มาเยือน เป็นหาดที่มีผู้นิยมมาท่องเที่ยวมาก ๆ ทำให้มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกมาก มีผู้คนแออัด และจากข้อเสนอแนะเพิ่มเติมทำแบบสอบถาม นักท่องเที่ยวที่มาเยือนเกาะเสม็ด ได้รับคำบอกเล่าจากเพื่อน หรือสื่อโฆษณาต่าง ๆ เช่น การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ถึงความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว จึงมีความคาดหวังสูง แต่เมื่อมาเยือนแล้ว ไม่ได้เป็นไปตามความคาดหวังของตนเองทำให้รับรู้เกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่า ผู้ที่มีจำนวนวันในการพักค้างมาก หรืออาจเป็นเพราะว่านักท่องเที่ยวที่ไม่พัก

ค้างทราบว่าการพักค้างก่อให้เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมมากกว่าการท่องเที่ยวแบบเช้าไป-เย็นกลับ จึงเลือกที่จะไม่พักค้างเพื่อช่วยลดผลกระทบก็เป็นได้

การให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมในเชิงบวก แสดงว่า นักท่องเที่ยวที่ให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมาก มีการรับรู้เกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมมาก เนื่องจากเมื่อให้ความสำคัญกับสิ่งใด ย่อมมีความใส่ใจในสิ่งนั้น เมื่อมีสิ่งเร้าที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่ใส่ใจผ่านเข้ามา ย่อมกระตุ้นให้ร่างกายและจิตใจเกิดการตอบสนองในสิ่งนั้น ซึ่งมีอิทธิพลต่อการรับรู้ของบุคคลในทางตรงกันข้าม นักท่องเที่ยวที่ให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมน้อย ก็ย่อมมีการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมน้อย เนื่องจากไม่ได้ใส่ใจในสิ่งนั้น เมื่อมีสิ่งเร้าที่ชี้ให้เห็นว่ามีผลกระทบสิ่งแวดล้อมเกิดขึ้น ก็มีได้ใส่ใจ ร่างกายและจิตใจก็มิได้รับรู้ในสิ่งนั้น ๆ

ระยะเวลาในการประกอบกิจการของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมในเชิงลบ แสดงว่า ผู้ประกอบการที่มีระยะเวลาในการประกอบกิจการมาก มีการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมน้อย สาเหตุเนื่องมาจากความเคยชินกับสภาพแวดล้อม อีกทั้งผู้ประกอบการที่มีระยะเวลาในการประกอบกิจการนาน มักจะอยู่บริเวณหาด/อ่าวที่มีความเงียบสงบ คล้ายหาด/อ่าวส่วนบุคคล เช่น อ่าววนวล อ่าวลุงดำ อ่าวหวาย เป็นต้น ส่วนผู้ประกอบการที่มีระยะเวลาในการประกอบกิจการน้อย คือ เข้ามาทีหลัง มักพบว่าการขยายตัวของผู้ประกอบการรายใหม่ ๆ มักกระจุกตัวอยู่ที่ อ่าววงเดือน และหาดทรายแก้ว ซึ่งมีการพัฒนาทางกายภาพมากกว่าบริเวณอื่น ๆ จึงทำให้ผู้ประกอบการที่มีระยะเวลาในการประกอบกิจการน้อยมีการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมมากกว่าผู้ประกอบการที่มีระยะเวลาในการประกอบกิจการมาก อีกทั้งผู้ประกอบการที่มีระยะเวลาในการประกอบกิจการน้อย คือ ผู้ประกอบการรายใหม่ ๆ ซึ่งมักมีระดับการศึกษาสูงสุดสูงขึ้น ย่อมมีความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมาก ทำให้มีการรับรู้เกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่า

ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม และความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในเชิงบวก แสดงว่า นักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวที่มีความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมาก มีการรับรู้เกี่ยว

กับปัญหาสิ่งแวดล้อมมาก และนักท่องเที่ยวมีพฤติกรรมที่ช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมมาก สาเหตุนี้เนื่องจากมีความเข้าใจในสิ่งแวดล้อม เมื่อสิ่งแวดล้อมเกิดการเปลี่ยนแปลงไปจากสภาพปกติ ก็จะสามารเข้าใจและรับรู้ได้ถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นได้ และเข้าใจว่าพฤติกรรมใดที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ก็จะหลีกเลี่ยงไม่ปฏิบัติพฤติกรรมนั้น ส่วนนักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวที่มีความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมน้อย ย่อมมีการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมน้อย และมีพฤติกรรมที่ช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมน้อยด้วย เนื่องจากความไม่เข้าใจในธรรมชาติของสิ่งแวดล้อม และอาจมีพฤติกรรมที่ส่งผลกระทบในทางลบกับสิ่งแวดล้อมโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพิมพ์จันทร์ (2544) ที่พบว่าความรู้พื้นฐานในการทำงานแตกต่างกันมีการรับรู้สภาพการทำงานที่เป็นอันตรายแตกต่างกัน และผลงานวิจัยของพรศรี (2543) สอดคล้องกับผลของนักท่องเที่ยว โดยพบว่าความรู้มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรม

การทดสอบสมมติฐานด้วยวิธีการวิเคราะห์สหสัมพันธ์เพื่อทดสอบสมมติฐานความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม และตัวแปรพฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ในส่วนของนักท่องเที่ยว พบว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่มีขนาดความสัมพันธ์ในระดับต่ำ ส่วนผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์กันอย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ในส่วนของนักท่องเที่ยวสอดคล้องกับงานวิจัยของพิมพ์จันทร์ (2544) ที่พบว่าการรับรู้สภาพการทำงานที่เป็นอันตรายมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปฏิบัติงานอย่างปลอดภัย ซึ่งจากงานวิจัยครั้งนี้จะเห็นได้ว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีการระดับการศึกษาสูง ให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และมีความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม องค์ประกอบเหล่านี้จะไปส่งเสริมให้เกิดการรับรู้เกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม และมีอิทธิพลผลักดันให้นักท่องเที่ยวแสดงออกโดยมีพฤติกรรมที่ช่วยรักษาสิ่งแวดล้อม ด้วยเหตุนี้จึงทำให้การรับรู้ของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม

ในกรณีการวิจัยครั้งนี้ มีข้อสังเกตว่าค่าการถดถอยพหุส่วนใหญ่อยู่ในระดับต่ำ ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ตั้งไว้ ซึ่งจากการตรวจเอกสารพบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้และพฤติกรรมมีเป็นจำนวนมาก ดังที่รัชดา (2540) ได้อธิบายว่าองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ นอกจากปัจจัยด้านลักษณะประชากรแล้ว ปัจจัยเชิงสังคมจิตวิทยา ได้แก่ ความคาดหวัง ความต้องการ แรงจูงใจ อารมณ์ ทัศนคติ และบุคลิกภาพ ก็เป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ และสุขา (2540) ก็อธิบายว่า ความเชื่อ ค่านิยม บุคลิกภาพ ทัศนคติ เป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของ

มนุษย์ แต่สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ในส่วนของนักท่องเที่ยวที่มีตัวแปรอิสระเพียง 3 ตัวแปร และผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวที่มีตัวแปรอิสระเพียง 2 ตัวแปร ที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม คือ การรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และในส่วนของนักท่องเที่ยวที่มีตัวแปรอิสระเพียง 2 ตัวแปร ที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม สำหรับผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวไม่มีตัวแปรอิสระตัวใดเลยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ในการวิจัยครั้งนี้ แม้ว่าจะทำการพยากรณ์ แต่ก็ไม่เหมาะสมนัก เนื่องจากปัจจัยที่เลือกมาไม่สามารถอธิบายความผันแปรในการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม และพฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมได้ดีนัก ปัจจัยอื่นๆ อาจจะเหมาะสมกว่า สังเกตได้จากขนาดความสัมพันธ์ที่อยู่ในระดับต่ำ แต่อย่างไรก็ดี ปัจจัยดังกล่าวก็ยังเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อตัวแปรตาม คือ การรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม และพฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ข้อสังเกตอีกประการหนึ่งที่อาจจะส่งผลทำให้ความสามารถในการพยากรณ์ของตัวแปรอิสระที่ใช้ในภาพรวมค่อนข้างต่ำ อาจเป็นเพราะว่ามีตัวแปรอิสระหลายตัวที่โดยธรรมชาติเป็นตัวแปรที่มีระดับในการวัดในระดับกลุ่ม แม้ว่าผู้วิจัยจะได้แปลงตัวแปรดังกล่าวให้เป็นตัวแปรหุ่น แต่ความเหมาะสมในการแปลงค่าก็อาจจะไม่เหมาะสมนัก เช่น ตัวแปรอาชีพ เป็นต้น

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

การศึกษาวิจัยเรื่อง การรับรู้และพฤติกรรมเกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว: กรณีศึกษา เกาะเสม็ด จังหวัดระยอง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม และพฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว เพื่อศึกษาปัจจัยบางประการที่มีผลต่อการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม และพฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม และพฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว ประชากรในการศึกษาคั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวบนเกาะเสม็ด จำนวน 400 คน และผู้ประกอบการที่ประกอบกิจการบังกะโล รีสอร์ท ที่พัก และร้านอาหาร เป็นกิจการถาวรบนเกาะเสม็ดรวม 48 ราย ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน อธิบายภาพรวมของประชากรจำแนกตามตัวแปรต่างๆ ทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทุกตัวด้วยวิธีการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ และทดสอบสมมติฐานด้วยวิธีการวิเคราะห์การถดถอยพหุ และการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติไว้ที่ระดับ 0.05 ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

การรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม และพฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ รับรู้ว่าการท่องเที่ยวทำให้มีผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านชีวภาพมาก ร้อยละ 57.8 ทำให้มีผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านเศรษฐกิจปานกลาง ร้อยละ 98.0 ทำให้มีผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านสังคมมาก ร้อยละ 59.0 โดยรวมรับรู้ว่าการท่องเที่ยวทำให้มีผลกระทบสิ่งแวดล้อมมาก ร้อยละ 53.3

ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวส่วนใหญ่ รับรู้ว่าการท่องเที่ยวทำให้มีผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านชีวภาพปานกลาง ร้อยละ 71.4 ทำให้มีผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านเศรษฐกิจปาน

กลาง ร้อยละ 100.0 ทำให้มีผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านสังคมมาก ร้อยละ 54.8 โดยรวมรับรู้ว่าการท่องเที่ยวทำให้มีผลกระทบสิ่งแวดล้อมปานกลาง ร้อยละ 64.3

นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีพฤติกรรมที่ช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมปานกลาง ร้อยละ 86.5 และผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีพฤติกรรมที่ช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมปานกลาง ร้อยละ 61.9

ปัจจัยบางประการที่มีผลต่อการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม

ผลการทดสอบสมมติฐาน กรณีตัวแปรตาม คือ การรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม ในส่วน of นักท่องเที่ยว พบว่า มีตัวแปรอิสระ 5 ตัว คือ รายได้ ระดับการศึกษาสูงสุด การพักค้าง การให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม รวมกันก่อให้เกิดความผันแปรใน การรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่เมื่อพิจารณาถึงอิทธิพลของตัวแปรย่อยแต่ละตัวพบว่า มีตัวแปรย่อยเพียง 3 ตัวที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม คือ การพักค้างและการให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 และในส่วนของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวพบว่า มีตัวแปรอิสระ 3 ตัว (ภูมิลาเนา ระยะเวลาในการประกอบกิจการ และความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม) รวมกันก่อให้เกิดความผันแปรในการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณาถึงอิทธิพลของตัวแปรย่อยแต่ละตัวพบว่า มีตัวแปร 2 ตัว ที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม คือ ภูมิลาเนา ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

ปัจจัยบางประการที่มีผลต่อพฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

ผลการทดสอบสมมติฐาน กรณีตัวแปรตามคือ พฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ในส่วน of นักท่องเที่ยว พบว่า มีตัวแปรอิสระ 2 ตัว คือ รายได้ และความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม รวมกันก่อให้เกิดความผันแปรในพฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เป็นไปตามสมมติ

ฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณาถึงอิทธิพลของตัวแปรย่อยแต่ละตัวพบว่าตัวแปรทั้ง 2 ตัวมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับพฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม คือ รายได้ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 และความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และในส่วนของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวพบว่า ไม่มีตัวแปรอิสระตัวใดเลยที่รวมกันก่อให้เกิดความผันแปรในพฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม และพฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

ผลการทดสอบสมมติฐานความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม และพฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ในส่วนนักท่องเที่ยวพบว่า การรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่มีขนาดความสัมพันธ์ค่อนข้างต่ำ ($r = 0.10$) ส่วนผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว พบว่าการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการจัดการเกาะเสม็ด

- 1) ควรจัดให้มีกิจกรรมด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ และประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ ได้มีส่วนร่วม เช่น กิจกรรมการเก็บขยะ ใต้ทะเล รวมถึงให้มีการรณรงค์เผยแพร่ความรู้ที่ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีความเข้าใจ และให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น
- 2) ควรรณรงค์เผยแพร่ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม ผ่านทางสื่อต่างๆ เช่น ป้ายนิทรรศการ แผ่นพับโฆษณา ฯลฯ เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ และประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ ได้รู้และเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น เพื่อส่งเสริมให้มีพฤติกรรมในการรักษาสิ่งแวดล้อมมากขึ้น
- 3) ควรสนับสนุนให้นักท่องเที่ยวมีการท่องเที่ยวแบบเข้าไป-เย็นกลับ มากกว่าการท่องเที่ยวแบบพักค้าง
- 4) ควรวางแผนการจัดการพื้นที่ โดยจัดแบ่งแนวเขตให้ชัดเจน เพื่อสะดวกในการควบคุมผลกระทบ
- 5) ควบคุมการก่อสร้างที่พักมิให้เกิดการขยายตัว และควรปรับปรุงให้เข้ากับธรรมชาติ
- 6) ควรพัฒนาถนนให้เข้าถึงทุกจุดท่องเที่ยว เพื่อกระจายนักท่องเที่ยวมิให้กระจุกตัวอยู่ในบริเวณใดบริเวณหนึ่ง
- 7) ควรมีการจัดการด้านขยะ เช่น เพิ่มจำนวนรอบในการเก็บขยะในช่วงที่นักท่องเที่ยวหนาแน่น เนื่องจากผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าปัญหาขยะเป็นปัญหาที่ประชากรรับรู้ว่าเกิดขึ้นมาก
- 8) เจ้าหน้าที่ของรัฐควรเข้มงวด จริงจังในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น เช่น ควบคุมมิให้ร้านค้านำโต๊ะ เก้าอี้ลงไปยังชายหาด
- 9) ควบคุมราคาสินค้าและบริการให้มีราคายุติธรรม
- 10) ควรมีระบบบำบัดน้ำเสีย
- 11) ควรแบ่งเขตจอด/แล่นเรือให้ชัดเจน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้และพฤติกรรมให้มากขึ้น ทั้งนี้เพราะมีตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้และพฤติกรรม หลายตัวแปร เช่น แรงจูงใจ ทศนคติ ความคาดหวัง เป็นต้น
- 2) ควรทำการศึกษานักท่องเที่ยวต่างชาติเพิ่มเติม เพราะมุมมองของนักท่องเที่ยวชาวไทย กับนักท่องเที่ยวต่างชาติมีความแตกต่างกัน
- 3) ควรทำการศึกษาผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวอื่น ๆ ที่นอกเหนือจาก ผู้ประกอบกิจการโรงแรม บังกะโล ที่พัก และร้านอาหาร เช่น ผู้ให้บริการเช่าเรือนำเที่ยวรอบเกาะ หาบเร่แผงลอย เพราะจะได้รับข้อมูลจากประชากรที่หลากหลายขึ้น
- 4) ควรทำการศึกษาประชาชนที่อาศัยอยู่บนเกาะเสม็ด เพราะเป็นผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรงจากผลกระทบสิ่งแวดล้อมอีกกลุ่มหนึ่ง
- 5) ศึกษาเพิ่มเติมเรื่องความสามารถในการรองรับของเกาะเสม็ด เนื่องจากปัจจุบันมีความแออัดค่อนข้างสูง

เอกสารอ้างอิง

- กันยา สุวรรณแสง. 2538. จิตวิทยาทั่วไป. บริษัทอักษรพิทยา, กรุงเทพฯ. 244 น.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2544. การท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมท่องเที่ยว. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. แหล่งที่มา : http://www.tat.or.th/thai/tat/tourism_industry.htm, 27 กุมภาพันธ์ 2544.
- เกษม จันทร์แก้ว. 2524. วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม. งานสื่อการศึกษา สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ. 255 น.
- เกษม จันทร์แก้ว; ประพันธ์ โกยสมบุญ และ สิทธิชัย ตันธนะสุทธิ. 2531. การประเมินผล กระบวนการสิ่งแวดล้อมของการท่องเที่ยวต่อเกาะเสม็ด จังหวัดระยอง. โครงการบัณฑิตศึกษาด้านวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม, ภาควิชาอนุรักษ์วิทยา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ. 202 น.
- จรรยา สุวรรณทัต. 2531. ความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก. น. 809-846. ใน เอกสาร การสอนชุดวิชาพัฒนาการเด็กและการเลี้ยงดู หน่วยที่ 8-15. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, กรุงเทพฯ.
- จันจิรา รังรองรัตน์. 2542. ความสัมพันธ์ของการรับรู้คุณภาพการบริการของลูกค้าที่มีต่อความตั้งใจเชิงพฤติกรรมภายหลังการเข้ารับบริการ : ศึกษาเฉพาะกรณีศูนย์บริการรถยนต์เชิงพาณิชย์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ชาคริต บุญชัยเสรี. 2542. การรับรู้เกี่ยวกับสภาพแรงงานของพนักงานบริษัทสำรวจและผลิตก๊าซธรรมชาติ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

- ชูดา จิตพิทักษ์. 2525. พฤติกรรมศาสตร์เบื้องต้น. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา.
144 น.
- ชูศักดิ์ วิทยาภัก. 2537. การรับรู้และความตระหนักในปัญหาสิ่งแวดล้อมของเมืองเชียงใหม่ : การสำรวจในระยะต้นแผน 6. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่. 65 น.
- นภวรรณ ฐานะกาญจน์. 2543. ผลกระทบของการท่องเที่ยว. เอกสารประกอบการสอนวิชา
หลักนันทนาการและการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ. ภาควิชาอนุรักษวิทยา, คณะวนศาสตร์,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ. 14 น.
- นันทนา ลี้มประยูร. 2537. มูลค่าของอุทยานแห่งชาติ : กรณีศึกษาเกาะเสม็ด.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- บัณฑิต วินิจชัยกุล. 2542. การรับรู้ในบทบาทของสมาชิกสภาเขตกรุงเทพมหานคร.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- บุญลือ คชเสนีย์. 2532. ความรู้และความตระหนักของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการอนุรักษ์
สิ่งแวดล้อมบริเวณสถานที่ท่องเที่ยวชายทะเล : ศึกษาเฉพาะกรณีเกาะเสม็ด จังหวัด
ระยอง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยมหิดล, กรุงเทพฯ.
- บุรจิต ธรรมโรจน์. 2542. การรับรู้สภาพแวดล้อมในการทำงานทางกายภาพที่มีผลต่อสุขภาพ
และผลการปฏิบัติงานของพนักงานในโรงงานผลิตยางรถยนต์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท.
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ประภัสรา เกษมสุวรรณ. 2541. การรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ
ที่เดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยมหิดล,
กรุงเทพฯ.

- พรศรี อภิชาติ. 2543. การเปิดรับสื่อ ความรู้ ความเชื่ออำนาจควบคุมตนเองกับพฤติกรรม ความปลอดภัยของพนักงานปฏิบัติการ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2543. วิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, กรุงเทพฯ. 303 น.
- พัชนี วรกวิน. 2522. จิตวิทยาสังคม. วิทยาลัยครูจันทระเกษม, กรุงเทพฯ. 175 น.
- พิมพ์จันทร์ เทียมเสวต. 2544. การรับรู้สภาพการทำงานที่เป็นอันตราย และการปฏิบัติงาน อย่างปลอดภัยของพนักงานฝ่ายบริการลานจอดรถอากาศยาน บริษัทการบินไทย จำกัด (มหาชน). วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- เพลงพิน มั่นอยู่. 2540. ความรู้และการปฏิบัติเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการ บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดพะเยา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัย มหิดล, กรุงเทพฯ.
- มานะ อ่อนท้วม. 2542. การรับรู้ในบทบาทของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- รัชนี นพเกต. 2540. จิตวิทยาการรับรู้. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ. 244 น.
- รัชดา อุดมวิทิต. 2540. การรับรู้การประเมินผลการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัทผลิตกระแส ไฟฟ้า. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- รัตนวรรณ ศรีทองเสถียร. 2542. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ระบบความปลอดภัยและ พฤติกรรมความปลอดภัยของพนักงานโรงงานอุตสาหกรรม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

- จำไพพรรณ แก้วสุริยะ. 2544. นโยบายด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแห่งชาติ. เอกสารประกอบการสอนวิชาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. สาขาการบริหารทรัพยากรป่าไม้, คณะวนศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ. 22 น.
- วรลักษณ์ ธีราโมกษ์. 2535. จิตวิทยากับการศึกษาพฤติกรรมสื่อสาร. น. 43 – 102. ใน เอกสารการสอนชุดวิชาพฤติกรรมศาสตร์สื่อสาร หน่วยที่ 1 – 8. สาขาวิชานิเทศศาสตร์, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, กรุงเทพฯ.
- วิมลสิทธิ์ หรยางกูร. 2535. พฤติกรรมมนุษย์กับสภาพแวดล้อมมูลฐานทางพฤติกรรมเพื่อการออกแบบและการวางแผน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- สวนอุทยานแห่งชาติทางทะเล กรมป่าไม้. 2544. อุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้าหมู่เกาะเสม็ด. แหล่งที่มา : http://www.forest.go.th/Park/Frame_1.htm, 27 กุมภาพันธ์ 2544.
- สุชา จันทน์เอม. 2540. จิตวิทยาทั่วไป. บริษัทโรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด. กรุงเทพฯ. 253 น.
- สุชาดา สุริยชัยวัฒน์. 2541. ทศนคติของประชาชนต่อผลกระทบที่เกิดจากการพัฒนาการท่องเที่ยว : กรณีศึกษาจังหวัดมุกดาหาร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ. 84 น.
- สุนทรี่ เสริญสุขสัมฤทธิ์. 2540. แนวทางการพัฒนาทางกายภาพของเกาะเสม็ด จังหวัดระยอง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ. 310 น.

- สุภา มาลากุล ณ อยุธยา และ ยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานติ์. 2531. พื้นฐานทางสรีระของพฤติกรรม อิทธิพลของพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม. น. 41-94. ใน จิตวิทยาทั่วไป. เอกสารการสอนชุด วิชาหน่วยที่ 1-7. สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, กรุงเทพฯ.
- สุรเชษฐ์ เศรษฐมาลี. 2535. นันทนาการกับป่าไม้ชุ่มชื้น. น. 627 – 693. ใน เอกสารการสอนชุด วิชาการป่าไม้ชุ่มชื้น. สาขาวิชาการส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, กรุงเทพฯ.
- สุขุมภรณ์ สุขเก่า. 2540. สภาพปัญหาสิ่งแวดล้อมของเกาะรัตนโกสินทร์ในการรับรู้ของชาว กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยมหิดล, กรุงเทพฯ.
- โสภา ขปิลมันน์. 2536. การศึกษาเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจ ทำตนคติ และพฤติกรรมของ บุคคลทั่วไปของบุคลากรที่ทำงานเกี่ยวข้องกับโรคเอดส์ของบุคคลที่มีพฤติกรรมเสี่ยง ต่อโรคเอดส์ของผู้ป่วยโรคเอดส์ และของครอบครัวผู้ป่วยโรคเอดส์ต่อคำว่า “เอดส์” และต่อ “ผู้ป่วยโรคเอดส์”. รายงานการวิจัย. สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์, กรุงเทพฯ. 407 น.
- คันสนีย์ ตันติวิท. 2543. พื้นฐานทางชีววิทยากับพฤติกรรม. น. 31-96. ใน จิตวิทยาทั่วไป. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- อาคม พัตถิยะ; ชวน เพชรแก้ว; ปรีชา นุ่นสุข; สมหมาย ปิ่นพุทธศิลป์; ประยงค์ โชชาติ; พรศักดิ์ พรหมแก้ว และ อุดม หนูทอง. 2533 - 2535. ผลกระทบจากการส่งเสริมการ ท่องเที่ยวต่อวัฒนธรรมภาคใต้. รายงานการวิจัย, สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรม แห่งชาติ, กรุงเทพฯ. 123 น.

Mathieson, A. and G. Wall. 1993. *Tourism : Economic, Physical and Social Impacts*.

John Wiley and Sons Inc., New York. 207 p.

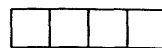
Schiffman, L. G. and L. L. Kanuk. 1991. *Consumer behavior*. 4th ed., Englewood

Cliffs., Prentice-Hall, Inc., New Jersey. 680 p.

Wolman, B. B. 1989. *Dictionary of Behavioral Science*. 2nd ed., San Diego Calif,

Academic Press, New York. 370 p.

ภาคผนวก



หมายเลขแบบสอบถาม

แบบสอบถาม

การรับรู้และพฤติกรรมเกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยว
กรณีศึกษา : เกาะเสม็ด จังหวัดระยอง

โดย

นางสาวดารารพร ไชยรัตน์
นิสิตปริญญาโทสาขาการบริหารทรัพยากรป่าไม้
คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วันที่ตอบแบบสอบถาม

๕ คำชี้แจง

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดประสงค์ที่จะศึกษาวิเคราะห์การรับรู้และพฤติกรรมเกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวบนเกาะเสม็ด จังหวัดระยอง ข้อมูลและความคิดเห็นของท่าน จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการนำไปใช้เป็นพื้นฐานในการปรับปรุงประสิทธิภาพการจัดการด้านการท่องเที่ยวและนันทนาการ ของเกาะเสม็ด ข้าพเจ้าใคร่ขอพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงที่กรุณาสละเวลาตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามชุดนี้มี 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางและการประกอบกิจกรรมนันทนาการ

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม และการให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ตอนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้และพฤติกรรมเกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ.....ปี
3. ระดับการศึกษาสูงสุด

<input type="checkbox"/> ประถมศึกษาปีที่.....	<input type="checkbox"/> ปริญญาตรี
<input type="checkbox"/> มัธยมศึกษาปีที่.....	<input type="checkbox"/> ปริญญาโท
<input type="checkbox"/> อาชีวศึกษาหรือเทียบเท่า	<input type="checkbox"/> ปริญญาเอก
<input type="checkbox"/> อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	
4. อาชีพ

<input type="checkbox"/> รับราชการ	<input type="checkbox"/> พนักงานรัฐวิสาหกิจ
<input type="checkbox"/> พนักงานบริษัทเอกชน	<input type="checkbox"/> พ่อค้า/นักธุรกิจ/ประกอบกิจการส่วนตัว
<input type="checkbox"/> เกษตรกร	<input type="checkbox"/> นักเรียน/นิสิต/นักศึกษา
<input type="checkbox"/> อื่นๆ โปรดระบุ	
5. รายได้ของท่านต่อเดือน

<input type="checkbox"/> ไม่มีรายได้	<input type="checkbox"/> มีรายได้เดือนละ..... บาท
--------------------------------------	---
6. ปัจจุบันท่านอาศัยอยู่ในจังหวัด

7. ที่พักอาศัยปัจจุบันของท่านมีลักษณะเป็น

- | | |
|--|---|
| <input type="checkbox"/> บ้านเดี่ยวใจกลางเมือง | <input type="checkbox"/> บ้านเดี่ยวชานเมือง |
| <input type="checkbox"/> ทาวน์เฮาส์ใจกลางเมือง | <input type="checkbox"/> ทาวน์เฮาส์ชานเมือง |
| <input type="checkbox"/> หอพัก | <input type="checkbox"/> คอนโดมิเนียม/อพาทเมนท์ |
| <input type="checkbox"/> ชุมชนแออัด | <input type="checkbox"/> อื่น ๆ โปรดระบุ |



ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางและการประกอบกิจกรรมนันทนาการ

8. ท่านเคยเดินทางมาเยือนเกาะเสม็ด มาก่อนหรือไม่

- ไม่เคย
- เคย (โปรดระบุรายละเอียด)
- 1) จำนวนครั้งที่เคยมา ครั้ง (ไม่รวมครั้งนี้)
- 2) ปี พ.ศ. ที่มาเยือน
- ครั้งแรก เมื่อปี พ.ศ.
- ครั้งสุดท้าย (ก่อนครั้งนี้) เมื่อ ปี พ.ศ.

9. กลุ่มในการเดินทางในครั้งนี้อย่างท่าน

- | | |
|---|--|
| <input type="checkbox"/> กลุ่มเพื่อน | <input type="checkbox"/> เดินทางมากับบริษัททัวร์ |
| <input type="checkbox"/> กลุ่มครอบครัว | <input type="checkbox"/> เดินทางมาคนเดียว |
| <input type="checkbox"/> กลุ่มผสมระหว่างครอบครัวและเพื่อน | |
| <input type="checkbox"/> อื่นๆ โปรดระบุ | |
| รวมทั้งสิ้น | คน |

10. ในการเดินทางมาเยือนเกาะเสม็ดครั้งนี้ ท่านพักค้างแรมในเขตอุทยานแห่งชาติหรือไม่

- ไม่ค้าง
- ค้าง จำนวน คืน
- | | |
|-------------------------|---|
| โปรดระบุประเภทที่พักแรม | <input type="checkbox"/> บ้านพักของอุทยานแห่งชาติ |
| | <input type="checkbox"/> รีสอร์ทเอกชน |
| | <input type="checkbox"/> เต็นท์ของทางอุทยานแห่งชาติ |
| | <input type="checkbox"/> เต็นท์ที่จัดเตรียมมาเอง |
| | <input type="checkbox"/> อื่นๆ โปรดระบุ |

11. ในการเดินทางมาเยือนเกาะเสม็ดครั้งนี้ ท่านต้องการประกอบกิจกรรมนันทนาการประเภทใดบ้าง (โปรดเรียงลำดับความสำคัญ)

- (1)
- (2)
- (3)

12. กิจกรรมนันทนาการที่ท่านประกอบจริงบนเกาะเสม็ด ในครั้งนี้

(กรุณาเลือกตอบทุกข้อตามความเป็นจริง)

- | | |
|---------------------------|---------------------------|
| () ดำน้ำดูปะการังน้ำตื้น | () ดำน้ำดูปะการังน้ำลึก |
| () เล่นเรือใบ/วินเซิร์ฟ | () สกุตเตอร์/บานาน่าโบ๊ท |
| () พายเรือ | () อาบแดด |
| () เล่นน้ำทะเล | () ตกปลา |
| () เดินป่า | () ปิกนิก |
| () ดูนก | () ถ่ายภาพ |
| () ตั้งแคมป์พักแรม | () อื่นๆ โปรดระบุ |



ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม ความรู้
ด้านสิ่งแวดล้อม และการให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

13. ท่านเคยได้รับข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมของเกาะเสม็ดมาก่อนหรือไม่

- () ไม่เคย
- () เคย โปรดระบุจำนวนครั้งที่เคยได้รับข่าวสาร ครั้ง
- สื่อที่ให้ข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม ๆ กับท่านคือ
- | | |
|--------------------------|-----------------------------------|
| () เพื่อน/ญาติ | () หนังสือพิมพ์/วารสารท่องเที่ยว |
| () วิทยุ/โทรทัศน์ | () บริษัทท่องเที่ยว |
| () เจ้าหน้าที่เกาะเสม็ด | |
| () อื่นๆ โปรดระบุ | |

14. โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องตัวเลือกที่ตรงกับความคิดของท่าน

ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	ใช่	ไม่ใช่
(1) สิ่งแวดล้อม หมายถึง ทุกสิ่งที่อยู่รอบตัวเราทั้งสิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิต		
(2) พฤติกรรมของมนุษย์ส่งผลต่อสิ่งแวดล้อม ทั้งทางบวกและลบ ทั้งทางตรงและทางอ้อม		
(3) การพัฒนาทุกกรณีจำเป็นต้องใช้ทรัพยากรธรรมชาติเป็นวัตถุดิบ		
(4) การใช้ทรัพยากรมากเกินไปจนเกินขีดความสามารถที่ธรรมชาติจะรับได้ ก่อให้เกิดภัยต่อตัวมนุษย์เอง		
(5) การอนุรักษ์ หมายถึง การเก็บรักษาทรัพยากรธรรมชาติทุกชนิดไว้โดยไม่มีการใช้ประโยชน์		
(6) การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวชายทะเล หมายถึง การรักษาชายทะเลให้มีสภาพแวดล้อมหรือบรรยากาศแบบดั้งเดิม		
(7) การปลูกบังกะโลบริเวณชายหาดช่วยป้องกันมิให้ชายหาดพังทลาย		
(8) หาดทรายเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่ไม่สามารถฟื้นฟูคืนสู่สภาพเดิมได้เมื่อถูกทำลาย		
(9) ภูมิทัศน์ชายทะเลหากถูกทำลายแล้วไม่สามารถสร้างทดแทนได้		
(10) การรักษาอากาศบริเวณชายหาดให้บริสุทธิ์เป็นการช่วยรักษาสุขภาพของชายหาดให้เป็นไปตามธรรมชาติแบบดั้งเดิม		
(11) น้ำทะเลที่มีความสกปรกและมีตะกอนมาก มีผลกระทบต่อปะการัง		
(12) คราบน้ำมันจากเรือทำให้ชายหาดสกปรก น้ำทะเลสกปรก และมีผลกระทบท่อการดำรงชีวิตของสัตว์น้ำ		
(13) น้ำทะเลสามารถย่อยสลายถุงพลาสติกและขวดแก้วได้		
(14) บริเวณแนวปะการังมีปลาชุกชุมมากกว่าบริเวณอื่นๆ ในท้องทะเล		
(15) แนวปะการังช่วยป้องกันการพังทลายของชายหาด เนื่องจากคลื่นและพายุ		
(16) เปลือกหอยไม่มีประโยชน์ต่อระบบนิเวศชายทะเล		
(17) การพังทลายของชายหาดไม่เกี่ยวข้องกับการปลูกสร้างสิ่งก่อสร้างต่างๆ		
(18) ต้นไม้และพืชพรรณตามธรรมชาติรอบเกาะเสม็ดช่วยป้องกันการพังทลายและการสูญเสียหน้าดินได้		
(19) ป่าชายเลนมีความสำคัญต่อสัตว์น้ำวัยอ่อน		
(20) จำนวนนักท่องเที่ยวที่มากเกินไป ก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมทั้งในส่วนของการทำลายทรัพยากรนันทนาการ การเกิดขยะ น้ำเสีย อากาศเสีย ฯลฯ		

15. โดยรวมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมีความสำคัญต่อท่านเพียงใด

() สำคัญอย่างยิ่ง

() สำคัญ

() ไม่สำคัญ

() ไม่สำคัญอย่างยิ่ง (ไม่มีความหมายใดๆ)



ตอนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้และการปฏิบัติต่อผลกระทบจากการท่องเที่ยว

16. โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องตัวเลือกที่ตรงกับการรับรู้ของท่านเกี่ยวกับผลกระทบ
สิ่งแวดล้อมบนเกาะเสม็ด

การรับรู้	จริง อย่าง ยิ่ง	จริง	ไม่ แน่ ใจ	ไม่ จริง	ไม่จริง อย่าง ยิ่ง
(1) การขีด ขีดเขียนต้นไม้ และขีดหินที่ท่านพบ มีมากจนทำลาย ความสวยงาม ตามธรรมชาติของเกาะเสม็ด					
(2) มีการตั้งเต็นท์บริเวณชายหาด นอกพื้นที่ที่กำหนด มากจน เป็นอุปสรรคต่อ การประกอบกิจกรรมของนักท่องเที่ยวอื่นๆ					
(3) มีนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น ทำให้ขยะบนเกาะเสม็ดมีปริมาณมากขึ้น					
(4) ขยะในทะเลบริเวณเกาะเสม็ดมากจนทำให้น้ำทะเลสกปรก					
(5) กิจกรรมทางน้ำ เช่น การเล่นสกูตเตอร์ เรือเร็ว บานาน่าโบ๊ท ทำให้น้ำทะเลขุ่นมากขึ้น					
(6) เรือเร็วและสกูตเตอร์ที่ให้บริการแก่นักท่องเที่ยวทำให้มี คราบน้ำมันบริเวณชายหาดมากขึ้น					
(7) เสียงของเรือเร็ว สกูตเตอร์ บานาน่าโบ๊ท มิได้รบกวน การพักผ่อนของท่าน					
(8) การจอดเรือที่ไม่เป็นระเบียบบริเวณหน้าหาด รบกวน การเล่นน้ำของท่าน					
(9) การจอดเรือที่ไม่เป็นระเบียบบริเวณหน้าหาด บดบังทัศนียภาพ					
(10) มีการปล่อยน้ำเสียจากบังกะไล และร้านอาหารลงสู่พื้นที่ ธรรมชาติมากขึ้นทำให้หาดทรายบนเกาะเสม็ดไม่ขาวสะอาด					
(11) มีการปล่อยน้ำเสียจากบังกะไล และร้านอาหารลงสู่พื้นที่ ธรรมชาติมากขึ้นทำให้น้ำทะเลที่เกาะเสม็ดไม่ใสสะอาด					
(12) การก่อสร้างที่ไม่กลมกลืนกับธรรมชาติของร้านค้าและ ที่พักอาศัย ทำให้ทัศนียภาพบนเกาะเสม็ดด้อยลง					
(13) การมาเยือนของนักท่องเที่ยว ทำให้เกิดอาชีพใหม่ๆ เช่น หมอนวดแผนโบราณ บริการสักตัว บริการรถรับส่ง ฯลฯ แก่คนท้องถิ่นบนเกาะเสม็ด					
(14) การท่องเที่ยวบนเกาะเสม็ดทำให้เกิดการจ้างงานคนท้องถิ่น มากขึ้น					

การรับรู้	จริง อย่าง ยิ่ง	จริง	ไม่ แน่ ใจ	ไม่ จริง	ไม่จริง อย่าง ยิ่ง
(15) กิจกรรมการท่องเที่ยวบนเกาะเสม็ดทำให้คนต่างถิ่นย้ายเข้ามาประกอบอาชีพด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่มากขึ้น					
(16) การมาเยือนของนักท่องเที่ยวทำให้ราคาอาหารทะเลบนเกาะเสม็ดสูงขึ้น					
(17) การท่องเที่ยวบนเกาะเสม็ดทำให้เศรษฐกิจของชุมชนดีขึ้น					
(18) การท่องเที่ยวบนเกาะเสม็ดทำให้เกิดธุรกิจขนาดเล็กมากขึ้น เช่น ร้านให้เช่าอุปกรณ์ตกปลา ฯลฯ					
(19) การที่เกาะเสม็ดเป็นแหล่งท่องเที่ยว ทำให้คนที่อาศัยบนเกาะเสม็ดที่มีได้ประกอบอาชีพด้านการท่องเที่ยวต้องซื้อสินค้าต่างๆ ในราคาที่สูงกว่าราคาในท้องตลาดทั่วไป					
(20) การที่เกาะเสม็ดเป็นแหล่งท่องเที่ยวทำให้มีการก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกในชุมชนมากขึ้น					
(21) การที่เกาะเสม็ดเป็นแหล่งท่องเที่ยว ทำให้มีการแข่งขันกันของภาคธุรกิจในพื้นที่มากขึ้น					
(22) การท่องเที่ยวบนเกาะเสม็ด ส่งผลให้มีปริมาณการค้าประเพณี ในพื้นที่เกาะเสม็ดเพิ่มขึ้น					
(23) การท่องเที่ยวบนเกาะเสม็ด ส่งผลให้มีปริมาณการเกิดอาชญากรรมลดลง					
(24) การท่องเที่ยวบนเกาะเสม็ด ทำให้ค่านิยมในชุมชนท้องถิ่นเปลี่ยนไป เช่น วัยรุ่นนิยมเลียนแบบการแต่งกายและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว					
(25) การท่องเที่ยวบนเกาะเสม็ดทำให้ ผู้ที่ประกอบอาชีพดั้งเดิมของชุมชนที่อาศัยอยู่บนเกาะเสม็ด เช่น อาชีพประมง เปลี่ยนมาประกอบอาชีพด้าน การท่องเที่ยว					
(26) การเปิดให้เกาะเสม็ดเป็นแหล่งท่องเที่ยวทำให้คนท้องถิ่นและคนไทยรักและช่วยดูแลเกาะเสม็ดมากขึ้น					

17. โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องตัวเลือกที่ตรงกับสิ่งที่ท่านปฏิบัติในการมาท่องเที่ยวบนเกาะเสม็ด

การปฏิบัติ	ปฏิบัติ/ทำ	ไม่ปฏิบัติ/ไม่ได้ทำ
(1) ชูด ชีดเขียนต้นไม้ ไซดหินบนเกาะ		
(2) ทิ้งขยะลงบนพื้นที่และตามเส้นทางเดินรถขณะที่เดินหรือใช้บริการรถรับ-ส่งระหว่างหาด/อ่าว		
(3) เลือกตั้งเดินที่บริเวณชายหาด นอกพื้นที่ทางเดินที่กำหนด		
(4) กำจัดวัชพืชบริเวณแนวชายหาดออกก่อนตั้งเต็นท์พักแรม		
(5) ใช้บริการเรือเร็ว/สกูตเตอร์/บานาน่าโบ๊ท ขณะท่องเที่ยวบนเกาะ		
(6) ใช้บริการเรือที่จอดอยู่บริเวณหน้าหาด		
(7) ใช้บริการหมอนวดแผนโบราณ/สักตัว/ถักผม		
(8) ซื้อและรับประทานอาหารทะเลแม้ราคาจะไม่ยุติธรรม		
(9) ซื้อของฝากของท้องถิ่น เช่น อาหารทะเลแปรรูป กลับไปฝากเพื่อน ๆ หรือครอบครัว		
(10) ใช้บริการผู้ประกอบการที่เป็นคนต่างถิ่นมากกว่าผู้ประกอบการที่เป็นคนท้องถิ่น		
(11) ดักเตือนบุคคลอื่นที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม เช่น ทิ้งขยะนอกภาชนะรองรับขยะ		

18. ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมบนเกาะเสม็ด (ถ้ามี)

.....

.....

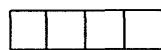
.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณเป็นอย่างสูงที่กรุณาใช้เวลาพักผ่อนของท่านตอบแบบสอบถาม



หมายเลขแบบสอบถาม

แบบสอบถาม

การรับรู้และพฤติกรรมเกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว
กรณีศึกษา : เกาะเสม็ด จังหวัดระยอง

โดย

นางสาวดารารพร ไชยรัตน์
นิสิตปริญญาโทสาขาการบริหารทรัพยากรป่าไม้
คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วันที่ตอบแบบสอบถาม

๙ คำชี้แจง


การวิจัยครั้งนี้ มีจุดประสงค์ที่จะศึกษาวิเคราะห์การรับรู้และพฤติกรรมเกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านการท่องเที่ยวบนเกาะเสม็ด จังหวัดระยอง ข้อมูลและความคิดเห็นของท่าน จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการนำไปใช้เป็นพื้นฐานในการปรับปรุงประสิทธิภาพการจัดการด้านการท่องเที่ยวและนันทนาการของเกาะเสม็ด ข้าพเจ้าใคร่ขอขอบคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงที่กรุณาสละเวลาตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามชุดนี้มี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม และการให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้และการปฏิบัติต่อผลกระทบจากการท่องเที่ยว


 ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ.....ปี
3. ระดับการศึกษาสูงสุด

<input type="checkbox"/> ประถมศึกษาปีที่.....	<input type="checkbox"/> ปริญญาตรี
<input type="checkbox"/> มัธยมศึกษาปีที่.....	<input type="checkbox"/> ปริญญาโท
<input type="checkbox"/> อาชีวศึกษาหรือเทียบเท่า	<input type="checkbox"/> ปริญญาเอก
<input type="checkbox"/> อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	
4. ลักษณะการประกอบกิจการของท่าน

<input type="checkbox"/> รีสอร์ท/บังกะโล/ที่พัก	<input type="checkbox"/> ร้านให้เช่าอุปกรณ์ต่างๆ
<input type="checkbox"/> ร้านขายของที่ระลึก	<input type="checkbox"/> ร้านขายของเบ็ดเตล็ด
<input type="checkbox"/> ร้านอาหาร	<input type="checkbox"/> ผับ
<input type="checkbox"/> อื่นๆ โปรดระบุ	
5. รายได้ของท่านต่อเดือน

<input type="checkbox"/> ไม่มีรายได้	<input type="checkbox"/> มีรายได้เดือนละ..... บาท
--------------------------------------	---
6. ภูมิลำเนาเดิมของท่านอยู่ในจังหวัด
7. ท่านประกอบกิจการด้านการท่องเที่ยวบนเกาะเสม็ดมาเป็นเวลา ปี

 ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม ความรู้
ด้านสิ่งแวดล้อม และการให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

8. ท่านเคยได้รับข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมของเกาะเสม็ดมาก่อนหรือไม่

() ไม่เคย

() เคย โปรดระบุจำนวนครั้งที่เคยได้รับข่าวสาร ครั้ง

สื่อที่ให้ข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม ๔ กับท่านคือ

() เพื่อน/ญาติ

() หนังสือพิมพ์/วารสารท่องเที่ยว

() วิทยุ/โทรทัศน์

() บริษัทท่องเที่ยว

() เจ้าหน้าที่เกาะเสม็ด

() อื่นๆ โปรดระบุ

9. โดยรวมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมีความสำคัญต่อท่านเพียงใด

() สำคัญอย่างยิ่ง

() สำคัญ


() ไม่สำคัญ

() ไม่สำคัญอย่างยิ่ง (ไม่มีความหมายใดๆ)

10. โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องตัวเลือกที่ตรงกับความคิดของท่าน

ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	ใช่	ไม่ใช่
(1) สิ่งแวดล้อม หมายถึง ทุกสิ่งที่อยู่รอบตัวเราทั้งสิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิต		
(2) พฤติกรรมของมนุษย์ส่งผลต่อสิ่งแวดล้อม ทั้งทางบวกและลบ ทั้งทางตรงและทางอ้อม		
(3) การพัฒนาทุกกรณีจำเป็นต้องใช้ทรัพยากรธรรมชาติเป็นวัตถุดิบ		
(4) การใช้ทรัพยากรมากเกินไปจนเกินขีดความสามารถที่ธรรมชาติจะรับได้ ก่อให้เกิดภัยต่อตัวมนุษย์เอง		
(5) การอนุรักษ์ หมายถึง การเก็บรักษาทรัพยากรธรรมชาติทุกชนิดไว้โดยไม่มีการใช้ประโยชน์		
(6) การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวชายทะเล หมายถึง การรักษาชายทะเลให้มีสภาพแวดล้อมหรือบรรยากาศแบบดั้งเดิม		
(7) การปลูกบังกะโลบริเวณชายหาดช่วยป้องกันมิให้ชายหาดพังทลาย		
(8) หาดทรายเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่ไม่สามารถฟื้นฟูคืนสู่สภาพเดิมได้เมื่อถูกทำลาย		
(9) ภูมิทัศน์ชายทะเลหากถูกทำลายแล้วไม่สามารถสร้างทดแทนได้		
(10) การรักษาอากาศบริเวณชายหาดให้บริสุทธิ์เป็นการช่วยรักษาสุขภาพของชายหาดให้เป็นไปตามธรรมชาติแบบดั้งเดิม		
(11) น้ำทะเลที่มีความสกปรกและมีตะกอนมาก มีผลกระทบต่อปะการัง		
(12) คราบน้ำมันจากเรือทำให้ชายหาดสกปรก น้ำทะเลสกปรก และมีผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของสัตว์น้ำ		

ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	ใช่	ไม่ใช่
(13) น้ำทะเลสามารถย่อยสลายถุงพลาสติกและขวดแก้วได้		
(14) บริเวณแนวปะการังมีปลาชุกชุมมากกว่าบริเวณอื่นๆ ในท้องทะเล		
(15) แนวปะการังช่วยป้องกันการพังทลายของชายหาด เนื่องจากคลื่นและพายุ		
(16) เปลือกหอยไม่มีประโยชน์ต่อระบบนิเวศชายทะเล		
(17) การพังทลายของชายหาดไม่เกี่ยวข้องกับการปลูกสร้างสิ่งก่อสร้างต่างๆ		
(18) ต้นไม้และพืชพรรณตามธรรมชาติรอบเกาะเสม็ดช่วยป้องกันการพังทลายและการสูญเสียหน้าดินได้		
(19) ป่าชายเลนมีความสำคัญต่อสัตว์น้ำวัยอ่อน		
(20) จำนวนนักท่องเที่ยวที่มากเกินไป ก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมทั้งในส่วนของการทำลายทรัพยากร นันทนาการ การเกิดขยะ น้ำเสีย อากาศเสีย ฯลฯ		

 ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้และการปฏิบัติต่อผลกระทบจากการท่องเที่ยว

11. โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องตัวเลือกที่ตรงกับการรับรู้ของท่าน

การรับรู้	จริง อย่างยิ่ง	จริง	ไม่ แน่ใจ	ไม่ จริง	ไม่จริง อย่างยิ่ง
(1) การขีด ขีดเขียนต้นไม้ และขีดหินที่ท่านพบ มีมากจนทำลายความสวยงามตามธรรมชาติของเกาะเสม็ด					
(2) มีการตั้งเต็นท์บริเวณชายหาด นอกพื้นที่ที่กำหนด มากจนเป็นอุปสรรคต่อการประกอบกิจกรรมของนักท่องเที่ยวอื่นๆ					
(3) มีนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น ทำให้ขยะบนเกาะเสม็ดมีปริมาณมากขึ้น					
(4) ขยะในทะเลบริเวณเกาะเสม็ดมีมากจนทำให้น้ำทะเลสกปรก					
(5) กิจกรรมทางน้ำ เช่น การเล่นสกูตเตอร์เร็วเร็วบานาน่าโบ๊ท ทำให้น้ำทะเลขุ่นมากขึ้น					
(6) เรือเร็วและสกูตเตอร์ที่ให้บริการแก่นักท่องเที่ยวทำให้มีคราบน้ำมันบริเวณชายหาดมากขึ้น					
(7) เสียงของเรือเร็ว สกูตเตอร์ บานาน่าโบ๊ท มิได้รับกวนการประกอบการของท่าน					
(8) การจอดเรือที่ไม่เป็นระเบียบบริเวณหน้าหาดรบกวนการประกอบการของท่าน					

การรับรู้	จริง อย่าง ยิ่ง	จริง	ไม่ แน่ ใจ	ไม่ จริง	ไม่จริง อย่าง ยิ่ง
(9) การจอดเรือที่ไม่เป็นระเบียบบริเวณหน้าหาด บดบังทัศนียภาพ					
(10) มีการปล่อยน้ำเสียจากบึงกะโล และร้านอาหารลงสู่พื้นที่ธรรมชาติ มากขึ้นทำให้หาดทรายบนเกาะเสม็ดไม่ขาวสะอาด					
(11) มีการปล่อยน้ำเสียจากบึงกะโล และร้านอาหารลงสู่พื้นที่ธรรมชาติ มากขึ้นทำให้น้ำทะเลที่เกาะเสม็ดไม่ใสสะอาด					
(12) การก่อสร้างที่ไม่กลมกลืนกับธรรมชาติของร้านค้าและที่พักอาศัย ทำให้ทัศนียภาพบนเกาะเสม็ดด้อยลง					
(13) การมาเยือนของนักท่องเที่ยว ทำให้เกิดอาชีพใหม่ๆ เช่น หมอนวดแผนโบราณ บริการสักตัว บริการรถรับส่ง ฯลฯ แก่คนท้องถิ่นบนเกาะเสม็ด					
(14) การท่องเที่ยวบนเกาะเสม็ดทำให้เกิดการจ้างงานคนท้องถิ่นมากขึ้น					
(15) กิจกรรมการท่องเที่ยวบนเกาะเสม็ด ทำให้คนต่างถิ่นย้ายเข้ามา ประกอบอาชีพด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่มากขึ้น					
(16) การมาเยือนของนักท่องเที่ยวทำให้ราคาอาหารทะเลบนเกาะเสม็ด สูงขึ้น					
(17) การท่องเที่ยวบนเกาะเสม็ดทำให้เศรษฐกิจของชุมชนดีขึ้น					
(18) การท่องเที่ยวบนเกาะเสม็ดทำให้เกิดธุรกิจขนาดเล็กมากขึ้น เช่น ร้านให้เช่าอุปกรณ์ตกปลา ฯลฯ					
(19) การที่เกาะเสม็ดเป็นแหล่งท่องเที่ยว ทำให้คนที่อาศัยบน เกาะเสม็ดที่มีได้ประกอบอาชีพ ด้านการท่องเที่ยวต้องซื้อสินค้า ต่างๆ ในราคาที่สูงกว่าราคาในท้องตลาดทั่วไป					
(20) การที่บริเวณนี้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทำให้มีการก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวก ความสะดวกในชุมชนมากขึ้น					
(21) การที่เกาะเสม็ดเป็นแหล่งท่องเที่ยว ทำให้มีการแข่งขันกันของ ภาคธุรกิจในพื้นที่มากขึ้น					
(22) การท่องเที่ยวบนเกาะเสม็ด ส่งผลให้มีปริมาณการค้าประเพณีเพิ่มขึ้น					
(23) การท่องเที่ยวบนเกาะเสม็ด ส่งผลให้ปริมาณการเกิดอาชญากรรม ลดลง					
(24) การท่องเที่ยวบนเกาะเสม็ด ทำให้ค่านิยมในชุมชนท้องถิ่นเปลี่ยนไป เช่น วัยรุ่นนิยมเลียนแบบการแต่งกายและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว					

การรับรู้	จริง อย่าง ยิ่ง	จริง	ไม่ แน่ ใจ	ไม่ จริง	ไม่จริง อย่าง ยิ่ง
(25) การท่องเที่ยวบนเกาะเสม็ดทำให้ ผู้ที่ประกอบอาชีพดั้งเดิมของชุมชนที่อาศัยอยู่บนเกาะเสม็ด เช่น อาชีพประมง เปลี่ยนมาประกอบอาชีพด้านการท่องเที่ยว					
(26) การเปิดให้เกาะเสม็ดเป็นแหล่งท่องเที่ยวทำให้คนท้องถิ่นและคนไทยรักและช่วยดูแลเกาะเสม็ดมากขึ้น					

12. โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องตัวเลือกที่ตรงกับการปฏิบัติของท่านในการประกอบกิจการให้บริการด้านการท่องเที่ยวบนเกาะเสม็ด

การปฏิบัติ	ปฏิบัติ/ทำ	ไม่ปฏิบัติ/ไม่ได้ทำ
(1) นำโต๊ะเก้าอี้ มาตั้งบริการนักท่องเที่ยวชายหาด		
(2) ปล่อน้ำเสียลงสู่พื้นที่ธรรมชาติโดยมิได้บำบัด		
(3) กำจัดขยะโดยกองทิ้งไว้ให้ย่อยสลายตามธรรมชาติ		
(4) นำปะการัง ก้อนหิน เปลือกหอย มาทำของที่ระลึกจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยว		
(5) นำวัสดุธรรมชาติของเกาะเสม็ด มาตกแต่งสถานที่		
(6) กำจัดวัชพืชบริเวณแนวชายหาดที่ดูไม่เป็นระเบียบ ไม่สะอาดตาออก		
(7) ให้บริการเร็วเร็ว/สกูตเตอร์/บานาน่าโบ๊ท		
(8) จัดภาชนะไว้รองรับขยะจากนักท่องเที่ยว		
(9) จ้างให้เรือมารับนักท่องเที่ยวบริเวณหน้าหาด		
(10) จ้างแรงงานที่เป็นคนท้องถิ่นทั้งแบบประจำและชั่วคราว		
(11) ให้บริการอาหารทะเลแก่นักท่องเที่ยวในราคาสูงกว่าราคาในตลาดท้องถิ่น		
(12) แต่งกายและมีพฤติกรรมคล้ายกับนักท่องเที่ยวต่างประเทศ และ/หรือ สนับสนุนให้พนักงานปฏิบัติเช่นเดียวกัน		
(13) ดักเตือนนักท่องเที่ยวที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม เช่น ทิ้งขยะนอกภาชนะรองรับขยะ		
(14) เปลี่ยนอาชีพจากเดิมมาประกอบอาชีพด้านการท่องเที่ยว		

13. ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมบนเกาะเสม็ด (ถ้ามี)

.....

ขอขอบคุณเป็นอย่างสูงที่กรุณาสละเวลาตอบแบบสอบถาม

ตารางผนวกที่ 1 ผลการทดสอบค่าความสอดคล้องภายใน (internal consistency) และ
ความน่าเชื่อถือ (reliability) ของคำถามการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม
ของนักท่องเที่ยว

ลำดับข้อคำถาม	Corrected Item Total Correlation	Alpha if Item Deleted
1	.4290	.8185
2	.3396	.8208
3	.4260	.8106
4	.4839	.8061
5	.4750	.8203
6	.4401	.8091
7	.5728	.8293
8	.5233	.8007
9	.6890	.8054
10	.5883	.7967
11	.3430	.8027
12	.5464	.8471
13	.5763	.8128
14	.3899	.8039
15	.5096	.8032
16	.5685	.8149
17	.3363	.8070
18	.6631	.8064
19	.5214	.8133
20	.4265	.8003
21	.3427	.8058
22	.3176	.8096
23	.4385	.8227
24	.3722	.8128
25	.6141	.8138
26	.4557	.8211

หมายเหตุ N of Cases = 41; N of Items = 26, Reliability Coefficients (Alpha) = .8185

ตารางผนวกที่ 2 ผลการทดสอบค่าความสอดคล้องภายใน (internal consistency) และ
ความน่าเชื่อถือ (reliability) ของคำถามการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม
ของผู้ประกอบการด้านกรท่องเที่ยว

ลำดับข้อคำถาม	Corrected Item Total Correlation	Alpha if Item Deleted
1	.3714	.7484
2	.3724	.7475
3	.6207	.7296
4	.5546	.7326
5	.4074	.7460
6	.3337	.7563
7	.3734	.7609
8	.4377	.7444
9	.6516	.7297
10	.5108	.7379
11	.5102	.7387
12	.3044	.7524
13	.3081	.7522
14	.3937	.7624
15	.4497	.7460
16	.3876	.7473
17	.3276	.7563
18	.3445	.7750
19	.3385	.7720
20	.3661	.7791
21	.3370	.7676
22	.5584	.7374
23	.3487	.7661
24	.4036	.7462
25	.3382	.7699
26	.3485	.7629

หมายเหตุ N of Cases = 31; N of Items = 26, Reliability Coefficients (Alpha) = .7604

ตารางผนวกที่ 3 ค่าความยาก (difficulty) เป็นรายข้อของคำถามความรู้เกี่ยวกับผลกระทบ
สิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยว

ลำดับข้อคำถาม	จำนวนผู้ตอบถูก	ค่าความยากของคำถามแต่ละข้อ
1	38	.93
2	40	.98
3	22	.54
4	37	.90
5	28	.68
6	32	.78
7	27	.66
8	18	.44
9	22	.54
10	32	.78
11	36	.88
12	37	.90
13	36	.88
14	35	.88
15	27	.66
16	29	.71
17	24	.59
18	34	.83
19	37	.90
20	29	.71

หมายเหตุ N of Cases = 41; N of Items = 20

สำหรับค่าความยาก (difficulty) ทั้งฉบับของคำถามความรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม
ของนักท่องเที่ยวมีค่าความยากเฉลี่ยเท่ากับ .76 นั่นคือค่อนข้างง่าย

ตารางผนวกที่ 4 ค่าความยาก (difficulty) เป็นรายข้อของคำถามความรู้เกี่ยวกับผลกระทบ
สิ่งแวดล้อมของผู้ประกอบการด้านท่องเที่ยว

ลำดับข้อคำถาม	จำนวนผู้ตอบถูก	ค่าความยากของคำถามแต่ละข้อ
1	31	1.00
2	30	.97
3	20	.65
4	28	.90
5	27	.87
6	26	.84
7	29	.94
8	16	.52
9	22	.71
10	29	.94
11	29	.94
12	30	.97
13	28	.90
14	29	.94
15	26	.84
16	29	.94
17	26	.84
18	31	1.00
19	29	.94
20	22	.71

หมายเหตุ N of Cases = 31; N of Items = 20

สำหรับค่าความยาก (difficulty) ทั้งฉบับของคำถามความรู้เกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม
ของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวมีความยากเฉลี่ยเท่ากับ .87 นั่นคือง่ายเกินไป